

རྒྱལ་གཞུང་ཚུས་ཞིབ་དབང་འཛིན།
ROYAL AUDIT AUTHORITY

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ཀྱང་ བརྟེན་འཇུག་
རིག་རིམ་ལུགས་ཚུའི་བརྟེན་འཇུག་རིག་ཚུས་ཞིབ་སྒྲུབ་

**IT Audit Report on IT
Systems in RMA**

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པ།

October 2019

*Reporting on Economy, Efficiency & Effectiveness in the
use of Public Resources*

DISCLAIMER NOTE

The audit was conducted in accordance with the International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). The review was confined to Integrated Central Banking System (ICBS), Indian Rupee and Convertible Currency (INR & CC) System, Authorised Money Changer (AMC) System in Royal Monetary Authority. The audit was based on the audit objectives and criteria determined in the audit plan and programme prepared by the Royal Audit Authority and the findings are based on the information and data made available by the Royal Monetary Authority.

This is also to certify that the auditors during the audit had neither yielded to pressure, nor dispensed any favour or resorted to any unethical means that would be considered as violation of the Royal Audit Authority's Oath of Good Conduct, Ethics and Secrecy.

རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན།

ROYAL AUDIT AUTHORITY

Bhutan Integrity House

Reporting on Economy, Efficiency & Effectiveness in the use of Public Resources

ཨར་ཨེ་ཨེ་/གྲི་ཨེ་རྩི་/ཨར་ཨེ་ཨེ་-ཨའི་གྲི་ཨེ་/༢༠༡༩-༢༠/༢༥༧༩

སྤྱི་ཚེས་: ༡༤/༡༠/༢༠༡༩

སྤྱི་འཛིན་མཚོགས་ལྷན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན།

ཐིམ་ཕུག

དོན་ཅུང་: རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུལ་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་ཚུལ་ ཞིབ་སྟན་ལྟུང་།

ལུ་དོན་དེ་ནི་ ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཚེས་ ༠༡/༠༡/༢༠༡༩ ལས་ ༢༡/༡༢/༢༠༡༩ ཚུན་གྱི་ 'རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུལ་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་ཚུལ་ཞིབ་སྟན་ལྟུང་' ལྷན་ལས་ལེན། རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚུལ་ཞིབ་དེ་ འབྲུག་གི་ཅ་ཁེལ་ཆེན་མོ་དང་ འབྲུག་གི་ཚུལ་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༩ ཅན་མའི་འགན་དབང་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཚུལ་ཞིབ་དེ་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་ཚུལ་ཞིབ་ལུ་ མངོན་མཐོའི་ཚུལ་ཞིབ་གཙུག་སྟེ་ཚུལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ (ISSAI 5300) དང་འཁྲིལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཅི། ཚུལ་ཞིབ་དེ་ ཡང་ ལས་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལས་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ལུ་མངོན་མཐོའི་ཚུལ་ཞིབ་གཙུག་སྟེ་ཚུལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ (ISSAI 3000) དང་ རིམ་མཐུན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཀྱི་ལས་སྟན་ཚུལ་རྒྱུ་འབྲུང་སྟེ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཅི།

ཚུལ་ཞིབ་འདིའི་སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (ICBS) དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ (INR & CC) དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་མོར་རིམ་ལུགས་ (AMC) ཚུལ་འཛོན་ཚད་དང་ དོན་སྤྲོད་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་དེ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་དེ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་ལས་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་འཛོན་ཚད་དང་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྟེ་སྟེ་སྟོན་འབད་ཚུགས་སྟེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟུག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ བརྟེན་འཛུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་དང་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་དམ་འཛོན་ཚུ་ལང་མ་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་ ཡན་ལག་གི་དམིགས་དོན་གཉིས་བཏོན་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན།

སྟན་ལྟུང་ གནས་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ གནས་སྤྱད་དབྱེ་དབྱེད་ དེ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲོས་བསྟུན་འབད་ཐོག་ལས་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། སྟན་ལྟུང་

ནང་ ལེགས་ཚའི་གསར་བཏོད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་ ཚད་སྐོན་དང་ རོར་འཁྲུལ་ཚུ་གཉིས་ཚར་དང་ རིམ་ལུགས་ལེགས་
བཅོས་འབད་ཐབས་ལུ་དམིགས་ཏེ་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ཡང་ ཚུད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཟིན་ཟིན་སྟན་ལུ་དེ་ དྲང་བདེན་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་དང་ བསམ་འཆར་ དེ་ལས་ བསམ་ལན་ཚུ་ ལུ་ཞིའི་དོན་ལས་ སྤྱི་
ཚེས་ ༡༤/༠༩/༢༠༡༩ ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ སྤྱིར་སློན་འབད་ཡི། ལན་གསལ་འཐོབ་ཡོད་མི་ཚུ་ སྟན་
ལུ་དེ་ནང་ མཉམ་སྲེབ་འབད་ཡོད་པ་དང་ སྟན་ལུ་ལྷན་སྐྱེལ་ཏེ་ པའི་ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲུག་གི་ཕྱི་ཤིང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༥ ཅན་མའི་ བམ་ཚན་ ༥༥(༡༤) དང་འབྲེལ་ ཕྱི་ཤིང་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་
གིས་ འགན་འཁུན་ཚུ་བཀལ་དགོཔ་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤིང་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོས་འདེབས་བཀོད་མི་
ཚུ་ བསྟར་སློན་འབད་ནི་གི་དུས་མཚམས་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ འགན་འཁུན་ཕྱི་ཤིང་བཤད་
དང་སྐྱེལ་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ སྤྱི་ཟླ་ ༡ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༣༠ ལུ་འམ་ ཡང་ན་ དེའི་ཉེ་མ་ གནང་
དགོ་པའི་ལུ་བ་སྤུལ་མ་ཨིན། གལ་སྲིད་ ལུ་བ་འབད་བའི་དུས་མཚམས་ནང་ གནང་མ་ཚུགས་པའི་གནད་དོན་རེ་བྱུང་ཚེ་ རྒྱལ་
གཞུང་ཕྱི་ཤིང་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་བསྟར་སློན་འབད་ནིའི་འགན་ཁག་དེ་ ལས་སྡེའི་འགོ་འཛིན་ལུ་ བཀལ་
ནི་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤིང་དབང་འཛིན་གྱིས་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་དང་ འགན་འཁུན་ཕྱི་ཤིང་བཤད་གནང་མི་དང་འབྲེལ་
གྲོས་འདེབས་ཚུ་ བསྟར་སློན་འབད་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྗེད་དྲན་འབད་ནི་ཨིན། དེ་ལུ་མ་གནས་པར་ཡོད་པའི་གནད་དོན་རེ་བྱུང་
ཚེ་ འབྲེལ་འགན་སོགས་པའི་འགན་འཛིན་པ་ལུ་ ཕྱི་ཤིང་ལྷན་མེད་ལག་ཁྲེར་སྤྱིར་སློན་མ་འབད་བར་ སར་བཤུད་འབད་ནི་ལ་
སོགས་པའི་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་དང་ལེན་ཚུ་འབད་ནི་ཨིན།

ཕྱི་ཤིང་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་ནམ་དུས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤིང་དབང་འཛིན་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ གང་
དགས་གནང་མི་ལས་བརྟེན་ ཕྱི་ཤིང་དེ་དུས་ཚོད་ཁར་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་མཚུགས་བསྟུ་ཚུགས་མི་དེ་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་
དབང་འཛིན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡོངས་ལུ་ བཀོད་དགའ་འཚོར་སློམ་ཡོད་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

(ཚེ་རིང་སྐལ་བཟང་)
འབྲུག་གི་ཕྱི་ཤིང་འཛིན་ལུ་

འཛིན་སྐྱོང་གི་བརྩམ་སྒྲིག་ ༡

ལེའུ་༡ པ་: ཕྱི་མེད་ཀྱི་སྐོར། ༤

༡.༡ འགན་དབང་། ༤

༡.༢ ཕྱི་མེད་ཀྱི་གནས་ཚད་ཚུ། ༤

༡.༣ ཕྱི་མེད་དམིགས་ཡུལ་ཚུ། ༤

༡.༤ ཕྱི་མེད་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་ཐབས་ལམ། ༥

༡.༥ ཕྱི་མེད་ཀྱི་ཁྱབ་དབང་། ༦

༡.༦ ཕྱི་མེད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཐབས་ལམ། ༧

ལེའུ་༢ པ་: རོ་སྤོང། ༡༠

༢.༡ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཁུངས། ༡༠

༢.༢ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང། ༡༢

༢.༣ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས། ༡༥

༢.༤ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས། ༡༦

ལེའུ་༣ པ་: ཕྱི་མེད་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་ཚུ། ༡༩

༣.༡ གནང་འཐུ་འབད་ཡོད་པའི་བརྟེན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུའི་ འདུན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་ འགྲུབ་མ་
ཚུགས་པར་ཡོད་པ། ༢༠

༣.༡.༡ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་ (INR & CC) རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱ་དངུལ་ དང་ དངུལ་བསྐྱར་
གྱི་འོང་སྤོང་དང་ ཟད་སྤོང་གི་སྐྱེན་ལུ་ཡོངས་རྫོགས་བཟོ་འདོན་འབད་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ། ༢༡

༣.༡.༢ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་ (AMC) རིམ་ལུགས་དེ་ ཚད་འཛིན་གྱི་དོན་ལས་ ཡོངས་རྫོགས་སླེ་ལག་ལེན་མ་འབབ་
པར་ཡོད་པ། ༢༣

༣.༡.༣ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་(ICBS) གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལུ་
འགན་གཙོ་བོ་དག་པ་ཅིག་རྒྱབ་རྟེན་འབད་མ་བཏུབ་པར་ཡོད་པ། ༢༧

༣.༢ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ནང་ ཚད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོད་པ། ༢༩

3.2.1 རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བར་ན་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་འབད་མི་ཚུའི་
 ཐོ་ཡིག་ནང་ ལུང་པར་ལྷགས་ཏེ་ཡོད་པ། 30

3.2.2 གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་ལུ་ལྷོག་ལངས་སྤེལ་མེད་པ། 33

3.2.3 གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལྷགས་ནང་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་ངོ་ཚབ་ཚུ་གི་བརྟེན་འདོད་སྤོངས་ཚོགས་མེད་པ། 36

3.3 ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུག་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ཚད་སྐྱོན་ཡོད་པ། 34

3.3.1 ཚུན་མཐུན་མིན་པའི་བྱ་རིམ་གྱི་སློབ་ལས་ ལག་ལེན་པའི་སློག་རིག་ཕྱིས་ཁ་བཟོ་ཡོད་པ། 34

3.3.2 ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ཁ་བཟོ་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ ཚད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོད་པ། 37

3.3.3 གསང་ཚིག་འཛིན་སྐྱོང་སྲིད་སྲིད་མེད་པ། 41

3.3.4 ལཱ་དང་འགན་ཁུར་ བསྐྱར་བཅོས་དང་འབྲེལ་ ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་ དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་ཡོད་པ། 43

3.4 སློག་རིག་ལས་རིམ་གྱི་ཉེན་སྲུང་སྲིད་སྲིད་མེད་པ། 44

3.4.1 རིམ་ལྷགས་ནང་ འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ། 44

3.4.2 ཚད་མེད་པའི་མཐར་འཁྲུལ་མེད་པའི་ནང་འཇུག་འབད་ནིའི་དཔའ་བཅམ་ཡོད་པ། 47

3.4.3 ནང་བཅུགས་གྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་ལངས་སྤེལ་མེད་པ། 49

3.4.4 གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལྷགས་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལྷགས་ཀྱིས་ ཆ་གནས་
 མེད་པའི་གནས་སྤུད་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ། 49

3.4.4.1 ཆ་གནས་མེད་པའི་མིང་དང་ འགྲུལ་འཕྲིན་གྱི་ཨང་གངས་ཚུ་ཡོད་པ། 49

3.4.4.2 ཆ་གནས་མེད་པའི་མི་ཁུངས་ངོ་སྟོན་ཨང་ཚུད་དེ་ཡོད་པ། 50

3.5 རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལྷགས་ནང་ བདེན་དཔུད་གྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་མེད་པ། 52

3.5.1 རྒྱ་དངུལ་ ཐོབ་ཚད་ལས་བཟུལ་ ཕྱིར་སློད་འབད་དེ་ཡོད་པ། 52

3.5.2 ལོ་རིམ་འགྲུལ་སློད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་ལས་བཟུལ་ཏེ་ཡོད་པ། 54

3.5.3 རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལྷགས་ཀྱིས་ ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ལས་དམའ་བའི་དངུལ་གྱི་འབོར་
 ཚད་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ། 54

3.5.4 རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལྷགས་ནང་ རྒྱ་དངུལ་དགོས་མཁོ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུའི་ཐོ་ཡིག་ཚུད་
 དེ་ཡོད་པ། 56

3.6 གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལྷགས་ལྷོ་གཞུང་ནང་ མ་མཐུན་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཚུན་ཕན་སྤེལ་དབྱེ་བྱེས་མ་འབད་
 བར་ཡོད་པ། 57

3.2	རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ གསང་ལྟ་ལངས་སྟེ་མེད་པ།	60
3.3	ལག་ལེན་པའི་སྒྲིང་བནར་མ་བྱིན་པར་ཡོད་པ།	62
3.4	ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཐུད་ཀྱི་འཆར་གཞི་མེད་པ།	64
3.70	རིམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ལངས་སྟེ་རྒྱུ་སྒྲིང་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།	64
ལེའུ་6	པམ་ གོས་འདེབས་ཚུ།	67
6.1	རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་གསར་བཟོ་འབད་མི་ཚུ་ རེ་འདོད་བསྐྱེད་མི་ དགོས་དོན་གྱི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོས།	67
6.2	རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ བདག་སྐྱོང་རྩིས་འཛིན་རིམ་ཚན་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་ རྒྱིང་རྒྱིང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས།	68
6.3	རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་གི་ ཚད་འཛིན་རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་ནི་ གི་ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས།	70
6.4	རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལཱ་འགན་ཚུ་ལུ་མཐུན་ཐོག་ལས་དབྱེ་བ་བྱེ་དགོས།	71
ལེའུ་4	པམ་ མཇུག་དོན།	72

འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅུད་དོན།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ འབྲུག་གི་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་ཁྲིམས་ ༢༠༡༥ ཅན་མའི་ འགན་དབང་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུའི་ཕྱི་ལོ་དབང་འགོ་ འདེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་དབང་ བར་དོན་འཕུལ་རིག་ཕྱི་ལོ་དབང་ མངོན་མཐོའི་ཕྱི་ལོ་དབང་གཙུག་སྟེ་ཚུའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ གནས་ཚད་ (ISSAI 5300) དང་འཁྲིལ་འགོ་འདེན་འཐབ་ཅི། ཕྱི་ལོ་དབང་ཡང་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་དབང་གི་ཐོག་ལས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་དབང་མངོན་མཐོའི་ཕྱི་ལོ་དབང་གཙུག་སྟེ་ཚུའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ (ISSAI 3000) དང་ རིམ་མཐུན་ ཡོད་པའི་རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་དབང་གི་ལམ་སྟོན་ཚུའི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྟེ་འགོ་འདེན་འཐབ་ ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཁྲིམས་བསྟར་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བར་ དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུའི་བར་དོན་འཕུལ་རིག་ཕྱི་ལོ་དབང་རྒྱལ་དགོ་པའི་གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་ དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་ལུ་ ཡིག་ཡང་ ཡང་ཡེ་ཡེ་ཡེ་ཡེ་ཡེ་ཡེ་-༠༧/༢༠༡༥- ༡༥/༢༠༡༥ ཅན་མའི་ཐོག་ལས་ ཕྱི་ལོ་དབང་དགོ་པའི་ལུ་བ་འབད་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་འགན་དབང་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་གནས་སྟངས་རྒྱན་བརྟན་ཡོད་པ་ལས་ བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ དེ་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་དང་ ལས་སྟེའི་ལག་ལེན་གྱི་འཛོལ་ཚད་ཡང་དྲག་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ བར་དོན་འཕུལ་ རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་གལ་གནད་ཅན་ཡིན་པའི་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོར་དངུལ་ ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (Integrated Central Banking System) དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་ འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ (Indian Rupee and Online Convertible Currency (INR & CC) system) དེ་ལས་ གནང་འགོའ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ (Authorized Money Changer) ཚུ་ལུ་ ཕྱི་ལོ་དབང་དུས་མཚམས་ ༠༡/༠༡/༢༠༡༥ ལས་ ༣༡/༡༢/༢༠༡༥ ཚུན་གྱི་ཕྱི་ལོ་དབང་འགོ་འདེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་དབང་འདིའི་སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ ICBS དང་ INR དང་ CC དེ་ལས་ AMC རིམ་ལུགས་ཚུའི་འཛོལ་ཚད་དང་ དོན་སྤྲོད་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་དེ་ གྲུབ་ཐབས་ལུ་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ཡན་ལག་གི་དམིགས་དོན་གཉིས་བརྟན་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན།

- ✓ བར་དོན་འཕུལ་རིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལག་ ལེན་ཚུ་འཛོལ་ཚད་དང་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྟེ་སྟེལ་སྟོན་འབད་ཚུགས་སྟེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟན་འབད་ནི། དང་
- ✓ བསྐྱར་འབད་པའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་དང་ རིམ་ལུགས་གྱི་ དམ་འཛིན་ཚུ་ལངས་ཡོད་པ་ ལས་གཏན་བཟོ་ནི།

ཕྱི་ལོ་ལྷན་འགྲུལ་པའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ལྷན་འགྲུལ་པའི་འཛིན་གྱིས་ ICBS ནང་ INR ནང་ CC ནེ་ལས་ AMC གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ རང་འགྲུལ་སོང་སྟེ་ ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་ཡི། དེ་མ་བཅུས་བར་ གནམ་ཡང་གཤམ་གསལ་གྱི་ལེགས་ཆའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་དོས་འཛིན་འབྱུང་ ཡི།

- i) བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་གསར་གཏོད་ཚུ་ལུ་ ཆེ་མཐོའི་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ལས་ལེན་ཡོད་པ།
- ii) སུན་ཚོགས་སྒྲིབ་ལུ་རྒྱ་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་ས་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་མི་དེ་གིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ སྤྱི་ཟླ་༥ པའི་ སྤྱི་ཚེས་༡༧ ཚུན་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་ དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་༢༥ བསྐྱེལ་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- iii) སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལུ་ PCI DSS (དངུལ་སྐོང་ཤོག་བྱང་བཟོ་གྲའི་གནས་སྤྱད་ཉེན་སྲུང་གི་གནས་ཚད་/Payment Card Industry Data Security Standard) ནང་ ISO 27001:2013 (བར་དོན་ཉེན་སྲུང་འཛིན་སྐྱོང་/Information Security Management) གི་དོ་སྐྱོར་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- iv) དངུལ་ལང་ལས་དོན་གྱི་གཙུག་ལྷན་ཚུ་ལུ་ སློབ་ཐོག་ཉེན་སྲུང་གི་ལམ་སྟོན་འབད་ཡོད་པ།
- v) སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལུ་ བར་དོན་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་གསར་བཟོ་དང་ ཆ་འཛོགས་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- vi) རང་འཕུལ་ཉེན་སྲུང་གི་དོན་ལས་ སྲུང་རྒྱབ་སྐྱོང་སྐྱོང་ཡོད་པ།
- vii) འབྲུག་བརྒྱུད་འཕྲིན་གྱི་ཉེན་གཞི་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ རྒྱལ་འབྲུག་ཆོས་ཆེན་གྱི་ས་ཁོངས་གཞི་བཙུགས་ འབད་དེ་ཡོད་པ།

ལེགས་ཆའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་མ་བཅུས་བར་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ལྷན་འགྲུལ་པའི་འཛིན་གྱིས་ ཆད་སྐྱོན་དང་ རོར་འཁྲུལ་ཚུ་ཡང་ རོས་ འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། གཤམ་གནད་ཅན་དག་པ་ཅིག་ བཅུད་བསྐྱེལ་གྱི་ འོག་ལས་མར་བཀོད་དེ་ཡོད།

- i. བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་ལག་ལེན་མ་འཐབ་ལས་བརྟེན་ གནམ་འབྲུ་འབད་དེ་ཡོད་ པའི་བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་འི་ འདུན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་ འགྲུབ་མ་ཚུགས་པར་ ཡོད་པ།
- ii. གནམ་འགྲོལ་དངུལ་སོར་བསྐྱར་དོ་ཚབ་ཚུ་ ཆད་འཛིན་འབད་ཞིའི་ནང་ ཆད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོད་པ་ལས་ དོ་ཚབ་ཚུ་འི་ ཐོ་ཡིག་མ་ཚང་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་ ཆོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དོ་ཚབ་ཚུ་འི་ཐོ་ཡིག་ རང་བྱུང་པར་ལུགས་ཏེ་འདུག དེ་གིས་ དོན་སྤྲོད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ལུ་ གནོད་དེ་འདུག
- iii. ལག་ལེན་པའི་ནང་འཕུལ་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ ཆད་སྐྱོན་འབྱུང་མི་དེ་གིས་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ལྷ་གསར་བཟོའི་ནང་ ཚུལ་མཐུན་མེད་པའི་བྱ་རིམ་དང་ གསལ་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་སྐྱོང་མེད་པ་ དེ་ལས་ གནས་སོར་སོང་ཡོད་མི་ལས་ བྱེད་པ་ཚུ་འི་ནང་འཕུལ་གྱི་དབང་ཆ་ཚུ་ དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་འདུག
- iv. རིམ་ལུགས་ནང་ དུས་ཚོད་ཡུན་རིང་མེད་པ་དང་ ཆད་མེད་པའི་མཐར་འཁྲུལ་མེད་པའི་ནང་འཕུལ་འབད་ནིའི་

དཔལ་བཅམ་ཡོད་མི་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན།

- v. རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ རང་འདེབས་ཚད་འཛིན་ལངས་སྟེ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ ཆ་གནས་མེད་པའི་གནས་སྟུང་རོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག།
- vi. བདེན་དཔུང་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ གནས་སྟུང་འབྲེལ་གཉིས་མ་འཐོན་ཡོད་པ། དང་།
- vii. གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ མ་མཐུན་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་དབྱེ་བྱེས་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ མ་འབད་མི་ལས་བརྟེན་ རང་འཇུལ་གྱི་དམ་འཛིན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མེད་པ་སོང་ཡོད་པ།

ཆད་སྐྱོན་དེ་ཚུ་ ལྷ་བཀོད་དང་ ལྷ་རྟོག་དམ་འཛིན་ཚུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་འབྱུང་ཡོད་པ་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་ རང་ འཁོད་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་དོན་སྤོང་མེད་པ་དང་ ལྷ་དངུལ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་ལུ་ གཞོན་དེ་འདུག།

དེ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ དོན་སྤོང་ཅན་དང་ ཡིད་བརྟན་རུང་བ་བཟོ་ཐབས་ ལུ་ཆད་སྐྱོན་དེ་ཚུ་དང་ དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་རོམ་ཚུ་ ཅན་ཤེས་གྱི་སྒོ་ལས་སེལ་དགོ་པ་ཡིན། ཆད་སྐྱོན་དེ་ཚུ་ སེལ་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་གོས་འདེབས་བཞི་ལུ་ཉེ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཀ) རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བན་དོན་འཇུལ་རིག་རིམ་ལུགས་གསར་བཟོ་འབད་མི་ཚུ་ རེ་འདོད་བསྐྱེད་མི་ དགོས་དོན་གྱི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ།

ཁ) རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ བདག་སྐྱོང་ཚུ་འཛིན་རིམ་ཚན་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཇུལ་རིག་གི་ དམ་འཛིན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ།

ག) རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་གི་ ཚད་འཛིན་རྒྱ་སྐྱོང་ གཏང་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ།

ང.) རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལཱ་འགན་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་དབྱེ་བ་བྱེ་དགོ་པ། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་བན་དོན་འཇུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གསར་བཟོ་འབད་ནིའི་ནང་ རུས་ཡུན་དང་ འབད་བཅོམ་བསྐྱེད་ཡོད་མི་ཚུ་ བཅེ་འཛོག་འབད་དེ་ འཛོན་ཚད་དང་ དོན་སྤོང་ལཱ་ལེན་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་བསྐྱར་ སྐྱོད་འབད་ཐབས་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ ཉེང་འབྲེལ་གྱི་ལེགས་བཅོས་འབད་དེ་ བན་དོན་འཇུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་དང་ ལས་ལུགས་ཚུ་གསར་བཟོ་དང་གཞི་བཙུགས་འབད་འོང་མཐོ་བའི་རེ་འདུན་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ ཡིན།

1.1 འགན་དབང་།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ “རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུའི་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་ཕྱིས་ཞིབ་” འདི་ འབྲུག་གི་ཕ་ཁྱིམ་སྐོར་མེད་ཅི་ ཕ་ཚེ་༡༥ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ དམངས་ཀྱི་ འཕྲོད་ལུངས་ཚུ་ ཚད་དམ་དང་འཛིན་ཚད་ རོན་སློན་ཅན་གྱི་སྐོར་ལས་སྤྱོད་ཞིའི་སྐོར་ལས་ ཕྱིས་ཞིབ་རྒྱུ་འདི་ ལྷན་ལྷན་ འབད་ནི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ལྷན་པར་དུ་ འབྲུག་གི་ཕྱིས་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༡༤ ཅན་མའི་ ལེའུ་༥ པའི་དོན་ཚན་༤༩ པའི་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ “ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་དང་ དངུལ་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ ལུགས་མཐུན་ཕྱིས་ཞིབ་དང་ དམིགས་བསལ་ ཕྱིས་ཞིབ་ དེ་ལས་ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱིས་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱུན་ ཕྱིས་ཞིབ་གཞན་གར་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ” ཟེར་ འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

1.2 ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་གནས་ཚད་ཚུ།

ཕྱིས་ཞིབ་དེ་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་ཕྱིས་ཞིབ་ལུ་ མངོན་མཐོའི་ཕྱིས་ཞིབ་གཙུག་སྡེ་ཚུའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ (ISSAI 4300) དང་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ལུ་ མངོན་མཐོའི་ཕྱིས་ཞིབ་གཙུག་སྡེ་ཚུའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ གནས་ཚད་ (ISSAI 3000) དང་འཁྲིལ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ གྱིས་ ཕྱིས་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ ཕྱིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ ཤོ་མཚུངས་དང་རྟེན་མཐུན་གྱི་དོན་ལུ་ ལས་འབྲེལ་ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་ལག་དེབ་ཚུ་ནང་འཁོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་འགོ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད།

1.3 ཕྱིས་ཞིབ་དམིགས་ལུལ་ཚུ།

སྤྱིར་བཏང་གི་ཕྱིས་ཞིབ་དམིགས་ལུལ་དེ་

- ➔ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ གཅིག་བསྐྱེལ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་ དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱུར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ཚུའི་ འཛིན་ ཚད་དང་དོན་སློན་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་འདི་ཨིན།

ཡན་ལག་གི་དམིགས་ལུལ་ཚུ་

1. བརྟེན་འཇུག་རིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ འཛོན་ཚད་དང་ རོན་སློན་ཅན་གྱི་སློལ་ས་ བསྐྱར་སྤོང་འབད་ཡོད་མེད་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་ནི། དང་
2. རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་དང་ སློག་རིག་ནང་གི་ལས་རིམ་ཚུ་འཛིན་ལང་མ་ཡོད་པ་ཅེས་གཏན་བཟོ་ནི།

1.2 ཚུམ་ཞིབ་གྱི་སྤྱིར་བཏང་ཐབས་ལམ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེའི་ལག་ལེན་ཚུ་གི་དོན་ལས་ ICBS, INR & CC དང་ AMC རིམ་ལུགས་ཚུ་ གཞི་བཟུགས་འབད་ཚར་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ཚུམ་ཞིབ་གྱི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཐབས་ལམ་དེ་ རིམ་ལུགས་འབྲེལ་ཡོད་དང་ ལྷན་འབྲེལ་ལུ་གཞི་བཞག་གི་ཐབས་ལམ་གཉིས་མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། རིམ་ལུགས་འབྲེལ་ཡོད་ཚུམ་ཞིབ་གྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་སློལ་ས་ ཚུམ་ཞིབ་དེ་ བརྟེན་འཇུག་རིག་ལུ་འཛིན་སྤོང་དང་ དམ་འཛིན་ཚུ་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་བཅའ་ཡིག་ཚུ་དང་ འཕྲིལ་བསྐྱར་ཚུ་ལུ་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་བརྩམ་སྟེ་ ལྷན་འབྲེལ་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ཚུམ་ཞིབ་གྱི་ཐབས་ལམ་ནང་ བརྟེན་འཇུག་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ནི་ནང་ འཛོན་ཚད་དང་ རོན་སློན་ཚུ་བརྟེན་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐབས་ལམ་དེ་གཉིས་མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་དྲི་བ་ཚུ་འབྲུང་ཡོད་པ་ཨིན།

1. རིམ་ལུགས་དགོས་མཁོའི་དབྱེད་ཞིབ་ཚུ་འགོ་འབྲེན་འབབ་སྟེ་ཡོད་ག?
2. རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ཡོད་ག?
3. བརྟེན་འཇུག་རིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ སོར་བསྐྱར་འབད་བཏུབ་པའི་དངུལ་ཚུ་འཛིན་ལའོད་གྱི་ལག་ལེན་དང་ ཚད་འཛིན་ཚུ་ འཛོན་ཚད་ཅན་དང་ རོན་སློན་ཅན་བཟོ་སྟེ་ཡོད་ག?
4. རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་དཀའ་ངལ་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ལག་ལེན་འབབ་ཚུགས་ག?
5. ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འོང་སྤོང་དང་ཟད་སྤོང་ དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་བཀོད་དང་ ལྷ་རྟོག་ཚུ་ལང་མ་སྟེ་ཡོད་ག?
6. རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ བཟོ་འཇུག་དམ་འཛིན་འཛིན་སྤོང་གི་སྲིད་བྱས་བཟོ་སྟེ་ གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་ཡོད་ག?
7. ལག་ལེན་པའི་ཚུམ་ཞིབ་ཁྲ་གསར་བཟོ་འབད་ནིའི་ ཚུམ་ཞིབ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་ཡོད་ག?
8. གསང་ཚིག་འཛིན་སྤོང་གི་དོན་ལས་ ཚུམ་ཞིབ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་ཡོད་ག?
9. ལག་ལེན་པའི་ཚུམ་ཞིབ་ཁྲ་འཛིན་སྤོང་གི་དོན་ལས་ ཚུམ་ཞིབ་གྱི་བྱ་རིམ་གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་ཡོད་ག?

10. ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་ རང་སོའི་ལཱ་འགན་དང་འཇུག་ཏེ་ སྲོད་ཡོད་ག?
11. སྲོད་ལེན་ཚུའི་ནང་བཙུགས་ཚུ་ དེས་བདེན་དང་ ཡོངས་རྒྱུགས་ དེ་ལས་ ཆ་འཇོག་འབད་དེ་ཡོད་ག?
12. ལཱ་འགན་གི་དབྱེ་ཕྱེས་ཚུ་ལ་མཐུན་སྡེ་ཡོད་ག?
13. གནས་སྤྱད་གི་བཟོ་འདོན་ཚུ་འདུན་པ་བསྐྱེད་མི་དང་འཇུག་འབད་ཡོད་ག་དང་ སྲོད་ལེན་ཚུ་གེར་ གནང་བ་མ་ འགོ་ལ་མི་ཚུ་མ་བསྐྱེམས་པར་ གནང་བ་འགོ་ལ་མི་དང་འཇུག་ བཟོ་འདོན་འབད་ཡོད་ག?
14. རིམ་ལུགས་དེ་ གལ་གནད་ཅན་གི་གནད་སྤྱད་ཚུ་ ལོག་སྲོད་འབད་ནི་ལས་ཉེན་སྲུང་འབད་དེ་ཡོད་ག་དང་ རྒྱུན་ ཅན་ཅེ་འབྲུག་པ་ཅིན་ གནད་སྤྱད་ཚུ་བསྐྱར་ལོག་འབད་བཏུབ་ག?
15. ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་དང་ རྒྱུན་ཅན་ཚབས་ཚེན་ལས་སྤྱོད་ཆེད་འཆར་གཞི་ཚུ་ཡོད་ག?
16. རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ལས་ རྩེ་བཏོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཚུ་(གྲུབ་འབྲས་ཚུ་):
 - ✓ དེས་བདེན་དང་ ཡོངས་རྒྱུགས།
 - ✓ གྲུངས་ཁ་དང་ རྒྱིག་བཏོན་ཁུངས་ལྗན།
 - ✓ དུས་ཚོད་ཁར་བཏོན་བཏུབ། དང་
 - ✓ དེས་བདེན་གི་ལུ་ལཱ་དེ་ཁར་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྡན་པའི་སློལ་ལས་ བཟུམ་སྤེལ་འབད་དེ་ཡོད་ག?
17. རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ལས་བཏོན་པའི་སྤྱོད་ཚུ་ རོན་སྤྱོད་ཅན་གི་གོས་ཐག་གཅད་ནིའི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འབྲེལ་ ཡོད་ག?

ཞིབ་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཇི་བ་དེ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ICBS, INR & CC དང་ AMC རིམ་ལུགས་ཚུའི་ འཛིན་ཚད་དང་ རོན་སྤྱོད་ དེས་གཏན་བཟོ་ཡོད་མེད་གི་ཕྱིས་ཞིབ་གི་ སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་མཐའ་དབྱེད་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འབྲེལ་སྡེ་ཡོད་པ་ཨིན།

1.4 ཕྱིས་ཞིབ་གི་ཁྱབ་དབང་།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བརྟེན་འཇུག་ལཱ་གི་རིམ་ལུགས་¹¹ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་ས་ལས་ རིམ་ ལུགས་གི་གནད་འགག་ཆེ་ཉིང་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གི་སྤྱིར་བཏང་གི་འགན་དབང་གྲུབ་ནིའི་དགོས་མཁོ་ ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ ཕྱིས་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ རིམ་ལུགས་³ (ICBS, INR & CC དང་ AMC) གནམ་ཁ་ རྒྱབ་སྡེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ICBS དེ་ སློལ་ཤོས་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གི་ནང་འཁོད་གི་ལག་ལེན་མང་ཆེ་ཤོས་ནང་ རྒྱབ་སྡེ་གསལ་ པའི་རིམ་ལུགས་ཅིག་ཨིན་པས། INR དང་ CC རིམ་ལུགས་ཚུ་ རྒྱ་དངུལ་དང་ སོར་བསྐྱར་འབད་བཏུབ་པའི་དངུལ་

གཞན་ཚུ་ ཟད་སྤྱོད་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པ་དང་ AMC རིམ་ལུགས་དེ་ ཚོང་འབྲེལ་དང་
འབྲེལ་བའི་དངུལ་ཁང་གཞན་ཚུ་ནང་འབྲོམ་དགོ་པར་ ཕྱི་དངུལ་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་སྟེ་
འདུག

བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་གཞན་མི་ཚུ་ རིམ་ལུགས་གཅིག་སྟེ་ཕྱི་ཤོལ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ Bhutan
Financial Switch (BFS) དེ་ PCI DSS (Payment Card Industry Data Security
Standard) དང་ ISO 27001:2013 (Information Security Standard) རོ་སྦྱར་འབད་ཡོད་པའི་རིམ་
ལུགས་ཨིན་པ་དང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་གཞན་མི་ཚུ་ གཤམ་གཞན་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ འགོ་རིམ་མཚུག་བསྟེ་
ཡོད་པ་དང་ ཡང་ན་ འཕུལ་མགྲོགས་རང་ ཏུས་མཐུན་འབད་ནི་ཨིན་པས།

དེ་འབད་མཁའ་ལས་ ཚུམ་ཞིབ་དེ་གིས་ ICBS, INR & CC དང་ AMC རིམ་ལུགས་ཚུ་དང་ དེ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཚུམ་ཞིབ་དེ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་བན་དོན་འཕུལ་རིག་དང་ གྲོག་རིག་
གི་ལས་རིམ་ཚུ་དམ་འཛིན་ཚུ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུད་ དེ་ལས་ རྒྱུན་ལྡན་སྤྱི་ཚུ་འགབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། གནམ་
ཁ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་དམ་འཛིན་ཚུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ སྤྱི་ཟླ་ ༡ ལས་ ༡༢ ཚུན་ བརྟག་
ཞིབ་དང་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༡.༤ ཚུམ་ཞིབ་གྱི་དམིགས་བསལ་ཐབས་ལམ།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བན་དོན་བསྟུ་ལེན་དང་ གནས་སྤུད་དབྱེ་ཞིབ་ དེ་ལས་ མཐའ་དབྱེད་བསམ་བཞོན་
བཀོད་ནི་འདི་དོན་ལས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པ་ཨིན།

- i. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༠ ཅན་མ་དང་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་
སྤྱི་གཞི་ ༢༠༡༥ ཅན་མ་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ ཞིབ་འཇུག་འབད་ཡི།
- ii. རིམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆས་ བན་དོན་ཉེན་སྲུང་གི་སྤྱི་བུས་ ༢༠༡༥ ཅན་མ་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་
འབད་ཡི།
- iii. བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ དམ་འཛིན་གཞི་བཅུགས་
འབད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་འོ་སྤོང་ལས་ གོ་རྟོགས་འབྱུང་ནི་འདི་དོན་ལས་ གོ་མས་འབྲིས་ལེན་ཡོད་པ།
- iv. རིམ་ལུགས་གྱི་བྱ་རིམ་དང་ ལཱ་གི་བྱ་རིམ་ཚུ་གོ་ནི་འདི་དོན་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་དང་ འབྲི་བསྟུན་
འབད་དེ་ རིམ་ལུགས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ བྱ་རིམ་ཚུ་འདི་པར་ཚུ་བྲི་སྟེ་ཡོད་པ།

- v. ལས་བྱེད་པ་སོ་སོ་ཚུ་གི་ནང་འཇུག་གི་གནས་ལུ་ལྷན་སྐྱེས་ལུ་ དཔྱད་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- vi. རིམ་ལུགས་གསུམ་ཆ་རའི་ནང་གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ནང་བཅུགས་དང་ བདེན་དཔྱད་དམ་འཛིན་ཚུ་ལུ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- vii. INR & CC དང་ AMC རིམ་ལུགས་ནང་ ཉེན་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟག་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- viii. རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ རྫོང་ལེན་ཚུའི་བདེན་ལཱ་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ གནམ་ལ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་ཡིག་ ཆས་ཚུ་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- ix. གནས་སྤུང་གི་ཏང་བདེན་དང་ རེས་བདེན་ དེ་ལས་ ཚུམ་བཞོན་ཚུ་ལུ་ལོ་རྒྱུ་བཟོ་བཟོ་མེད་དང་ ལྷན་ལུ་བཞོན་ཡོད་མི་ ཚུ་ ལཱ་བཟོ་དང་ལྷན་ཉིང་ རེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ཡོད་པའི་གནས་སྤུང་ཚུ་ IDEA གི་ རྫོགས་རིག་ལག་ཆས་ ལག་ལེན་འབྲེལ་བཟོ་བརྟག་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- x. རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་བཞོན་ཡོད་པའི་ལྷན་ལུ་ཚུ་ དོན་སྤྱོད་ཅན་གྱི་གོ་སྐབས་ཐག་གཅད་ནིའི་དོན་ལས་ རེས་བདེན་དང་ ཡོངས་རྫོགས་དེ་ལས་ཡིད་བརྟན་རུང་བཟོ་མེད་ བདེན་དཔྱད་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- xi. རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གེ་ར་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་བརྟན་ཉིང་དང་ ལག་ལེན་འབྲེལ་བཟོ་བཟོ་ལོ་སྐབས་ གནང་ དོན་དང་ དཀའ་ངལ་ཚུ་ དེ་ལས་ ICBS ནང་ ཉེང་འབྲེལ་གྱི་ལཱ་རྒྱུ་ལུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གི་ཐད་ གྲིས་དཔྱད་ འབད་དེ་ཡོད་པ།
- xii. ལས་ལཱ་རེ་རེ་བཞེན་དུ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ ICBS གི་རིམ་ཚན་རེ་རེ་བཞེན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་ དཔྱད་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ ལས་ལཱ་རེ་རེ་ལག་ལེན་དང་འབྲེལ་བསམ་བཞེད་འབད་ནིའི་གྲིས་དཔྱད་འབད་དེ་ ཡོད་པ།
- xiii. མོང་བསྐྱར་དང་ ལུ་ཚོགས་གྲིང་ལཱ་ལྷོགས་ཡིག་ཚང་དང་ ལུ་ཚོགས་གྲིང་རྒྱ་བསྐྱེད་ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ ལྷན་རོ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་གྲུ་ཐང་ལུ་ གནང་གོ་ལ་དཔྱད་སོང་རོ་ཚབ་ཚུའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ INR & CC དང་ AMC རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དཔྱད་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱི་དབྱུང་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ཁོང་ཚུའི་གོ་ལུགས་ཀྱི་ བན་དོན་ཚུ་ བསྐྱེད་འབད་བར་སོང་ཡོད་པ།
- xiv. ཡོངས་འབྲེལ་དཔྱད་ལུ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཚུ་ དཔྱད་ལཱ་ཚུ་ནང་ ག་དེ་སྤྱོད་ལག་ལེན་འབྲེལ་བཟོ་ག་དང་ རྒྱལ་གཞུང་ དཔྱད་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་བན་དོན་དང་ ལྷན་ལུ་ཚུ་ག་དེ་སྤྱོད་ལུ་དོ་ག་གི་གོ་ཚོགས་འབྲུང་ནིའི་དོན་ལས་ ཚོང་ འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ལཱ་(འབྲུག་གི་དཔྱད་ལཱ་གི་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་ཐིམ་ལུགས་དང་ ལུ་ཚོགས་གྲིང་ཡན་ ལག་ དེ་ལས་ འབྲུག་PNB དང་ གི་དཔྱད་ལཱ་) ཚུ་ནང་ ལྷན་སྐྱེད་སོང་ཡོད་པ།

- xv. གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་
དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བར་ན་ ལྷན་ལུ་ཕུལ་ནིའི་ལམ་ལུགས་བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་
ཐིམ་ཕུག་ལུ་ཡོད་པའི་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་འབད་སར་སོང་ཡོད་པ།
- xvi. ཚོག་ཐམ་འཆང་མི་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུའི་ཐོ་ཡིག་ལེན་ཏེ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཚོག་ཐམ་སྲོད་
ཡོད་མིའི་ཐོ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཐོ་ཁྱད་བསྐྱར་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་
ཁུངས་ནང་ སོང་ཡོད་པ།
- xvii. དངོས་གནས་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེན་སྲུང་དམ་འཛིན་ཚུ་གཞི་བཅུགས་ག་དེམ་ཅི་འབད་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་
ནིའི་དོན་ལས་ ཕུན་ཚོགས་གླིང་གི་རྒྱུན་ལྷན་བསྐྱར་རྟེན་ས་ཁོངས་དང་ ཐིམ་ཕུག་གི་གནས་སྲུང་ལྷེ་བ་ལུ་ ལྷ་སྐོར་
སོང་ཡོད་པ།

ལུང་པ་ རྫོགས།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཁྲིམས་བསྟར་ཚུལ་ལྟར་ཞིབ་པ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ བར་
དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུའི་བར་དོན་འཕུལ་རིག་ཚུལ་ཞིབ་རྒྱུ་དགོ་པའི་གོ་སྐབས་འདེབས་ཕུལ་པ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་
དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་ ཡིག་ཨང་ ༡༣/༢༠༡༧-
༡༤/༢༠༡༩ ཅན་མའི་ཐོག་ལས་ ཚུལ་ཞིབ་འབད་དགོ་པའི་ལུ་བ་འབད་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་འགན་དབང་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་གནས་སྟངས་རྒྱུན་བརྟན་ཡོད་པ་ལུ་
བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ དེ་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་དང་ ལས་སྡེའི་ལག་ལེན་གྱི་འཛིན་ཚད་ཡར་བྱུག་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ བར་དོན་འཕུལ་
རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་གཞུང་གནད་ཅན་ཨིན་པའི་ལུ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་
ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (Integrated Central Banking System) དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་
འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ (Indian Rupee and Online Convertible Currency (INR &
CC) system) དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ (Authorized Money Changer) ཚུ་ལུ་
ཚུལ་ཞིབ་དུས་མཚམས་ ༠༡/༠༡/༢༠༡༤ ལས་ ༣༡/༡༢/༢༠༡༤ ཚུན་གྱི་ཚུལ་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་
ཚད་ གནང་ཁ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་ བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་མཚན་སློ་
ལག་ལེན་ཚུའི་དོན་ལས་ གནད་འགག་ཆེ་བའི་རིམ་ལུགས་དང་ རྒྱ་དངུལ་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་དགོས་མཁོ་ཆེན་ལས་
རྒྱལ་ཁབ་གྱི་དངུལ་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གྱི་ཐད་ གོ་སྐབས་གཅིག་ཐབས་ལུ་ ལས་བདེན་དང་ རྒྱ་གཏང་འོས་པའི་སྟན་ལུ་བརྟན་
ནིའི་དོན་ལས་ རིམ་ལུགས་ནང་ དམ་འཛིན་ལང་མ་སྟེ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་དེ་ གཞུང་ཅན་ཅིག་ཨིན།

༡.༡ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དེ་ འབྲུག་གི་དངུལ་ཁང་ལྟེ་བ་ཨིན་པའི་ལུ་བཞིན་དུ་ “རྒྱན་བརྟན་དང་ འཇ་མཉམ་གྱི་དཔལ་
འབྱོར་གོང་འཕེལ་ལུགས་རྫོན་འབད་ནི་དང་ དངུལ་འབྲེལ་རིམ་ལུགས་རྒྱན་བརྟན་དང་ བར་བདེན་ཐོག་ལས་ རྒྱན་སྐྱོང་
འཐབ་ནི་ དེ་ལས་ གསར་བཙོན་གྱི་ཞབས་ཏོག་དང་ འཕུལ་རིག་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་” གི་ དམིགས་སྐྱེད་འདུག རྒྱལ་
གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ལས་ མཁོ་གཞུང་གི་ལུ་འགན་འབག་སྟེ་
འདུག།

འབྲུག་གི་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་གཞུང་གི་དངུལ་ཁང་འགོ་འཛིན་དང་ བསྐྱབ་བྱ་གནང་མི་ དེ་
ལས་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་རོ་ཚབ་གྱི་ལུ་འབད་དེ་འདུག འགན་གནས་དེའི་ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་

རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དངུལ་ཕྱིར་སློང་འབད་ནི་དང་ གསེར་ བསགས་རྒྱབ་དང་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་འཛིན་སློང་
 འབབ་ནི་ དེ་ལས་ དངུལ་སློང་དང་ ཕྱིས་འགྲིག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་གསར་བཟོ་དང་ ལྷ་རྟོག་འབདམ་ཨིན། རྒྱལ་
 གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངུལ་འབྲེལ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་གྱི་གཙུག་སྡེ་ལྟེ་དང་ དངུལ་འབྲེལ་དངུལ་ཁང་ལས་
 དོན་མེན་པའི་གཙུག་སྡེ་ལྟེ་ བཅུས་པའི་ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབདམ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ ད་
 རེས་ཁམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ནང་ དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་རྒྱུང་བ་རྒྱ་ཡང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་
 ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཁེ་འབབ་ཆེ་བའི་རྒྱུན་བརྟན་དང་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཡར་ཤུག་གཏང་ནི་ནང་
 གལ་གནད་ཅན་གྱི་འགན་ཁག་འབག་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་ གོང་ཚད་རྒྱུན་བརྟན་ དེ་ལས་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ལྷ་རྟོག་ རེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་
 འགན་དབང་སྲོམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གསར་བཏོད་དང་ཐབས་ཤེས་མང་རབས་ཅིག་
 སློན་ཏེ་འདུག དེ་ཚུའི་གྲུབ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བརྟེན་རྒྱུད་འབྲེལ་འཕུལ་རིག་ བསྐྱེད་ལུགས་
 འབད་དེ་ ལག་ལེན་གྱི་འཛིན་ཚད་དང་ དོན་སློན་ཡར་ཤུག་གཏང་ནི་དང་ ཞབས་ཏོག་སླེལ་སློང་ལེགས་བཅོས་འབད་ཐབས་
 ལུ་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་¹¹ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་འདུག དེ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན།

1. གཅིག་བསྡེམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་། (ICBS)
2. རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས། (INR & CC)
3. གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས། (AMC),
4. རྒྱལ་སྤྱིའི་དངུལ་ཁང་པན་ཚུན་དངུལ་འབྲེལ་བརྒྱུད་འབྲེལ་རིམ་ལུགས། (SWIFT)
5. འབྲུག་དངུལ་འབྲེལ་རྒྱུང་བའི་རིམ་ལུགས།
6. འབྲུག་བསྐྱེད་སློང་།
7. དངུལ་འཛིན་ Truncation རིམ་ལུགས།
8. འབྲུག་དངུལ་འབྲེལ་ Switch།
9. འབྲུག་འཕམ་ལྷུང་དངུལ་སློང་ཞབས་ཏོག་དང་ དངུལ་སློང་སློལ་མ།
10. སློང་ལེན་ཉེན་སྲུང་ཐོ་བཞོད་ལྟེ་གཞུང་རིམ་ལུགས། དང་
11. མ་དངུལ་སློལ་དང་ སངས་ཐབས་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས།

དེ་ཚུའི་གྲུབ་ལས་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་གནད་འགག་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་དོན་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དངུལ་འབྲེལ་ལས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་བརྟན་དང་ བྲང་བཤེན་རྒྱུན་སྐྱོད་འབད་ནི་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ དེའི་ཁེ་ཕན་ཚུ་བཙུ་ འཛིག་འབད་དེ་ ཕྱིས་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ བརྟན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་³ གནམ་ཁ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

2.2 གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་།

གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (ICBS) དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་གཙུག་ལྷན་ དང་ འགན་དབང་གི་སྐྱོམ་གསུབ་སྤྱི་བཟོ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ གཙུག་ལྷན་འཁོད་ལུ་གསར་བཟོ་འབད་ཡོད་པའི་ ལྟེ་ གཞུང་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ཨིན། དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ཡོད་པའི་དངུལ་ འབྲེལ་གྱི་རིམ་ལུགས་ཡོངས་རྫོགས་ལུ་ཞབས་ཏེ་སྐྱེལ་སྐྱོད་འབད་མི་ཚུའི་སྤུས་ཚད་དང་ འཛིན་ཚད་ཡར་བྱུ་གཏང་མ་ ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་ དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ཐོག་བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་ནང་ གལ་ཅན་ ཅིག་ཨིན། ཨིན་རུང་ རིམ་ལུགས་དེ་ རང་རྒྱུང་གི་རིམ་ལུགས་ཨིན་མ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ཡོད་ པའི་རིམ་ལུགས་ག་དང་ཡང་ འབྲེལ་མཐུན་མེད་པ་ཨིན།

གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་རིམ་ཚན་⁴ ཚུད་པ་ཨིན།

1. ཕྱིས་འཛིན་ལྟེ་གཞུང་རིམ་ཚན། (CAM)

CAM དེ་གིས་ ཐོ་བཀོད་ཚུ་ ཅུས་ཐོག་དང་ འཛིན་ཚད་དང་ལཱ་ཕྱི་སྤེལ་འབད་ནི་དང་ གནང་བ་ཡོད་པའི་ལག་ ལེན་པ་ཚུ་གིས་ ཕྱིས་འཛིན་གྱི་བརྟན་ཚུ་ ཕྱིས་བཏོན་དང་ བསྐྱར་སོན་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འཛིན་སྐྱོད་པ་དང་ གོས་ཐག་གཅད་མི་ཚུ་གིས་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ ལྟེ་བའི་ཕྱིས་འཛིན་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ ལེགས་ བཅོས་འབད་ནིའི་ནང་ཕན་ཐབས་ཡོད་པ་ཨིན།

2. བདག་སྐྱོང་ཕྱིས་འཛིན་རིམ་ཚན། (AAM)

AAM དེ་ མི་སྟོབས་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ཚན་དང་ ཕྱིས་འཛིན་ལྟེ་གཞུང་རིམ་ཚན་ དེ་ལས་ མཛོད་ཐོ་འཛིན་སྐྱོང་ རིམ་ཚན་བཟུམ་མའི་རིམ་ཚན་གཞན་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་ འཛིན་ལུ་ ཕྱིས་འཛིན་གྱི་ཁ་གསལ་ཚུ་བཟུང་ཐོ་འབད་ནིའི་ནང་ ཕན་ཐབས་འབད་མ་ཨིན།

3. དངུལ་འབྲེལ་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ཚན། (CMM)

CMM དེ་གིས་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ དངུལ་གྱི་གནད་དོན་དང་ ཕྱིས་འབྱོར་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུའི་ ཅུས་མཐུན་གྱི་བརྟན་ཚུ་འཐོབ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐབས་ཡོད་པ་ཨིན།

༣. མཛོད་ཐོ་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ཚན། (IMM)

IMM དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་མཛོད་ཐོ་དང་ རྟོན་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ ཐོ་དེབ་བཞག་ བེ་དང་ དེ་ལས་ ལྷན་ཁུ་དང་ བསྐྱར་གསོ་ཚུ་ དུས་ཐོག་ལུ་བཏོན་ནི་ལུ་ སན་ཐབས་འབདམ་ཨིན།

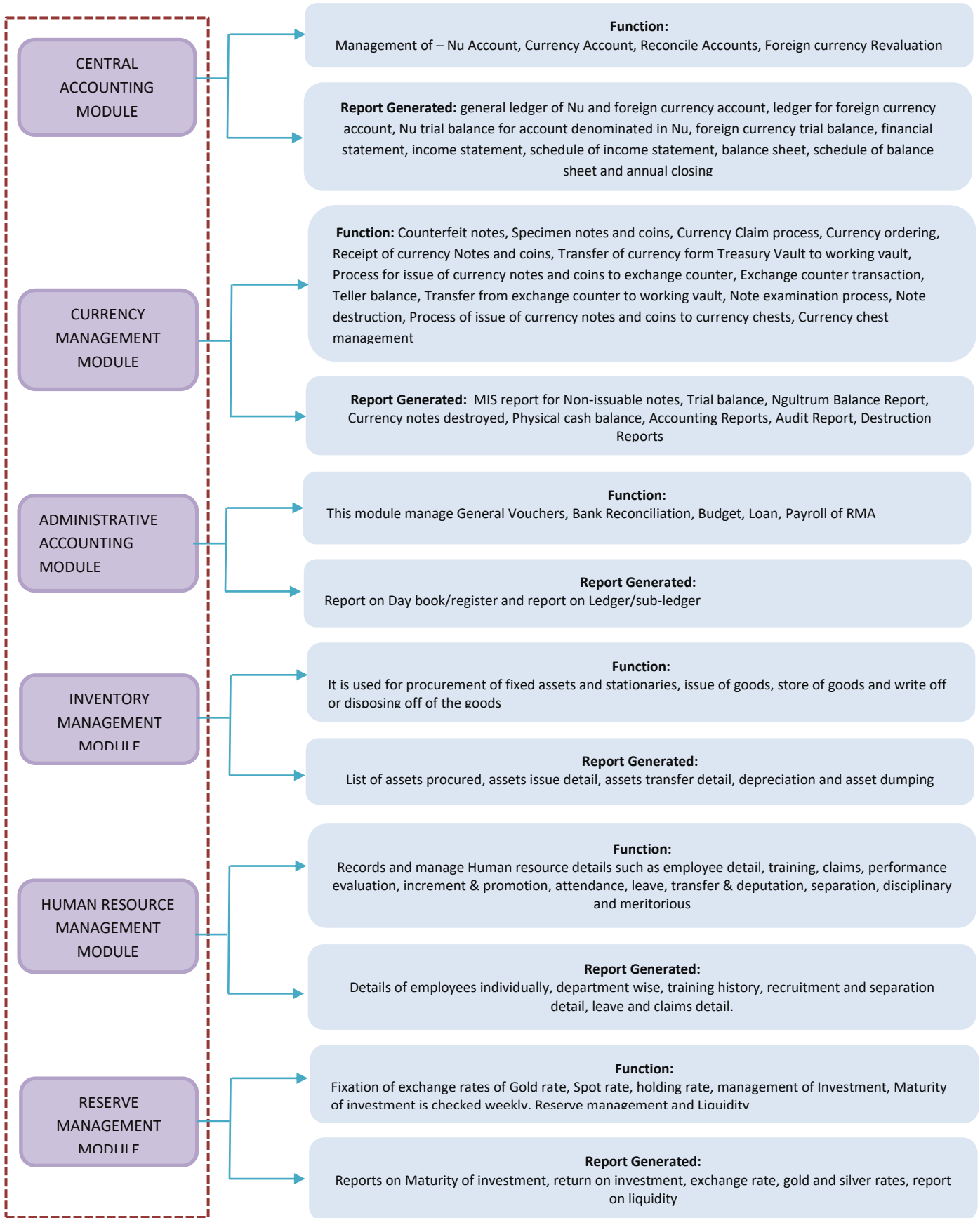
༤. མི་སྟོབས་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ཚན། (HRMS)

HRMS དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་བརྟེན་དུ་ ལས་སྐྱ་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་དང་ དུས་མཐུན་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག དེ་གིས་མ་ཚད་ དེ་གིས་ མི་སྟོབས་དང་འབྲེལ་བའི་ བྱ་རིམ་ གཞུག་བཟུགས་དང་ གྲུ་ཁར་ལེན་ནི་ དེ་ལས་ གོ་གནས་ཡར་སེང་ གནས་སེང་ ངལ་གསོ་དང་ དགོངས་ལུ་ཚུ་བྱ་སྟབས་བདེ་ཏོག་ཏོག་བཟོ་ནི་ལུ་ སན་ཐབས་འབདམ་ཨིན།

༥. བསགས་རྒྱབ་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ཚན། (RMM)

RMM དེ་གིས་ སོར་བསྐྱར་འབད་བརྟེན་པའི་དངུལ་དང་ རྒྱ་དངུལ་ཚུ་བསགས་རྒྱབ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ དངུལ་འབྲེལ་གཞུག་ལྟེ་ཚུ་ལྟ་ཏོག་འབད་ནི་ དེ་ལས་ སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚད་གཞི་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་ནི་ལུ་ སན་ཐབས་ འབདམ་ཨིན།

གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གི་བྱ་རིམ།

པར་རིས་, བ་: ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཟོ་ཡོད་པའི་ ICBS གི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ། (འབྲུང་ཁུངས་: རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་)

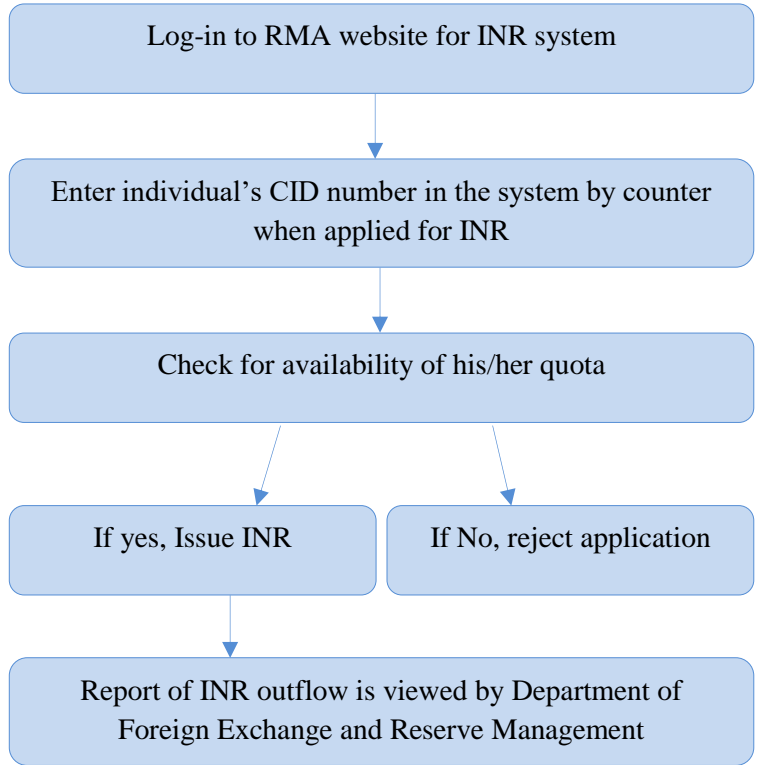
4.3 རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས།

རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་དངུལ་ཁང་ཚུ་ནང་ལས་ སོར་བསྐྱར་འབད་བཟུལ་པའི་དངུལ་དང་ རྒྱ་དངུལ་གྱི་སློན་ལེན་གྱི་གནས་སྲུང་ཚུ་ ལྷོན་མ་ཡིན། ICBS བརྩམ་སྡེ་ རིམ་ལུགས་དེ་ཡང་ ནང་འཁོད་ལུ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལས་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལས་ གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་འདུག་རིམ་ལུགས་དེ་ CC དང་ INR གི་སློན་ལེན་ཚུའི་གནས་སྲུང་ཡོངས་ཚོགས་ཚུ་ དངོས་གནས་དུས་ཚོད་དང་ཉ་ལམ་ཆ་མཚུངས་སྡེ་སློན་ཐབས་ལུ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་འདུག།

རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ མི་ཁྲལ་སྤོང་ལག་ལེན་ཐོག་ལས་ ཚོང་མགྲོན་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་བདེན་དུ་འབད་མ་ཡིན། དཔེར་ན་ མི་ཁྲལ་སྤོང་གཅིག་གིས་ ལོ་བསྟར་གྱི་ཐོབ་སྐུལ་ མི་ངོས་རེ་ལུ་ USD ༣༠༠༠ དེ་ ཉེ་མ་ལས་འཐོབ་ཚར་ཉེ་ཡོད་པ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ ཉེན་བརྩེན་ཉེ་ ལུ་ཡིག་དེ་ངོས་ལེན་འབད་མི་བཟུལ་ཡིན།

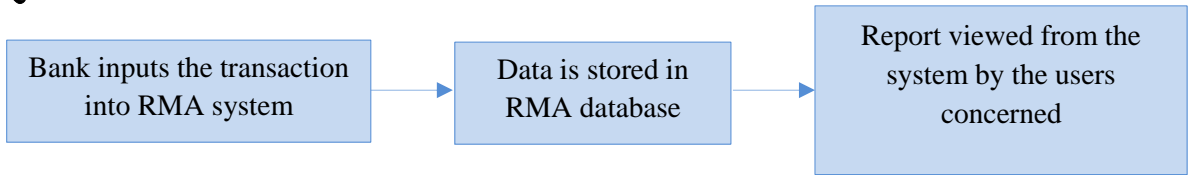
རིམ་ལུགས་དེ་ ཡོངས་འབྲེལ་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་རིམ་ལུགས་ཅིག་ཡིན་པ་དང་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ གསར་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ཚུ་བཟུགས་ཉེ་ ནང་འཛུལ་འབད་ཚུགས་པ་ཡིན།

རྒྱ་དངུལ་གྱི་བྱ་རིམ།

པར་རིས་༢ པ་: INR & CC རིམ་ལུགས་ནང་ INR ATS གི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ། (འབྲུང་ཁྲལ་: རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་)

དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཀྱི་བྱ་རིམ།

པར་རིམ་ལྔ་པ་: INR དང་ CC རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ། (འབྲུང་ཁུངས་: རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་)

སྣོན་ལུ་ཕྱིར་བཏོན་གྱི་གོ།

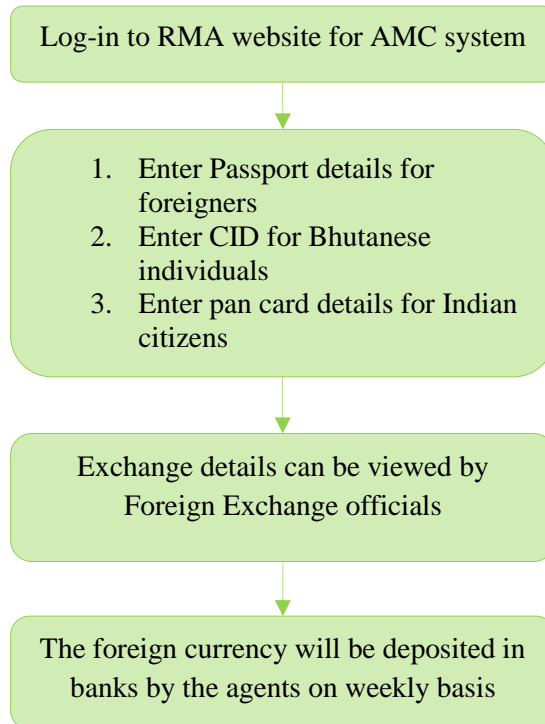
- རྒྱ་དངུལ་འོང་སྒྲོན་དང་ ཟད་སྒྲོན་གྱི་སྣོན་ལུ།
- དངུལ་བསྐྱར་འོང་སྒྲོན་དང་ ཟད་སྒྲོན་གྱི་སྣོན་ལུ།

༡.༤ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས།

གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ (AMC) དེ་ འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་ ཚོག་ཐམ་འཆང་མིའི་ངོ་ཚབ་ཚུ་གིས་ གནང་བ་སྒྲོན་དེ་ཡོད་པའི་སོར་བསྐྱར་གྱི་དངུལ་ཚུ་ དངུལ་ཀམ་དང་གཅིག་ཁར་ སོར་བསྐྱར་འབད་ཐབས་ལུ་ དངུལ་ཚུ་ངོས་ལེན་དང་ ཡང་ན་ ཉེ་མིའི་ནང་ ཕན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ གཙུག་སྤེའི་ནང་འཁོད་སྤེ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་འདུག་ རིམ་ལུགས་ དེ་ རྩོམ་ལུ་བསྐྱུ་ཡོད་པའི་ ICBS གི་གནས་སྤུད་གཞི་མཛོད་དང་གཅིག་ཁར་ མཐུད་འབྲེལ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ལས་ དོན་གྱི་དོན་ལས་ ICBS རིམ་ལུགས་ནང་ལས་ གནས་སྤུད་ཚུ་ལེན་ཏེ་ ལག་ལེན་འབྲེལ་ཡོད་པས།

རིམ་ལུགས་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འགོ་ཐོག་དང་པ་ གྱི་ལོ་༢༠༠༥ ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ཡོད་པ་དང་ གྱི་ལོ་༢༠༡༥ ལུ་ ཏུས་མཐུན་བཟོ་སྤེའུག་

གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ཀྱི་བྱ་རིམ།

པར་རིས་ལྔ པ: AMC རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ། (འབྲུང་ཁུངས་: རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན)

སྟན་ལུ་ཕྱིར་བཏོན་གྱི་ཐོ།

- རྫོང་ལེན་དང་འཕྲིལ་བའི་སྟན་ལུ།
- ཟླ་རིམ་མཉམ་སྡེ་བ་སྟན་ལུ།
- ཉིན་བསྟར་མཉམ་སྡེ་བ་སྟན་ལུ།
- སྤང་བའི་སོར་བསྐྱར་དྲན་ཐོ།

ལེའུ་ན པ་: ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་ཚུ།

ལེའུ་འདི་ དབྱེ་ཚན་གཉིས་ལུ་དཔྱ་བགོ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དབྱེ་ཚན་༡ པའི་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (Integrated Central Banking system) དང་ རྒྱ་ དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ (Indian Rupee and Online Convertible Currency system) དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ (Authorised Money Changer system) ཚུ་གི་ལེགས་ཚའི་གསར་བཏོད་དང་ དབྱེ་ཚན་༢ པའི་ནང་ ཚད་སྒྲིམ་དང་ལོ་འཁྲུལ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་གོས་བསྐྱར་ འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

དབྱེ་ཚན་༡ པ་: གསར་བཏོད་དང་ ལེགས་ཚའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ།

གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་མི་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་ འཛིན་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་ རང་འགུལ་བཟོ་སྟེ་ དེའི་ལག་ལེན་ཚུ་གི་དགོས་མཁའི་བད་དོན་ཚུ་སྟོན་ཚུགས་ཏེ་འདུག དེ་བཟུམ་སྟེ་ རང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ ལོ་བསྐྱར་འགོ་འགྲུལ་ལས་རིམ་གི་དོན་ལས་ ལྷི་དངུལ་ ཚུ་ལུ་ལྷོ་རྟོག་དང་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ཚུ་འཇམ་རྟོང་རྟོ་བཟོ་ཡོད་པ་དང་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ ལྷི་དངུལ་ཚུ་སོར་བསྐྱར་འབད་ནི་ལུ་ཕན་ཐབས་འབྱུང་སྟེ་འདུག།

གོང་ལུ་བཤད་དེ་ཡོད་པའི་ལེགས་ཚའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་མ་བཅུས་བར་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ལེགས་ཚའི་ གོང་འཕེལ་དང་འབྲེལ་བའི་གསར་བཏོད་ལེ་ཤ་རང་མཛེད་དེ་ཡོད་པ་དང་ མངོན་གསལ་ཅན་ཚུ་གི་བརྒྱུད་བསྐྱར་གཤམ་ལས་ མར་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

- i. བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་གསར་བཏོད་ཀྱི་དོན་ལས་ ཆེ་མཐོ་འཛིན་སྲིང་ཚོགས་ཚུང་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- ii. རྒྱ་དངུལ་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ རྒྱ་དངུལ་ཚུ་འགྲུག་པའི་དངུལ་ཀྱམ་ནང་སོར་བསྐྱར་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཟད་ སོར་མ་གཏང་པའི་དངུལ་ཀྱམ་ཚུ་སོར་བསྐྱར་འབད་ནི་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་ དབང་འཛིན་གྱིས་ སུན་ཚོགས་གྲིང་ལུང་ཕྱོགས་ནང་སྐོད་ཡིག་ཚང་ནང་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་ས་ཅིག་གཞི་ བཙུགས་འབད་དེ་འདུག དེ་ལས་བརྟེན་ གླི་ལོ་༢༠༡༥ གླི་ཟླ་༥ པ་ལས་ གླི་ལོ་༢༠༡༩ གླི་ཟླ་༥ པའི་ གླི་ཚེས་༡༧ ཚུན་ རྒྱ་དངུལ་ས་ཡ་༥ ལས་ལྷག་སྟེ་བསྐྱེལ་འབད་ཚུགས་ཏེ་འདུག།

- iii. རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་དངུལ་སློང་ཚོགས་སྡེའི་ RuPay མཐུན་འབྲེལ་དང་ གཅིག་བསྡོམས་འབད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) དང་ ISO 27001:2013 (Information Security Management) གི་དོ་སྦྱོར་འཐོབ་སྟེ་འདུག དེ་ཡང་ ཤོག་བྱང་འཆང་མི་གི་གནས་སྡུད་ཉེན་སྲུང་དང་ རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་དངུལ་འབྲེལ་གྱི་(Switch) དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་འབྲེལ་འབད་ནི་གི་དོན་ལས་ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སོར་བསྐྱར་(Switch) གི་འཛོན་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐབས་ལུ་ འབད་དེ་འདུག
- iv. དངུལ་ཁང་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ གློག་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུན་ཚད་ (cyber incident) ཟུང་པའི་སྐབས་ བཀག་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ སྤྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་ དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་ལྗོངས་ལུ་ བརྟེན་འཇུག་རིག་ཉེན་སྲུང་གི་གཞི་རྒྱུ་ཡི་ཚད་འཛིན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པའི་ གློག་རིག་ཉེན་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་བཀག་རྒྱ་ཅིག་གནང་ཅུག བཀག་རྒྱ་དེ་ནང་magnetic strip གི་ཤོག་འབྲུང་གི་ཚབ་ལུ་ Europay Master Visa (EVM) chip དང་ pin cards ཚུ་བཙུགས་དགོ་པ་དང་ དེ་དང་བསྟུན་ དངུལ་བཙུགས་བཏོན་གྱི་མཁོ་ཆས་ (POS and ATMs) ཚུ་ཡང་ ཅུས་མཐུན་འབད་དགོ་པ་སྟེ་ ཚུད་དེ་འདུག དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངུལ་ཁང་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་ཤོག་འབྲུང་འཆང་ཞིའི་གནས་སྡུད་གི་གནས་སྡུངས་ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ PCI DSS བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་འགན་དབང་སློང་དེ་ཡོད་པ་དང་ དངུལ་ཁང་ཚུ་གིས་ ISO 27001:2013 གི་དོན་ལས་ དོ་སྦྱོར་འབད་དགོ་པའི་བསམ་འཆར་བཀོད་དེ་འདུག
- v. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྤྱི་བྱུས་གསལ་བཟོ་འབད་དེ་ ཡོད་མི་དེ་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་ཚོགས་རྒྱུ་ནང་ སྤྱི་འཛིན་འོག་མ་ཚུ་གིས་ཁྲི་འཛིན་མཚན་པའི་སྐོ་ལས་ ཆ་འཛོག་མཚན་དེ་འདུག
- vi. རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱི་བྱུས་ཡིག་ཚང་ནང་ དོ་སྦྱོར་སྟེ་འཇུགས་འབད་བའི་སྐབས་ ཚུ་ཚོ་ད་ ༢༤ གི་རིང་ལུ་ སྲུང་རྒྱུ་པ་སྐོར་རྒྱུ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་དེ་ ཐ་ན་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་འབད་མིའི་ལེབ་ཀྱོབ་གི་ཁ་གསལ་ཚུ་ཡང་ཚུད་པའི་སྐོ་ལས་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་དོས་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ གལ་ཅན་གྱི་བརྟེན་ཉེན་སྲུང་རིག་ཉེན་གཞི་ཚུ་ཡོད་མར་ དོ་སྦྱོར་སྟེ་འཇུགས་དང་ མཐའ་སྐོར་ཉེན་སྲུང་ཚུ་ཡང་ ལངས་སྟེ་འདུག

vii. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་བརྒྱུད་འཕྱིན་གྱི་རྟོན་གཞི་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སློབ་ལས་ རྒྱུ་
ངན་ཚབས་ཆེན་སྤྲོད་རྟོན་གྱི་ས་ཁོངས་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་འདུག

དབུ་ཚན་༩ པ་: ཚད་སྲོལ་དང་ལོ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་

བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ (ICBS, INR & CC དང་ AMC) གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ ལག་
ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ལེགས་ཚའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ལོ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱི་བརྒྱུ་ལེན་
ནང་ ལྷན་འབྲེལ་གྱི་ལེགས་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་ས་གོ་དག་པ་ཅིག་ཡང་ ལོ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ ལེན་ལྟུང་ལྟུང་
གནས་ཡོད་གྱི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ལུ་བརྒྱུ་ལེན་དང་ རྒྱུ་ལེན་པན་ཐབས་ཕྱི་ལོ་ལེགས་ཚུ་(CAAT) i.e. Integrated
Data Extraction and Analysis (IDEA) ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་གནས་སྤྱད་ཚུ་ དཔུང་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་མི་
ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༩.༡ གནས་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་འདུན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་ དམིགས་དོན་ཚུ་ འབྲུ་ལེན་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་

དངུལ་ལྟུང་ལྟུང་ ག་དེ་འག་འག་བརྟན་ཉུག་ཉུག་སྟེ་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ གོང་ཚད་རྒྱུ་ལེན་སྤྱོད་འབད་ཐབས་
ལུ་དམིགས་ཉེ་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་ལུ་བཅོ་དགོ་པ་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་འཛིན་གྱི་འགན་ཁུར་ཨིན། དེའི་དམིགས་
ལུ་དང་ དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེའི་ལག་ལེན་གྱི་འཛུལ་ཚད་ཡར་འག་
གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ བད་དོན་བརྒྱུད་འབྲེལ་དང་ འཕུལ་རིག་དེ་ དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་ལག་ཆས་ཅིག་ཨིན་ཏེ་གོ་སྟེ་ དེའི་
ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་རང་འགྲུལ་བཅོ་ལུ་ཐག་ཚད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ གསལ་བཅོ་
འབད་དེ་འདུག

རིམ་ལུགས་གསལ་བཅོའི་ལས་འགྲུལ་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་འབད་རུང་ གསལ་བཅོ་དང་རྒྱུ་ལེན་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་དགོས་
དོན་ཡོད་པའི་ལུ་དང་ འགན་ལེན་སྟོན་ཅིག་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ གསལ་བཅོ་འབད་ནི་ཨིན་པའི་རིམ་ལུགས་དེའི་འདུན་པ་
བསྐྱེད་བའི་དགོས་དོན་དང་ དམིགས་དོན་ཚུ་ གསལ་བཅོ་འབད་ནི་འགོ་བཙུགས་པའི་སྐབས་ལས་རང་ གསལ་ཉུག་ཉུག་སྟེ་
བཀོད་དགོ་པ་དེ་ གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། ལུ་རིམ་ཚུ་རྒྱབ་རྟེན་འབད་བའི་ ལས་དོན་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་
མཁོ་ཚུ་གི་དོན་ལས་ འཆར་གཞི་དང་ ལས་དོན་ལག་ལེན་ཡོངས་གྱི་ཤེས་རྟོགས་ དེ་ལས་ སྤྱི་མཐུན་ལག་ལེན་གྱི་གནས་
སྤངས་ཚུ་དང་ ལག་ལེན་པའི་ལུ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ ལུ་འགན་སྲུང་མང་ཚུ་དང་ ལས་ཁུངས་ཚུ་གེ་ར་གཅིག་བསྟོན་འབད་དགོ་པ་

ཡིན། དེ་ལས་བརྟེན་ གསར་བཟོ་འབད་ནི་ཡིན་པའི་བརྟེན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་
དབང་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་བྱེད་འབད་ཚུགས་དགོཔ་ཡིན།

དེ་བརྩམ་སྤྱོད་པ་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ བརྟེན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་དེ་ རོམ་ལེན་འབད་དེ་ རིམ་ལུགས་དེ་ ལས་
དོན་གྱི་ཕན་འབྲས་དང་ དངུལ་གྱི་གནས་གོང་ཚུ་འཐོབ་ནིའི་དོན་ལས་དྲག་ཤོམ་སྤྱོད་ལག་ལེན་འབབ་དགོཔ་དེ་ ལག་ཆེ་དྲག་
ཡིན། གནད་དོན་དེ་གི་ཐད་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ INR & CC, AMC དང་ ICBS རིམ་
ལུགས་ཚུ་གི་རེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ཡོད་མེད་དང་ གནས་འབྲུ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་བརྟེན་དོན་འཕུལ་
རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་ནང་ འཛིན་ཚད་དང་ དོན་སྤྲོད་ཚུ་ཡར་དྲག་
གཏང་ཡོད་མེད་ལེས་གཏན་བཟོ་སྤྱོད་པ་ཡིན། བརྟེན་ཞིབ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་ཆད་སྤྱོད་ཚུ་ རོམ་འཛིན་
འབྱུང་སྤྱོད་པ་ཡིན།

**༣.༡.༡ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་ (INR & CC) རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རྒྱ་དངུལ་
དང་ དངུལ་བསྐྱར་གྱི་འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་ལུ་ཡོངས་ཚོགས་བཟོ་འདོན་འབད་མ་ཚུགས་
པར་ཡོད་པ།**

གོས་ཐག་ཚད་ནིའི་དོན་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དངུལ་བསྐྱར་དང་ རྒྱ་དངུལ་གྱི་འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་
ནི་དང་ འཛིན་སྤྱོད་ལུ་དངོས་གནས་ཀྱི་བརྟེན་འབད་ནིའི་འགན་ལག་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ཕོག་པ་
ཡིན། དེ་དང་འབྲེལ་ ལཱ་འགན་དེ་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱོད་འབད་ཐབས་ལུ་ དངུལ་ཁང་ཚུ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་
གྱི་དངུལ་དང་ཤོག་འཛིན་ཚུ་སྤྱོད་ལེན་འབད་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལས་ རྒྱ་དངུལ་དང་དངུལ་
བསྐྱར་གྱི་རིམ་ལུགས་དེ་གསར་བཟོ་འབད་ལུགས་ རིམ་ལུགས་དེ་ ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་བཟོ་སྤྱོད་པ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་
ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་སྤྱོད་ལེན་ཚུ་ དངོས་གནས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་ཆ་མཚུངས་སྤྱོད་ བལྟ་ནི་དང་ལྷ་རྟོག་འབད་ཚུགས་པའི་སྤོ་ལས་
བཟོ་བཀོད་འབད་དེ་འདུག།

རིམ་ལུགས་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྲོད་ལུ་ལག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་བཟོ་འདོན་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ བཟོ་བཀོད་
འབད་དེ་འདུག དེ་ཡང་ རྒྱ་དངུལ་འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་ལུ་དང་ དངུལ་བསྐྱར་འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་
ལུ་ཚུ་ཡིན། སྤྲོད་ལུ་དེ་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་བར་ཁྱད་ལྷ་རྟོག་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་ཡིན། བཟོ་འདོན་
འབད་མི་སྤྲོད་ལུ་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤོང་ལས་ གཤམ་གནད་ཅན་གྱི་གོས་ཐག་ཚུ་གཅད་ནིའི་དོན་ལས་ ལག་

ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱ་དུལ་དང་ དུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རེས་བདེན་དང་ བྱངས་ལྡན་གྱི་བརྒྱུ་བཟོ་ བཟོ་ འདོན་འབད་དགོཔ་དེ་ ཉ་ཅང་གི་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་རྒྱ་དུལ་དང་ དུལ་བསྐྱར་གྱི་རིམ་ལུགས་དེ་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་པའི་ལས་རིམ་ཚུ་ རྒྱབ་རྟེན་མ་འབད་བའི་རོལ་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དམིགས་ བསལ་དུ་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་ རོལ་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

- i. རྒྱ་དུལ་དང་ དུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ དགོས་མཁའི་བརྒྱུ་བཟོ་སྟེ་ལོ་ལྷན་ཚུ་མེད་པ་ལས་ ལོ་ བསྐྱར་འགྲོའགྲུལ་ལས་འཆར་ (Annual Travel Scheme) གི་ INR དང་ CC གི་སྟོན་ལེན་ཚུ་ རྒྱུ་བཟོ་ལོ་ལྷན་ཚུ་ ལས་དོན་གཞན་གྱི་སྟོན་ལེན་ཚུ་ ལག་ཐོག་ལས་ MS Excel ནང་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་འདུག།
- ii. རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་མེད་ བདེན་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ཐིམ་ལུགས་ལུ་ཡོད་པའི་དུལ་ཁང་ཚུ་ནང་ ལྷ་ཞིབ་འབད་ཡི། དེ་གི་སྐབས་ འབྲུག་པི་ཨེ་ཟི་དུལ་ཁང་ཚུ་འཛིན་མ་གཏོགས་ དུལ་ཁང་གཞན་གེ་རའི་ནང་ INR དང་ CC གི་རིམ་ ལུགས་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག ཨིན་རུང་ རིམ་ལུགས་དེ་ནང་ དེས་གནས་དུས་ལུན་གྱི་བརྒྱུ་བཟོ་ མ་ བཟུགས་པར་འདུག སྟོན་ལེན་ཚུ་གེ་ར་ MS Excel ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ རྒྱ་དུལ་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་ དུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ རྒྱོག་འཕྲིན་ཐོག་ལས་གཏང་སྟེ་འདུག དེས་གནས་དུས་ལུན་གྱི་བརྒྱུ་བཟོ་ ལེན་ནི་ དང་ བཟུ་ནིའི་དོན་ལས་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་རིམ་ལུགས་གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པའི་རེ་འདུན་དེ་ གྲུབ་མ་ ཚུགས་པར་འདུག།

དེ་ལས་བརྟེན་ INR དང་ CC རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་དོན་དེ་ གྲུབ་མ་ཚུགས་པ་དང་ གལ་ ཚེ་བ་ལུ་ INR འོང་སྟོན་དང་ ཟད་སྟོན་གྱི་སྟེན་ལུ་དང་ CC འོང་སྟོན་དང་ ཟད་སྟོན་གྱི་སྟེན་ལུ་ ཡོངས་ཚུགས་སྟེ་ སྟོན་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

ATS གི་དགོས་དོན་མ་བཅའི་པའི་གཞན་ INR དང་ CC གི་སྟོན་ལེན་ཚུ་ MS Excel ནང་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དགོ་ མི་དེ་ཡང་ དུལ་ཁང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ གཅིག་མཚུངས་གྱི་བརྒྱུ་བཟོ་དེ་ དང་པ་རང་ དུལ་ཁང་ལས་དོན་ལུ་གཞུང་ ནང་དང་ དེ་ལས་ ཐོ་དེབ་ནང་ ཡང་བསྐྱར་དུ་ MS Excel ནང་བཟུགས་དགོཔ་ལས་ ལྷ་ལག་ཡོད་པ་སྟེ་ཚོར་ཉེ་འདུག དེ་འབད་མ་ལས་ དུལ་ཁང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ དལ་ཁོམ་ཨ་ཙི་རེ་འཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་བཟོ་ བརྒྱུ་བཟོ་ INR དང་ CC གི་རིམ་ལུགས་ནང་ བྱལ་མམ་གྱི་རྒྱ་ཚོས་ཐོག་ལས་ བཟུགས་ཉེ་འདུག རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན་

གྱིས་ དངུལ་ཁང་ཚུ་ལུ་ INR དང་ CC གི་རིམ་ལུགས་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ལུ་ཚུགས་མ་བསྐྱེད་པར་ཡོད་པ་
ལས་ འབྲེལ་བསྐྱེད་གྱི་དགོས་མཁོ་སྤེ་ MS Excel ཅན་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཐོ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་
ལས་དབང་འཛིན་ལུ་སྤུལ་སྲོལ་འདུག

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འཐོབ་ཡོད་པའི་སྟན་ལུ་ཚུ་ དངུལ་ཁང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་
མཉམ་སྲེབ་འབད་དེ་ཡོད་མི་དེ་ཨིན་མ་དང་ དེ་ལས་ སྟན་ལུ་ཚུ་ ཆེ་མཐོའི་འཛིན་སྐྱོང་གཞིགས་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་
དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བཀོད་བྱུང་གཞི་ཤོག་ནང་བཅུགས་པ་ཨིན་པས། MS Excel ཅན་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་ཡོད་
པའི་སྟན་ལུ་ཚུ་ གནས་སྤྱད་ཀྱི་བྱང་བདེན་དང་ སྟན་ལུ་ཚུ་འཐོབ་ནི་ལུ་ཡུན་འགྲངས་ལུས་ནི་ དེ་ལས་ སྟན་ལུ་ཚུ་གཅིག་
མཚུངས་མེད་པའི་མཉམ་སྐྱོལ་གྱི་དཀའ་ངལ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་འོང་མ་ཨིན། དེ་གིས་ ད་ལྟོ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་ མཉམ་སྲེབ་
འབད་དེ་ཡོད་པའི་ INR དང་ CC འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྟན་ལུ་ཚུ་བརྟན་ཉེ་ལུ་བཟོ་ཚུ་ཡོད་པ་ཨིན།

INR དང་ CC རིམ་ལུགས་ཀྱི་སྤོང་ལེན་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྤེ་ ལོ་ངོ་གསུམ་ལྷག་ཙམ་སོང་སྤེ་ཡོད་རུང་ བྱ་རིམ་ཚུ་
འཛིན་ཚད་དང་ལྡན་ཉོག་ཉོ་འགྱུར་མེན་པར་ ཉེང་སྐལ་ ལཱ་ཁག་སོང་སྤེ་འདུག དེ་གིས་ རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ གནས་ཡོད་
དུས་ཡུན་དང་ཆ་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ལས་ སྤོང་ལེན་འབད་ནི་ལུ་ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཚུགས་པ་དང་ ཡང་ན་ INR དང་ CC གི་
འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོངས་ཚུགས་ཀྱི་སྟན་ལུ་ཚུ་སྤོང་མ་ཚུགས་པ་ལས་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་
ཐུབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག

གནད་དོན་དེ་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་བའི་སྐོ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ཚུལ་ལྡན་
གྱི་ཐབས་ཤེས་ཅིག་གཞི་བཅུགས་མ་འབད་ཚུན་ གནད་དོན་དེ་ ཅོག་གཅིག་སྤེ་རང་ལུས་འོང་ཟེར་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་བསམ་འཆར་ལུ་ INR དང་ CC གི་རིམ་ལུགས་དེ་ ཕྱི་དངུལ་སྤོང་ལེན་གྱི་གནས་
ཡོད་དུས་ཡུན་ལྷ་རྟོག་དང་ INR དང་ CC འོང་སྤྱོད་དང་ ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྟན་ལུ་ཚུ་རིམ་ལུགས་ནང་མེན་པར་ འབད་
བཅོམ་འཐབ་བསྐྱེད་དེ་ ཕྱི་ཁར་ལུ་སྤེ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་ མཉམ་སྲེབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་ནང་སྤོང་ནི་ལས་
བཀག་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་མི་ལྷན་དུ་ ལན་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག INR དང་
CC རིམ་ལུགས་དེ་ དངུལ་ཁང་ལས་དོན་ལྷེ་གཞུང་དང་ གཅིག་ཁར་བསྐོ་དགོས་མེད་པ་དང་ INR & CC གི་རིམ་
ལུགས་དེ་ ལག་ལེན་པ་གེར་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོས་འདུག

3.1.1 གནད་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ (AMC) རིམ་ལུགས་དེ་ ཚད་འཛིན་གྱི་དོན་ལས་ ཡོངས་ཚུགས་སྤེ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་པ།

དདུལ་སོར་ཚོང་འབྲེལ་དེ་ ལེ་འབབ་ཡོད་པ་ལས་ འཛམ་གླིང་ག་སྟེ་ལུ་ཡང་ སྤྱིར་བཏང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་
བརྟན་ལུ་གཞོན་པའི་ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་དདུལ་སོར་ཚོང་འབྲེལ་དེ་ བྱབ་ཆེ་དྲགས་སོང་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཚུ་ཚད་འཛིན་འབད་
ནི་དང་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ལྷོ་རྟོག་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དདུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱི་དདུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་
བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་༢༠༡༥ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ སོར་བསྐྱར་འབད་བཏུབ་པའི་དདུལ་ཚུ་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནིའི་དོན་ལས་
གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་སྟོན་ཡོད་པ་ཡིན།

གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་ལུ་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ དེ་ཡང་གཅིག་དེ་ རང་རྒྱུང་གི་སྐོ་ལས་ ཚོག་ཐམ་དེ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་ཕྱིར་སྐྱོད་འབད་བའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཐམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ དམིགས་བསལ་དུ་ དདུལ་ཚུ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོང་
འབྲེལ་འབད་མི་དེ་ཡིན། གཞན་མི་དེ་ དདུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་ འབྲུག་བཟང་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ བཟང་བཤམ་
པའི་ཟ་ཁང་ཡིན་པའི་རོ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ ཟ་སྐྱོད་ཁང་ཚུ་ཡིན།

དདུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཞབས་རྟོག་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དདུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་
འགོལ་དདུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་གེ་ར་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལས་ གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ གསར་
བཙོ་འབད་དེ་འདུག རོ་ཚབ་དེ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དདུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷོ་རྟོག་འཛམ་རྟོང་རྟོ་དང་ ཚད་འཛིན་དོན་
སྲིན་ཅན་སྟེ་འབད་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལས་ ཕྱི་དདུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་སྐྱོད་ལེན་ཚུ་གེ་ར་ རིམ་ལུགས་དེ་ནང་ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་
བཞག་དགོཔ་སྟེ་འདུག

གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རོ་ཚབ་༡༠ འབད་སར་ས་གནས་ལྷོ་ཞིབ་ནང་འགྲོ་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་
གྱིས་གཤམ་འཁོད་ཚུ་རོ་ཚབ་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན།

- i. གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རོ་ཚབ་༣ གིས་རྒྱུང་མ་ཅིག་ གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་
ཡོད་པ་དང་ གཞན་མི་༧ གིས་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག དེ་གིས་མ་ཚད་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ སྤྱི་ཟླ་༡༢ པའི་
གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལུ་ དཔུང་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐིག་ཁམ་༡ པའི་ནང་
གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ ཟ་ཁང་༤ གིས་རྒྱུང་མ་ཅིག་ ཕྱི་དདུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་སྐྱོད་ལེན་ཚུ་ རིམ་ལུགས་
དེ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་འདུག གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རོ་ཚབ་ཚུ་གིས་རིམ་ལུགས་དེ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་མི་
དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དདུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཁོམ་ཚོགས་ནང་ ཕྱི་དདུལ་ཚུ་ དོན་སྲིན་ཅན་སྟེ་ཚད་འཛིན་
འབད་ནི་ལུ་ ཐོགས་ཐོག་ནི་ཡིན།

ཐིག་ལམ་། པ་: སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ སྤྱི་ཟླ་ ༡༢ པའི་ནང་ རོ་ཚབ་རྒྱ་གཞི་ གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ཐོ།

རིམ་ཁང་	གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རོ་ཚབ་	སློད་ལེན་གྱི་གྲངས་
༡	འོ་ལ་ལེལ་གླིང་ཟུང་ཁང་།	༡
༢	བསྟན་འཛིན་གླིང་གླིང་གནས།	༡
༣	ཞི་བ་གླིང་།	༤
༤	ཨོ་ལ་ཐང་ཟུང་ཁང་།	༤
༥	འབྲུག་ཟུང་ཁང་།	༤
༦	བདེན་ས་སློན་རིག་གླིང་གནས།	༡༥
༧	ཡི་མེ་རི་རྟེན། ཐིམ་ཕུག	༡༧
༨	ཏང་བགྲིས།	༡༤
༩	ཡི་མེ་རི་རྟེན། སྤོ་འོ།	༢༢

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ རོ་ཚབ་མང་ཤོས་གྱིས་རང་ ལག་ལེན་ མ་འཐབ་པར་ རིམ་ལུགས་ནང་ སློད་ལེན་དག་པ་ཅིག་ལས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱ་

- ཟུང་ཁང་གི་དངུལ་སློད་རྒྱ་ ཐང་ཀར་དུ་ འབྲུག་བཟང་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་ནང་ གཏང་ཡོད་པ།
- གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དང་ རོ་ཚབ་གྱི་ལྟེ་གཞུང་རིམ་ལུགས་སྒྲིག་མཐུན་མེད་པ།
- སློང་བཅར་བྱིན་ཏེ་ཡོད་པའི་གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་གྱི་ལས་བྱེད་པ་རྒྱ་གཞི་ ལུ་འཛིན་པ་རྒྱ་ལུ་སློང་བཅར་མ་ བྱིན་པར་དགོངས་ལུ་འབད་ཡོད་པ།

དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ད་ལས་པར་ ཏང་ཏོམ་མའི་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནིའི་ ལས་ལེན་ འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་དང་ རིམ་ལུགས་དེ་ གསར་བཟོ་འབད་ནི་ཟུང་འགོ་རྒྱ་ གཏང་ཚར་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ རོ་ཚབ་གྱི་རིམ་ལུགས་དང་གཅིག་ཁར་ གཅིག་བསྡེམ་ མ་འབད་རུང་ རོ་ཚབ་རྒྱ་གཞི་ ལག་ལེན་ཡོངས་རྫོགས་སྡེ་འཐབ་རྒྱུ་ལས་པའི་ཐབས་ཤེས་རྒྱ་སློན་དགོཔ་ཨིན།

- ii. གནང་འགོ་ལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རིམ་ལུགས་དེ་ནང་ ཚོག་ཐམ་འཆང་མི་དོ་ ཚབ་རྒྱ་གི་ཐོ་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུ་སློང་མ་འབད་བར་འདུག དེ་རྒྱ་རིམ་ལུགས་ནང་རྒྱུ་སློང་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་ འཛིན་སློང་གིས་ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་སློད་ལེན་རྒྱ་ནང་ ཚད་འཛིན་དང་ ལྷ་རྒྱུ་རྒྱ་ རོ་ཚབ་སྤོང་ཅན་སྡེ་འབད་ རྒྱུ་སློང་ཞིའི་འོས་འབབ་འོང་གི་དེ་ཞིན་པས།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ནང་ལུ་ ‘གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ རོ་ཚབ་ཚུ་འདྲུལ་
 མཐུན་གྱི་ཐོ་ཡོད་པ་དང་ རོ་ཚབ་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་འབད་བའི་སྐབས་ ཏུ་མཐུན་འཕྲོ་མཐུན་དེ་རང་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། ང་
 བཅས་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ལུ་ཡིག་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་བསྐྱར་ཨིན་པ་དང་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ས་གོ་
 བ་ ལུ་བ་པའི་ལ་གསལ་ཚུ་བཅུགས་ཏེ་ བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་མཉམ་སྲེབ་འབད་ནི་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚང་ གྲོས་འདེབས་བཀོད་
 ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ ང་བཅས་གྱིས་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དོན་ལས་ ཏུ་མཐུན་བཅོ་ཡོད་པའི་ཐོ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་
 འཛིན་གྱི་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སློང་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་རིམ་ལུགས་ནང་བཅུགས་ནི་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་ བོང་
 འཁོད་གྱི་ཞིབ་རྟོག་དེ་ བཞག་ཐབས་ཅིག་མཛད་གནང་།’

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཏུ་མཐུན་བཅོ་ཡོད་པའི་ཐོ་དེ་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐོ་དེ་ཏེ་མ་ཕྱིས་
 ཞིབ་རྒྱབ་པའི་སྐབས་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་སྡེ་ཚན་ལུ་སློན་མི་ཐོ་དེ་རང་ཨིན་པས། རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་
 འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ ཐོ་ཚུ་རྒྱན་སྐྱོང་འབད་དེ་མེད་པ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་རྟོག་
 དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ རིམ་ལུགས་ནང་ལས་བཏོན་ཚོགས་ཚོགས་ཡོད་པ་བཅོ་ཡོད་པའི་ས་
 ཚབ་གྱི་ཐོ་ཚུ་ཡོངས་རྫོགས་སྡེ་རིམ་ལུགས་ནང་བཅུགས་ཚུགས་པའི་ཚ་རྒྱུ་ཚུ་བཅོ་དགོས་འདུག་ཟེར་ཡང་བསྐྱར་ཏུ་ལུ་ནི་ཨིན།

iii. གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རིམ་ལུགས་ནང་ རོ་ཚབ་ཚུ་གི་ལས་དོན་
 བཞག་ཞིབ་འབད་ནི་འུ་རྣམ་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་རོ་ཚབ་ཚུ་འདྲུལ་
 དོན་ལྷ་རྟོག་གི་དོན་ལས་ བཞག་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་སྐབས་བྱེད་གྱི་ཐོ་བཀོད་ཚུ་ཡང་མིན་འདུག། དེ་གིས་མ་ཚང་
 རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིར་སློན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཆིངས་ཡིག་སྐབ་བཀོད་དེ་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་
 དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་གནང་འགྲོལ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཐམ་དེ་ཏུ་ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་གཅིག་ཆ་གནས་ཡོད་པ་
 དང་ དེ་འདྲེ་ལུ་ལས་ རང་སོའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལུ་གི་གྲུབ་འབྲས་/ལག་ལེན་དང་འབྲེལ་ བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་ཨིན་པ་
 གྲེ་འཁོད་དེ་འདུག། ཨིན་རུང་ ཚོང་འབྲེལ་ཚུ་བཀོད་སློན་མ་འབད་བར་ལོ་ལོ་ལོ་གཉིས་དང་གསུམ་ལས་ལྷག་སྟེ་ཡོད་
 རུང་ རོ་ཚབ་གྱི་ཚོགས་ཐམ་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་འབད་དེ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ནང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོགས་ཐམ་བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་འུ་
 རིམ་ཚུ་གི་སློར་ལས་ལ་གསལ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ བསྐྱར་གསོ་ཚུ་འབྲེལ་ཡོད་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་འདྲུལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་
 ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་ནི་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག།

གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོགས་ཐམ་ཚུ་ ལུ་གི་གྲུབ་འབྲས་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་ཨིན་མི་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་
 ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་རོ་ཚབ་ཚུ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་ ཚོགས་ཐམ་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་དེ་གཞི་རྟེན་གྱི་དོན་ལས་

གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ངོ་ཚབ་ཚུ་འི་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་
རིམ་ལུགས་དེ་ནང་ ངོ་ཚབ་ལཱ་ལཱ་ལྟེ་ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་གཟུང་ནི་འི་ཁྱད་ནམ་ཚུ་དགོལ་ཨིན།

ཚད་སྐྱོན་དེ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ངོ་ཚབ་ཚུ་ལཱ་ལྟེ་བཀོད་དང་ ལྷན་ཁྲིམ་ཚུ་ལངས་སྐྱེ་མ་འབད་མི་
ལས་བརྟེན་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་ཡོདཔ་བཞིན་དུ་ཡོངས་ཚོགས་སྤྱི་ལག་ལེན་མ་འབབ་
ཨིནམ་སྟོན་མ་ཨིན་པས། དེ་ལཱ་བརྟེན་ཏེ་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ བན་ལུས་མེདཔ་སོར་སྟེ་འདུག།

**༣.༡.༣ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་(ICBS) གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་
དབང་འཛིན་གྱི་ལཱ་འགན་གཙོ་བོ་དག་པ་ཅིག་རྒྱབ་རྟེན་འབད་མ་བཏུབ་པར་ཡོདཔ།**

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་
རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལཱ་འགན་གཙོ་བོ་དང་ བུ་འཁོད་གྱི་ལག་ལེན་ དག་པ་ཅིག་ (དངུལ་ཁང་ལས་དོན།
དངུལ་འཛིན་སྐྱོང་། ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱུར། བསགས་རྒྱབ་འཛིན་སྐྱོང་། ཕྱི་འཛིན་དང་ དངུལ་ལོག། མི་སྟོབས་འཛིན་སྐྱོང་།
དང་ ཅ་ཆས་ཐོ་གཞུང་།) རང་འགྲུལ་བཟོ་སྟེ་འདུག།

ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་དུས་ཐོག་ལཱ་ལྟེ་སྟོན་འབད་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་འཛོན་ཚད་དང་ལཱ་ལཱ་ལྟེ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་འི་དོན་
ལས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་གིས་ ལས་སྡེ་དགོས་མཁོ་དང་འགན་དབང་ཚུ་གེ་ར་ལཱ་
རྒྱབ་རྟེན་འབད་ཚུགས་པ་སྟེ་དགོལ་ཨིན། གོས་ཐག་གཙུག་ལོན་དོན་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ དུས་རྒྱུན་དུ་རེས་བཟོ་བཟོ་བཟོ་བཟོ་
དོན་ཚུ་སྟོན་དགོལ་ཨིན། དེ་འབདམ་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་ དུས་ཐོག་ལཱ་ དུས་མཐུན་བཟོ་སྟེ་ ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ་གྱི་བསྐྱར་
བཙུག་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་མཁོ་འི་བསྐྱར་བཙུག་ཚུ་མཉམ་སྦྲེལ་འབད་དགོལ་ཨིན།

བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ ལཱ་ གསར་བཟོ་
འབད་ཞིནམ་ད་ལས་ཚུར་ མ་པ་ལས་རང་དུས་མཐུན་དང་ ཡང་ན་ རྒྱ་སྐྱེད་མ་འབད་བར་འདུག ལས་སྡེ་གི་སྤྱི་དབུས་དང་
བཅའ་ཡིག་ དེ་ལས་ གནས་ཚད་ཚུ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ ལས་ཚུར་ རྒྱ་ཆེ་བཟུམས་སྐྱེ་བསྐྱར་བཙུག་སོར་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ དེ་ཚུ་ལཱ་
རྒྱབ་རྟེན་འབད་ནི་འི་དོན་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་ དུས་མཐུན་དང་ ཡང་ན་ རྒྱ་སྐྱེད་མ་འབད་བར་འདུག།

དེ་ལས་བརྟེན་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་གིས་ དངུལ་འབྲེལ་ཕྱིས་བཤད་བཟོ་ནི་འི་དོན་
ལས་ འབྲུག་གི་ཕྱིས་འཛིན་གནས་ཚད་ (Bhutan Accounting Standards) དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དངུལ་ཕྱིས་སྟོན་
ལུ་གནས་ཚད་ (International Financial Reporting Standards) ལཱ་ རྒྱབ་རྟེན་འབད་མ་བཏུབ་པར་
འདུག རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་གི་ཕྱིས་འཛིན་དང་ ཕྱིས་ཞིབ་གནས་ཚད་གྱི་བཀོད་ཚོགས་

(AASBB) གྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཕྲིལ་ འབྲུག་གི་ཚུལ་འཛིན་གནས་ཚད་དང་གཅིག་ཁར་ འཕྲིལ་བསྟན་འབད་བའི་བསྐྲར་ འདུག་ ཡིན་རུང་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་ མང་ཆེ་ཤོས་རང་ སྤྱིར་བཏང་ངོས་ལེན་འབད་ ཡོད་པའི་ཚུལ་འཛིན་གྱི་གཞི་རྩ་ (GAAP) དང་འཕྲིལ་བསྟན་འབད་དེ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ འབྲུག་གི་ཚུལ་འཛིན་གནས་ ཚད་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཕྲིལ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ རྒྱ་སྐད་མ་འབད་བར་འདུག་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་ འཛིན་གྱིས་ཚུལ་འཛིན་དང་ སྟན་ལུ་ཕུལ་ནིའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ MS Excel གི་ཐོག་ལས་ སོ་སོ་སྟེ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་ འབྲུང་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་བརྩམ་སྟེ་རང་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་གིས་ བསམ་གསུམ་རྒྱབ་འཛིན་ རྒྱུང་གི་ལས་དོན་ལུ་རྒྱབ་རྟེན་འབད་མི་བཏུབ་པས།

དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ཁང་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ གི་ལོ་མཇུག་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དུལ་ཁང་ཚུལ་སྟན་ལུ་ གནས་ཚད་དང་འཕྲིལ་བསྟན་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་དང་ དེ་གིས་ ད་ལྟོ་གནས་ཡོད་གྱི་ཚུལ་འཛིན་ལམ་ལུགས་ དེ་ལུ་ ཉེང་སྐལ་ར་བསྐྱར་བཅོས་འོང་ནི་མས། རྒྱལ་སྤྱིའི་དུལ་ཁང་ཚུལ་སྟན་ལུ་འགན་ཚད་དང་འཕྲིལ་བསྟན་གྱི་དགོས་མཁོ་ དེ་ རྒྱབ་ཐབས་ལུ་ དུལ་ཁང་ལས་དོན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ གཅིག་ཁར་མཉམ་སྟེ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་ལུ་ཕུལ་ཏེ་འདུག་ དུལ་ཁང་ལས་དོན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལོ་ངོ་ གསུམ་གྱི་ཐབས་བྱས་འཆར་གཞི་དང་འཕྲིལ་བ་ཅིན་ འབྲུག་གི་ཚུལ་འཛིན་གནས་ཚད་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དུལ་ཁང་ཚུལ་སྟན་ལུ་ གནས་ཚད་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་མཉམ་སྟེ་འབད་ཚུགས་པའི་ཚུལ་འཛིན་གྱི་རིམ་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱིང་ ཅིག་གི་དགོས་མཁོ་འདུག་

དེ་བརྩམ་སྟེ་རང་ དུལ་ཁང་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ པར་ རིས་ལུ་ པའི་ནང་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དགོས་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག་

Subject: New requirements of Accounts relating to CMD.

In line with your memo no. RMA/ITD-Memo/1718 dated September 12, 2017, we would like to list down the following new requirements:

1. CMD Balance Sheet
2. Interface for Banks to upload the currency Chest Balances
3. ICBS access for Regional offices for daily transactions
4. Integrated voucher posting between CMD and Banking Department for Currency Chests and cash remittances.
5. Coins Balance Report
6. FCFC Backing against currency in circulation Report.
7. Inventory system of the Sample Coins
8. Inventory system for Currency museum
9. Option in ICBS for multiple requisitions from counters
10. Provision for sending Non Issuable notes from vault to destruction
11. Provision for ICBS to generate Dashboard updates
12. Balance confirmations certificates of currency notes
13. Monthly Management Information System
14. Monthly Statements
15. *for Fresh Notes consumption report*

པར་རིས་ལུ་ པའི་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་བསྐྱར་བཅོས་དགོ་པའི་ལུ་བ་ཚུ།

བསྐྱར་བཅོས་དེ་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཚུན་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་ གཅིག་བསྟོན་དུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་ གཞུང་དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ཁང་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་དུལ་ཁང་ཚུལ་སྟན་ལུ་བཏོན་ནི་བརྩམ་བའི་ ལས་དོན་གཙོ་བོ་

དག་པ་ཅིག་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་བཟུམ་མའི་གལ་ཅན་གྱི་
རིམ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེད་མ་འབད་མི་ལས་བརྟེན་ རིམ་ལུགས་དེ་དགོས་མཁོ་མེད་པ་སོང་སྟེ་ ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་གྱི་དོན་ལས་
བཀོལ་སྤོང་མ་འབད་བར་བཞག་ནི་འི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ‘གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་ནང་ མི་
སྟོབས་དང་ ཅ་ཆས་ཐོ་གཞུང་ དངུལ་དང་ དངུལ་ཁང་ལས་དོན་ལ་སོགས་པའི་ གཅིག་བསྐྱོམ་གྱི་རིམ་ཚན་ཚུ་ མ་འབྲམ་
སོ་སོ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། རིམ་ལུགས་དེ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་ལུ་བ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ མང་ཆེ་ཤོས་རང་ སྤྱི་བཏང་ངོས་
ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ཚུམ་འཛིན་གྱི་གཞི་རྩ་ལས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དངུལ་ཚུམ་སྟེན་ལུ་འགན་ཚད་ལུ་ ཚུམ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་བཏང་དང་
འབྲེལ་བའི་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། བསྐྱར་སྤོང་ཚུ་ ད་ལྟོ་སོར་སྐྱར་འབད་དོ་ཡོད་པ་དང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལས་
ཡོངས་རྫོགས་འཁྲིལ་བསྐྱར་འབད་ཚུགས་པའི་རེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཨིན། ད་ལྟོ་ཚུན་ ཚུམ་འཛིན་གྱི་སྐྱར་སོར་དང་ འབྲེལ་ཡོད་
དངུལ་འབྲེལ་གྱི་སྟེན་ལུ་སྤུལ་ནི་ཚུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དངུལ་ཚུམ་སྟེན་ལུ་འགན་ཚད་དང་འཁྲིལ་བསྐྱར་བཅོ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཚུམ་
འཛིན་གྱི་སྐྱར་སོར་དེ་འབྱུང་བཞིན་པའི་བྱ་རིམ་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་ འོས་འབབ་གསལ་པ་དགོས་ཡོད་མི་ཚུ་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་བཏང་གཞི་གུ་གིས་ཐག་གཅད་འབད་དགོས་ཡོད་པ་ལས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རིམ་ལུགས་དེ་ ཚུམ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་
བཏང་གསལ་པ་ཚུ་བྱེད་འབད་ནི་འི་དོན་ལས་ ཉེང་སྐལ་ཀྱི་སྐྱེད་གཞུང་ནི་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་ ཞིབ་རྟོག་དེ་ བཞག་ཐབས་
ཅིག་མཛད་གནང་།

ལས་ལེན་མཛད་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དགོས་མཁོ་འོངེ་བསྐྱར་བཅོས་དང་
འཁྲིལ་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ འབྲེལ་ཡོད་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་ མཉམ་སྡེ་བའབད་དེ་
བསྐྱར་སྤོང་འབད་ཚུགས་པ་རེས་བརྟེན་བཅོ་དགོས་ཨིན།

༣.༢ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་ ཚོང་འཛིན་འབད་ནི་ནང་ ཚད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་འདི་ འབྲུག་གི་དངུལ་ཁང་ལྟེ་གཞུང་ཨིན་མ་ལས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་གི་ཚོག་
ཐམ་ཚུ་ ཕྱིར་སྤོང་དང་ བསྐྱར་གསོ་ དེ་ལས་ ཆ་མེད་གཏང་ནི་འི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་
གྱིས་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་འི་ལས་དོན་ཚུ་ ཆིངས་ཡིག་སྐབ་བཀོད་དང་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་ སྤྱི་གསལ་
གཞི་ ༢༠༡༥ ཅན་མ་དང་འཁྲིལ་བསྐྱར་འབད་ཡོད་མེད་ ཏུས་ཐོག་ལུ་ལྟོག་འབད་ནི་འི་འགན་དབང་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲུག་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཚུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལས་ ཆ་
འཛིན་འབད་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཐོ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ལས་

ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་ཐམ་འཆང་མི་ཚུ་གི་ཐོ་དང་འཁྲིལ་ཕ་ད་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ སྤྱི་ལོ་ ༥ པ་ཚུན་ ཟ་ཁང་དང་
རང་རྒྱུ་གི་ཚོང་འབྲེལ་ཚུ་བཅུ་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་འབད་མི་ཡུ་ འདུག

རིམ་ལུགས་ནང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚུ་འོ་ཡོངས་ཚོགས་སྐྱེ་མེད་པ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་
ཁྱད་བསྐྱར་དང་ དམུད་ཞིབ་འབད་ནི་འོ་ཡོངས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ལས་
ལག་ཐོག་གི་ཐོ་ཚུ་ལེན་ཏེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༣.༢.༡ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་གྱི་བར་ན་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་ སོར་འབད་མི་ཚུ་འོ་ཡོངས་ནང་ ཁྱད་པར་ལུགས་ཏེ་ཡོད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཚོགས་ཐམ་སྤོད་ཡོད་པའི་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་འོ་ཡོངས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་
ལས་ཁུངས་ལས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཐོ་ཡིག་གཉེས་ཁྱད་བསྐྱར་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆད་སྤོམ་ཚུ་ ངོས་འཛིན་
འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

i. གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོགས་ཐམ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིར་སྤོད་འབད་དེ་ཡོད་ཅུང་ ཚོང་ འབྲེལ་ཚོགས་ཐམ་གྱི་དོན་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནང་ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་འོ་ཡོངས་ཡིག་སྐབ་བཀོད་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་
གྱིས་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་ལུ་ ཚོགས་ཐམ་དེ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ལས་ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་
གྱི་ཚོགས་ཐམ་དེ་སྤོམ་ནི་ཡོད་པ་ཅིན་རྒྱུ་ཅིག་སྤོད་དགོ་པ་འབད་འདུག ཨིན་ཅུང་ རང་རྒྱུ་གི་གནང་འགྲོལ་དངུལ་
སོར་པ་ཚུ་འོ་ཡོངས་ཁྱད་བསྐྱར་འབད་བའི་སྐབས་ རང་རྒྱུ་དངུལ་སོར་པ་^{༡༤} ཡོད་པ་དང་ དེ་འོ་ཡོངས་^{༡༥}
གིས་ ཚོང་འབྲེལ་ཚོགས་ཐམ་གྱི་དོན་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནང་ ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བར་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་
ལས་དབང་འཛིན་ལས་ཚོགས་ལེན་ཏེ་འདུག ལ་གསལ་ཚུ་ ཟུར་སྐྱུགས་^{༡༦} པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད།

དེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོགས་ཐམ་དེ་ ཕྱིར་སྤོད་མ་འབད་
བའི་སྐབས་ལས་ རྒྱལ་ཁྱེན་ཡིག་ཆས་ཚུ་བདེན་དམུད་མ་འབད་ཕ་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་པ་དེ་ཚུ་གིས་ ཆ་
གནས་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་ཐམ་མེད་པར་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཐོག་ ཚོང་འབྲེལ་འབད་ཡོད་པ་སྤོམ་མས།
ཁྱད་བསྐྱར་འབད་བའི་སྐབས་ ཚོང་འབྲེལ་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཐམ་འཆང་མི་
རང་རྒྱུ་གི་དངུལ་སོར་པ་གསུམ་རྒྱུ་ཅིག་འདུག

ii. **ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་དངུལ་སོར་ཚོང་འབྲེལ་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སློད་འབད་དེ་ཡོད་ཅུང་** གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་ཚོག་ཐམ་གྱི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་མེད་འཛིན་གྱིས་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་༢༠༡༥ ཅན་མའི་ནང་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ གནང་འགྲོལ་འབད་དེ་ཡོད་མི་མེན་པར་ གཞན་མི་ངོམ་ག་ རང་འབད་ཅུང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལས་ ཚོག་ཐམ་ལེན་ནིའི་དོན་ལས་ ལྷ་ཡིག་ཕུལ་དགོ་ཟེར་ འཁོད་དེ་ཡོད་མི་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ རང་རྒྱུ་གི་དངུལ་སོར་པ་༡༤ ལས་༥ གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་ འཛིན་གྱི་གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་མེད་པའི་ངོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། (ཟུར་སྒྲིགས་༥ པའི་ རྒྱུ་ཡོད།) དངུལ་སོར་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཡོད་ཅུང་ ཚོག་ཐམ་འཆང་མི་༥ ལུ་ རྒྱུ་ཡོད་ཅིག་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་འབད་ཚོག་པའི་ཚོག་ཐམ་ཡོད་པ་དང་ གཞན་མི་ཚོག་ཐམ་ཚུ་ སིལ་ ཚོང་དང་ ལྷ་བཤའ་ལས་སྟེ་ དེ་ལས་ ཟུང་ཚོང་འབྲེལ་ཚུ་གི་ཚོག་ཐམ་ཨིན་པས། གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ ཚོག་ཐམ་མེད་པ་ལས་ ཁོང་ཚུ་གིས་ མི་ག་དང་གཅིག་ཁར་ཡང་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་ཚུ་འབད་ནིའི་གནང་བ་མེད་པ་ ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ཁོང་ཚུ་གིས་ད་ལྟོ་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་གི་རའི་ ཚོང་ འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕྱིར་སློད་འབད་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་ཚོག་ཐམ་ཚུ་ཆ་གནས་ཡོད་མེད་ བདེན་དཔུང་འབད་བའི་བསྐྱར་ ཨིན་ཟེར་བཤའ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ ཐམ་ཕྱིར་སློད་འབད་ནིའི་ནང་ དབང་ཆའི་སྐོར་ལས་ བཟོ་ཟུང་བ་དང་བར་མའི་ལས་ཁུངས་དང་གཅིག་ཁར་ཡང་ གྲོས་ བསྐྱར་འབད་བའི་བསྐྱར་ཨིན་མ་སྟེ་བཤའ་ཡོད་པ་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་ འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ དངུལ་སོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་སྒྲེལ་སློད་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་ འཛིན་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ་པའི་གསལ་བསྒྲགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ལས་ལེན་མཚན་དོ་བཟུམ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་གཅིག་ཁར་ ལུང་པར་ ལྷགས་ཏེ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ ངོས་འཛིན་དང་དཀའ་བསལ་འབད་དེ་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ལན་འཆར་ག་ཞིའི་སྐྱེན་ལུ་ཐོག་ ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་མེད་འཛིན་ལུ་གནང་དགོ་པ་ཨིན། ད་ལས་པར་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཚུ་ལྷག་འབྲེལ་ཕྱིར་སློད་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་ བཟོ་ཟུང་ བ་དང་བར་མའི་ལས་ཁུངས་དང་གཅིག་ཁར་ ལེགས་སྒྲིག་གསལ་ཏོག་ཏོ་འབད་བཟོ་དགོ་དང་ དེ་རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་མེད་ དབང་འཛིན་ལུ་གནང་དགོ་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་པའི་ཚིངས་ཡིག་སྐབ་བཀོད་ནང་ཡོད་པའི་དགོས་དོན་

ཚུ་ དམ་དམ་སྤེ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པ་དང་ ཚ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོག་ཐམ་གྱི་དགོམ་མའའི་སྐོར་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་
སོར་པ་གོར་ལུ་ གོ་རྟོགས་སྤྱོད་དགོཔ་འདུག

iii. **རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཟ་ཁང་ཚུ་ལུ་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་མ་འབད་
བར་ཡོད་པ།**

དེ་བརྩམ་སྤེ་རང་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་ལྗ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་ལས་ལེན་ཡོད་པའི་ཟ་ཁང་ཚུ་
གི་ཐོག་ཡིག་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཟ་ཁང་ཚུ་ལུ་གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་
ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་མི་གཉིས་ ལྷན་བསྐྱར་དབྱེད་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ལྗ་བཤལ་པའི་ཟ་ཁང་༡༧ ལས་ ཟ་
ཁང་༣༠ ལུ་རྒྱུམ་ཅིག་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པ་དང་ (ཐིག་ཁྲམ་༢ པའི་ནང་
བཅུད་བསྐྱ་བཀོད་དོ་བརྩམ་) གཞན་ཟ་ཁང་༡༡ གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་ཡོད་
པའི་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་སྐོ་ལས་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་སྤོད་པའི་བརྒྱུ་མཚན་འབྱུང་ཡོད་པ་
ཨིན། བརྒྱ་དོན་ཁ་གསལ་དེ་ ཟུར་སྐྱུགས་༣ པའི་ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་༢ པ་: ལྗ་བཤལ་པའི་ཟ་ཁང་ཚུ་ལུ་གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་བཅུད་བསྐྱ།

ལྗ་བཤལ་པའི་ཟ་ཁང་ཚུ་ལུ་གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་བཅུད་བསྐྱ།	
འབྲུག་ལྗ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་དང་འཁྲིལ་བའི་ལྗ་བཤལ་ཟ་ཁང་གི་བསྐྱེམས་	༡༧
གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་ཟ་ཁང་གི་བསྐྱེམས་	༣༠
གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་མེད་པའི་ཟ་ཁང་གི་བསྐྱེམས་	༡༡

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཟ་ཁང་ཚུ་གོར་ལུ་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་ དེས་པར་དུ་དགོཔ་
མེད་པའི་ཁ་གསལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་
ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་བཀག་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་ལུ་ ཕྱི་དངུལ་བཙོང་མི་ལྗ་བཤལ་པ་ཚུ་
གིས་ རིམ་ལུགས་ལས་བཏོན་པའི་དངུལ་རྒྱུ་གི་འབྱོར་རྒྱུ་ལས་ སྤོན་པའི་ཤུལ་ལས་ ཕྱི་དངུལ་ལུ་ལོག་སོར་བསྐྱར་འབད་
བཅུབ་ཨིན་ཟེར་བཤད་ཡོད་པ་ཨིན།

ལྗ་བཤལ་པར་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཞབས་ཏོག་སྐྱེལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུ་གིས་ གནང་
འགོལ་དངུལ་སོར་ཚོག་ཐམ་གྱི་དོན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ་པའི་ གསལ་
བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པ་སྤེ་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཟ་ཁང་ཚུ་གོར་ལུ་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤྱོད་མ་འབད་བ་ཅིན་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་འབབ་ཞིན་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཟེར་ ཡང་བསྐྱར་དུ་བཤད་ནི་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་རྟོག་དམ་དམ་འབད་དགོཔ་དང་ ཟ་ཁང་ཚུ་གིས་གནང་བ་མེད་པའི་ཕྱི་དངུལ་སོར་
བསྐྱར་འབད་ནི་ལས་བཀག་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ལྷ་བཤལ་པའི་ཟ་ཁང་གེ་ར་ལུ་
གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཕྱིར་སྤོད་འབད་དགོ་པའི་ནམ་སྐུལ་འབད་མ་ཡིན།

3.2.3 གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་ལུ་ལྷ་རྟོག་ལང་མ་སྤྲོ་མེད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིར་སྤོད་འབད་ཡོད་པའི་ ཚིངས་ཡིག་སྐབ་བཀོད་ནང་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་
གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་ ས་གནས་གྱི་རུང་བལྟལ་པ་དང་ རྟེན་གཞི་ཡོད་མེད་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་ཚུ་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལས་རྒྱུང་མ་ཅིག་
ཕྱིར་སྤོད་འབད་ཚོག་ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག།

ཡིན་རུང་ ཚོག་ཐམ་ཚུ་ ས་གནས་དང་ རྟེན་གཞི་ཚུ་ཡོད་མེད་གྱི་བདེན་དཔྱད་མ་འབད་མ་ལས་ ཕྱིར་སྤོད་འབད་དེ་འདུག།
གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་འི་ས་གནས་ནང་ལྷ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ Bhutan Money Exchanger དང་
Bhutan Xchanger གཉིས་ནང་མ་གཏོགས་ རང་རྒྱུ་གི་གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་གཞན་ཚུ་ནང་ དངུལ་སོར་
བསྐྱར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལས་ ཡིག་ཚང་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་མེད་རུང་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་ཚོག་ཐམ་ཚུ་ ཕྱིར་
སྤོད་འབད་དེ་འདུག།

དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་གྱི་རོ་ཚབ་¹⁰ གི་ས་གནས་ནང་ ལྷ་ཞིབ་
འབད་བའི་སྐབས་ རོ་ཚབ་² གྱིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་ཉེན་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚར་
² ལས་ལྷག་སྟེ་ལྷ་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་དང་ རོ་ཚབ་³ གྱིས་ ཚར་གཅིག་ཡང་ལྷ་ཞིབ་འབད་བ་མ་འོངམ་ དེ་ལས་ གཞན་ཚུ་
གིས་ རོ་ཚབ་³ ལྷག་པའི་ཤུལ་ལས་ ཚར་གཅིག་ལྷ་ཞིབ་འབད་བ་འོང་ཡོད་པ་སྟེ་བཤལ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་པ་ཚུ་ལུ་ ཉུང་མཐའི་ལྷ་རྟོག་འབད་ཡོད་པ་ལས་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚོང་
འབྲེལ་ཚུ་དོན་སྲིན་ཅན་སྟེ་ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཚུ་གསལ་འགྲོ་ནིའི་ཉེན་ཁ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ 'རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་
པ་ཚུ་ལུ་ ལོ་བསྐྱར་གྱི་ཐོག་ལས་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་དོ་ཡོད་པ་དང་ དེའི་སྐབས་ རྟེན་གཞི་དང་ སྤོད་ལེན་ཚུ་ (སྟན་ལུ་ཚུ་
མིག་སྟོན་འབད་ནི་ཡོད་) བདེན་དཔྱད་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚོག་ཐམ་ཚུ་ཕྱིར་
སྤོད་མ་འབད་བའི་སྤྱོད་ལུ་ རྟེན་གཞི་དང་ ས་གནས་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་བདེན་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ཞིབ་དཔྱད་
འབད་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ ད་ལས་མར་ ང་བཅས་གྱིས་རྟེན་མའི་ཞིབ་དཔྱད་ཡང་འབད་ནི་ཡིན།'

བཅུགས་ཏེ་ བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་མཉམ་སྡེ་བ་འབད་ནི་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ གོས་འདེབས་བཀོད་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ ང་བཅས་
 གྱིས་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་དེ་དོན་ལས་ ཏུས་མཐུན་བཟོ་ཡོད་པའི་ཐོ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཡོངས་འབྲེལ་
 འཆར་སློང་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་གྱི་རིམ་ལུགས་ནང་བཅུགས་ནི་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་ གོང་འཁོད་གྱི་ཞིབ་རྟོག་དེ་
 བཞག་ཐབས་ཅིག་མཛད་གནང་།

སྤྱི་གོང་ལས་བཤད་དོ་བཟུམ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཏུས་མཐུན་བཟོ་ཡོད་པའི་ཐོ་དེ་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་
 བའི་སྐབས་ ཐོ་དེ་ཉེ་མ་རྩིས་ཞིབ་རྒྱབ་པའི་སྐབས་ རྩིས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་ལུ་སློང་མི་ཐོ་དེ་རང་ཨིན་པས། རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་
 དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ ཐོ་ཚུ་རྒྱུ་སློང་འབད་དེ་མེད་པ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་
 དབང་འཛིན་གྱིས་ལྟ་རྟོག་དང་ ལྷན་ཁུ་འབད་ནི་དེ་གོས་མཐོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ རིམ་ལུགས་ནང་ལས་བཞོན་ཚོག་ཚོག་ཡོད་པ་
 བཟོ་ནི་དོན་ལས་ རོ་ཚབ་གྱི་ཐོ་ཚུ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་རིམ་ལུགས་ནང་བཅུགས་ཚུགས་པའི་ཆ་རྒྱུ་ཚུ་བཟོ་དགོས་འདུག་ཟེར་
 ཡང་བསྐྱར་ཏུ་ལྟ་ནི་ཨིན།

༣.༣ ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུལ་འཛིན་སློང་ནང་ཆད་སློན་ཡོད་པ།

བད་དོན་ཚུ་ གནང་བ་མེད་པའི་ནང་འཇུལ་དང་ གཡེ་བཅོས་འབད་ནི་ལས་ཉེན་སྲུང་འབད་ཐབས་ལུ་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་པའི་
 ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུལ་འཛིན་སློང་དགོས་དེ་ གཡེ་བཅོས་ཅིག་ཨིན། ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུལ་ཆད་འཛིན་དེ་གིས་ གསང་བྱ་
 དང་ ཅང་བདེན་ དེ་ལས་ རྒྱ་དངོས་(གནས་སྤུང་གྱི་ཡིག་སློང་དང་ རིམ་ལུགས་གྱི་ལས་རིམ) ཚུ་ གནང་བ་མེད་པའི་བསྐྱར་
 བཅོས་འབད་ནི་དང་ གསང་བ་ཕྱིར་བཞོན་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འབྲུང་སྟོར་ཤོར་ནི་དང་ གཞོད་སློན་འབྲུང་ནི་ཚུ་ལས་ བཀག་
 འཛིན་འབད་མ་ཨིན།

བད་དོན་གྱི་རིམ་ལུགས་ནང་ ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུལ་གྱི་ཆད་འཛིན་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་སྡེ་གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་
 ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ རང་གི་ལཱ་དང་འགན་ཁུར་དང་འབྲེལ་བའི་ལག་ལེན་པའི་གནང་བ་དང་ རང་འཇུལ་ཚུ་སློང་ཡོད་པ་ལེས་
 བརྟེན་བཟོ་ཚུགས་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ ལག་ལེན་
 པའི་ནང་འཇུལ་འཛིན་སློང་ལངས་ཡོད་མེད་བརྟེན་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆད་སློན་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབྲུང་
 སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༣.༣.༡ ཚུན་མཐུན་མིན་པའི་བྱ་རིམ་གྱི་སློབ་ལས་ ལག་ལེན་པའི་སློབ་རིག་རྩིས་ཁྲ་བཟོ་ཡོད་པ།

ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ཁྲ་དེ་གིས་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ རང་སོའི་ཉིན་ལྟར་གྱི་ལཱ་ཚུ་ བསྐྱར་སློང་འབད་ནི་དེ་དོན་ལས་
 བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ནང་ རང་འཇུལ་འབད་བཅུག་པ་ཨིན། རྩིས་ཁྲ་དེ་ཚུ་གིས་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ རང་འཇུལ་

འབད་དེ་ ཚོང་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་ཅན་གྱི་གནས་སྡུད་ཚུ་སྦྱོང་བཅུག་པ་ལས་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ཁྲ་ཚུ་མ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་བཀག་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་དགོཔ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བདེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་ནང་ རང་འཇུག་ཚང་འཛིན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་སྐོར་ལས་
བདེན་ཉེན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ རང་འཇུག་འབད་ནིའི་ལུ་བ་ཚུ་ མི་སྟོབས་སྡེ་ཚན་བརྒྱུད་དེ་འོང་དགོཔ་དང་ ཚུལ་
མཐུན་གྱི་ནང་འཇུག་ཚུ་ བདེན་དཔུང་དང་ གནང་འགོལ་འབད་ཚར་བའི་ལུ་ལས་ ཕྱིན་དགོཔ་འི་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་
འདུག ལྷག་པར་དུ་ གཅིག་བསྡོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གི་ལག་ལེན་བྱ་རིམ་གྱི་ལམ་སྟོན་ལག་དེབ་ནང་
ལག་ལེན་པ་གསར་བཟོའི་བཀའ་ཤོག་དང་གཅིག་ཁར་ ལས་ཁུངས་འགོ་འཛིན་གྱི་དྲན་ཡིག་དགོཔ་འབད་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ འདྲི་དཔུང་འབད་བའི་
སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཚུའི་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ཁྲ་ཚུ་ (གཅིག་བསྡོམ་དངུལ་ཁང་ལས་
དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བརྒྱུད་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་
རིམ་ལུགས་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སྐོར་ལས་) མི་སྟོབས་སྡེ་ཚན་ལས་ དྲན་ཡིག་སྦྱོང་པའི་སྐབས་ གསར་བཟོ་འབད་ཡོད་པ་
སྡེ་བཤད་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་མིན་པའི་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་
པ་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཚུ་ལས་ དྲན་ཡིག་སྦྱོང་པའི་སྐབས་ ཕྱིས་ཁྲ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་འདུག དཔེར་ན་ གནང་
འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ རོ་ཚབ་ཚུའི་ཕྱིས་ཁྲ་ཚུ་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བརྒྱུད་དང་ བསགས་རྒྱབ་འཛིན་
སྐོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲན་ཡིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་འདུག།

ཨིན་ཅུང་ རྒྱལ་སྐོར་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཚུ་གིས་སྐབས་བྱེད་སྟོན་མ་བཞིན་དུ་ གོང་འཁོད་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ལངས་སྡེ་མེད་པ་
དང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆད་སྟོན་ཚུ་ རོས་བཟུང་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

- i. ལག་ལེན་པ་གསར་བཟོའི་བཀའ་ཤོག་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུའི་དྲན་ཡིག་ཚུ་
མེད་པ།
- ii. བདེན་ཉེན་འཕྲུལ་རིག་ལས་ཁུངས་ནང་ བདེན་དཔུང་དང་གནང་འགོལ་བྱ་རིམ་གྱི་སྐབས་བྱེད་སྟོན་མེད་པ།
- iii. ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ཁྲ་ཚུ་གིས་གསར་བཟོ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་ ཡིག་ཆས་ཚུ་མེད་པ།
- iv. ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ཁྲ་དང་འབྲེལ་མཐུན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་དང་ ཡང་ན་ ལཱ་འགན་
(access matrix) གི་ཡིག་ཆས་ཚུ་མེད་པ། དང་

v. འཕུལ་འཕུལ་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་ཚུ་ བརྟེན་དང་འཕུལ་རིག་ལས་ཁུངས་ལུ་ ངག་ཐོག་ལྷོ་བ་འབདཱ་བཞིན་
དུ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པ།

དེ་བཟུམ་མའི་གནས་སྐབས་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་གསར་བཟོ་འབད་བའི་སྐབས་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་བདེན་དབྱེད་དང་
བྱ་སྐྱེའི་རིམ་པ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་བསྐྱུན་མ་འབདཱ་སྟོན་མ་ཡིན། དེ་ཚུ་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་ སྲིད་སྲིད་སྟེ་བསྐྱར་
སྲོད་མ་འབདཱ་དང་ ལྷན་གྲོག་གི་དམ་འཛིན་སྲིད་སྲིད་མེད་མི་ལས་བརྟེན་འབྱུང་ལུག་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་གསར་བཟོ་ནང་
ཡིག་ཆས་ལངས་སྟེ་རྒྱུན་སྲིད་མ་འབད་མི་དང་ བྱ་རིམ་དང་འཁྲིལ་བསྐྱུན་མ་འབད་མི་དེ་གིས་ དགོས་མཁོ་མ་དགོ་པའི་མི་ངོམ་
ཚུ་ལུ་ བརྟེན་འཕྲུལ་གྱི་དབང་ཆ་སྲོད་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་ཚུ་ ལས་ཁུངས་གྱི་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ དབང་ཆ་དང་ ཁེ་
དབང་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་གི་དྲན་ཡིག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ དྲན་
ཡིག་དེ་ མ་འོངས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་དོན་ལས་ རྒྱུང་མཛོད་ནང་བཅུགས་ཡོད་པ་སྟེ་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། བྱ་སྐྱེའི་རིམ་པ་དང་
དམ་འཛིན་ཚུ་ ལྷག་འབྲེལ་སྟེ་ ཡར་དྲག་གཏང་བབས་ལུ་ ལས་ཁུངས་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ སྤྱི་ཟླ་༡༢ པའི་ཟླ་མཇུག་ལུ་
ཉུང་མཐའ་ཁེ་དབང་གི་གཞི་རྩ་དང་འཁྲིལ་ དཔེ་གཞིའི་བཀའ་ཤོག་ལག་ལེན་འབྲེལ་བའི་དེ་ ཡོག་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ལན་གསལ་དེ་ ཟིན་ཐོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་
གྱིས་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་གསར་བཟོའི་བྱ་སྐྱེའི་རིམ་པ་ཚུ་ཡར་དྲག་གཏང་དགོས་དང་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་
ཚུ་ནང་ གནང་བ་མེད་པའི་ལག་ལེན་པ་ཚུ་བཀག་འཛིན་འབད་བབས་ལུ་ ཚུལ་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ རྒྱུན་སྲིད་འབད་དགོས་
ཡིན།

༣.༣.༢ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་འཛིན་སྲིད་ནང་ ཆད་སྲོན་འབྱུང་ཡོད་པ།

ལག་ལེན་པའི་མིང་དང་ གསང་ཚིག་དེ་ སློག་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ནང་ བདེན་ཁུངས་ར་སྲོད་འབད་ནིའི་བབས་ལམ་ སྤྱིར་
བཏང་ཅིག་ཡིན། དེ་འབདཱ་ལས་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་གི་འཛིན་སྲིད་པ་གིས་ སློག་རིག་རིམ་ལུགས་གྱི་ལག་ལེན་ཡོངས་
ཚོགས་འཛིན་སྲིད་དང་ ལག་ལེན་པའི་ལས་སྐྱེའི་རྩིས་ལྷན་ཚུ་ འཛིན་ཚད་དང་ལྡན་པའི་སློ་ལས་འབད་བབས་ལུ་ ལག་ལེན་
པའི་མིང་དེ་ མིང་རྟགས་གྱི་སྤྱི་སྲོལ་དམིགས་བསལ་གཅིག་གི་རྩིས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ གཞན་དང་མ་འབྲེལ་དང་ ཤོ་མཚུངས་
འབད་དགོས་ཡིན། མིང་རྟགས་གྱི་སྤྱི་སྲོལ་དེ་ གཞི་གཞི་ལོ་རྟགས་ཨང་དང་ མི་ཁུངས་ངོ་སྲོད་ཨང་ ཡང་ན་ ལས་བྱེད་པའི་
མིང་དང་འཁྲིལ་ཏེ་བཟོ་སྲོལ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་
ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་གིས་ཡང་ མིང་གི་སྤྱི་སྲོལ་དེ་ ལག་ལེན་འབྲེལ་སྟེ་འབྲུག་

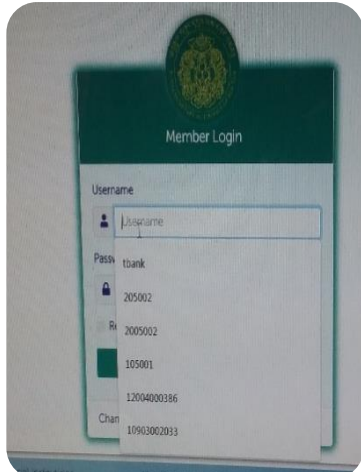
དདུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱི་སྲོལ་མིང་རྟགས་ཐངས་དང་འཁྲིལ་སྟེ་མ་བཟོ་བར་འདུག དེ་གིས་ སྤྱི་སྲོལ་གྱི་མིང་
བརྟགས་ཐངས་ཤོ་མཚུངས་ཀྱི་དགོས་དོན་དེ་ མེད་པ་གཏང་སྟེ་འདུག

ཐིག་ཁྲམ་ ༤ པ་: སྤྱི་སྲོལ་མིང་བརྟགས་ཐངས་ཀྱི་སློ་ གསར་བཟོ་མ་འབད་བའི་ལག་ལེན་པའི་མིང་ཚུ།

Username	Status of the user	Employee ID	Profile Name (Access given to the user)
Tshering	Active	50038	Administrative_ Accounts
Tpem	Active	94	RMU_TPEM
Tdema	Active	34	BANKING_DIRECTOR
Dpelzom	Active	16	RMM
Damchu	Active	113	RMM CREATOR
PDema	Active	50049	PSD_VERIFIER
Kjurmey	Active	120	PSD_VERIFIER

- iv. རྒྱ་དདུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དདུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དང་ གནང་འགོལ་དདུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ མིང་
བརྟགས་ཐངས་ཀྱི་སྤྱི་སྲོལ་མིང་འདུག
- v. ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ཁྲ་ཚུ་ རང་འཇུལ་གྱི་དབང་ཆ་དང་ རྩིས་ཁྲའི་ལ་གསལ་གཞན་མི་ཚུ་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནིའི་
དོན་ལས་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལཱ་འགན་དང་ ཡང་ན་ རོ་དེབ་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དགོཔ་ཨིན། གཅིག་བསྟོན་
དདུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གི་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ རོ་དེབ་ཚུའི་ཐོག་ལུ་ སྟེ་བཟོ་འབད་དེ་དབྱེ་ཁག་ལྟེ་ས་
ཏེ་འདུག ཨིན་རུང་ རོ་དེབ་ཚུ་ རྒྱ་མཚན་དང་ལཱ་ན་པའི་སློལ་ས་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་མེན་པར་ ལག་ལེན་པའི་
མིང་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གསར་བཟོ་དང་འབྲེལ་མཐུན་འབད་དེ་འདུག དཔེར་ན་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་
གྱིས་ལག་ལེན་པ་ཁོ་ན་གི་དོན་ལས་ གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རོ་དེབ་ ‘DCM_PELDEN’,
‘BANKING-KGYELTSHEN’, ‘DCM_DEKIYANGZOM’ ལ་སོགས་པ་ཚུ་ རོ་ས་འཛིན་འབྱུང་
སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།
- vi. ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ལག་ལེན་པའི་མིང་དང་ གསར་ཚིག་ཚུ་ གཞན་མི་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་བརྗེ་སོར་
འབད་དེ་འདུག དེ་ཡང་ རྒྱ་དདུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དདུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དང་ གཅིག་བསྟོན་དདུལ་ཁང་
ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གི་ལག་ལེན་པ་ཚུའི་ནང་ རོ་ས་བརྱུང་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ དེ་གིས་ ལག་ལེན་པ་
ཚུ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་གི་གོ་རྟོགས་མེད་པའི་བད་སྟོན་འབད་མ་ཨིན།

vii. རྒྱ་དབུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དབུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དང་ གཅིག་བསྐོས་
 དབུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ པར་རིས་ལྷལ་པའི་ནང་ གསལ་
 རྟོན་འབད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ ལག་ལེན་པའི་མིང་དང་ གསང་ཚིག་ཚུ་ ཡོངས་
 འབྲེལ་འཆར་སློབ་ནང་ སྤྱང་བཞག་འབད་དེ་འདུག།

པར་རིས་ལྷལ་པའི་ མིང་དང་གསང་ཚིག་ཚུ་
 རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱང་བཞག་འབད་དེ་
 ཡོད།།

ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ལྷལ་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ཆད་སྐྱོན་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་པའི་སྤྱི་སྲོལ་གྱི་མིང་
 བཏགས་ཐངས་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ ཡང་ན་ གནས་སྐབས་གྱི་ལག་ལེན་པའི་མིང་ཚུ་
 ཁོང་རའི་ལས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ཚར་བའི་ལུལ་ལས་ ཆ་མེད་གཏང་ནིའི་ནང་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་
 འབད་བཟོན་མ་བསྐྱེད་པའི་བརྟེན་སྐྱོན་འབད་མ་མས། སྤྱི་མཚན་གྱི་ལག་ལེན་པའི་མིང་
 བཏོད་དེ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་འཛིན་སྐྱོང་པ་ཚུ་ལུ་ བརྟེན་འཕུལ་གྱི་དབང་
 ཆ་སྐྱོད་ནི་དང་ ལག་ལེན་པའི་ལས་སྐྱའི་ཚུལ་ལུ་འཛོལ་ནི་ དེ་ལས་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་གྱི་སྤྱིར་བཏང་གྱི་ལག་
 ལེན་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་དོན་སྲིན་ཅན་སྤེལ་འབད་ནི་ལུ་ ལཱ་ཁག་གཏང་ནི་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ དེ་གིས་གལ་སྲིད་རིམ་ལུགས་ཚུའི་ནི་
 ཚུལ་མིན་གྱི་ལས་སྐྱ་ཚུ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་ འགན་འཁུན་བཀའ་ལན་ལུ་ཡང་ ལཱ་ཁག་འོང་ནི་ཨིན།

དེ་བཟུམ་སྤེལ་རང་ རོ་དེབ་ཚུ་རིམ་ལུགས་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་འཇམ་ནི་དང་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ལྷལ་ཚུ་ རང་སེའི་ལཱ་འགན་དང་
 འཁྲིལ་བའི་ནང་འཇུལ་གྱི་དབང་ཆ་སྐྱོད་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ གསང་བཟོ་འབད་མ་ཨིན། རྒྱུ་མཚན་དང་མ་
 ལྡན་མ་དང་ བདན་པ་མེད་པའི་རོ་དེབ་ཚུ་གིས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ བརྟེན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ ཚུལ་མཐུན་མིན་
 པའི་ནང་འཇུལ་འབད་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ལག་ལེན་པའི་མིང་དེ་ བརྟེན་འཕུལ་སྤྱི་སྲོལ་གྱི་མིང་བཏགས་ཐངས་ལུ་
 གཞི་བཞག་སྟེ་གསང་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པ་སྤེལ་བཞག་ཡོད་པ་ཨིན། གནད་དོན་དག་པ་ཅིག་ནང་ སྤྱི་སྲོལ་དེ་དང་ལེན་འབད་ནི་
 བརྟེན་ ཆད་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད། རིམ་མཐུན་མེད་པའི་ལག་ལེན་པའི་མིང་ཚུ་ དེ་བསྐྱུན་གྱི་ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ཨིན།

ཞལ་འཆམ་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནས་སྐྱུད་ཚུའི་བཏང་བཏོན་དང་ གསང་བཟོ་ དེ་
 ལས་ གནས་ཡོད་གྱི་ཉེན་ཁ་མར་ཐབ་འབད་ཐངས་ལུ་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ལྷལ་འཛིན་སྐྱོང་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་ཚུ་གསལ་
 ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱི་མཚན་གྱི་དོ་རྟོགས་
 ཚུ་བཀག་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་མིང་དང་གསང་ཚིག་ཚུ་ བརྟེན་འཕུལ་མ་འབད་མ་དང་མ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་
 ལག་ལེན་པའི་རོ་དེབ་ཚུ་དུས་ཐོག་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ཐོག་ལས་ མིང་བཏགས་ཐངས་ཀྱི་སྤྱི་སྲོལ་ཚུལ་ལྡན་ཅིག་
 གི་རྩེས་སུ་འཇུག་སྟེ་ ལག་ལེན་པའི་ཕྱིས་ལྷལ་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ འབད་བཟོན་བསྐྱེད་དགོ་པ་ཨིན།

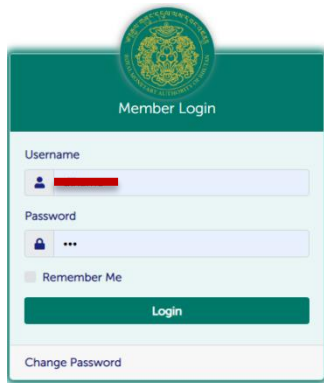
3.3.3 གསང་ཚིག་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་ལོ་མེད་པ།

གསང་ཚིག་དེ་ བརྟེན་ཅིང་ལུགས་དང་གནས་སྤྱད་ཚུ་ནང་ གནང་བ་མེད་པའི་གནང་འཇུག་བཀག་འཛིན་འབད་ནིའི་བདེན་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གཅིག་ཨིན། དེ་འབདམ་ལས་ “གསང་ཚིག་གི་ཚིག་འབྲེལ་དང་ ལག་ལེན་ དེ་ལས་ རྒྱུན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་ཚུ་གསལ་ཉོག་ཉོ་སྤྱོད་པའི་” དོན་སྤྱོད་ཅན་གྱི་གསང་ཚིག་འཛིན་སྐྱོང་ཅིག་དགོཔ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བརྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་རྒྱལ་གྱི་ནང་འཇུག་ཚད་འཛིན་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་ གསང་ཚིག་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་དགོཔ་མཁོ་ཚུ་གེ་ར་ཚུད་དེ་འདུག དེ་ཡང་ གསང་ཚིག་ཚུ་:

- གསང་ཡིག་གི་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་ རང་བཟུགས་དང་སྲུང་བཞག་འབད་བའི་སྐབས་ ཨིབ་བཞག་འབད་དགོཔ།
- འགོ་ཐོག་ནང་འཇུག་སྐབས་ སོར་བསྐྱར་འབད་དགོཔ།
- ཉུང་མཐའ་ལུ་རྟགས་ཡིག་ཚིག་འབྲེལ་བཟུང་དགོཔ།
- གཞན་དང་མ་འདྲམ་སྤྱོད་དགོཔ།
- གསལ་བྱེད་དང་ ཨང་གངས་སྤྱོད་བསྤྱོད་དགོཔ།
- ཉིན་གངས་ལུ་ ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོཔ།

དེ་གིས་མ་ཚད་ སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་ མཇུག་གི་གསང་ཚིག་དེ་བཅུ་ འདས་པའི་གསང་ཚིག་ལུ་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་སྤྱོད་འཁོད་དེ་འདུག དེ་ཡང་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་གསང་ཚིག་ལག་ལེན་འབྲེལ་ཞེ་ལས་ བཀག་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ འདས་པའི་གསང་ཚིག་ལུ་གི་ཐོ་ཡིག་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ནང་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་སྤྱོད་ཨིན་པས།

གསང་ཚིག་ཚད་འཛིན་གྱི་བརྟེན་ཉེན་ བར་རིམ་ཞུ་ བའི་ནང་གསལ་སྤྱོད་འབད་དོ་བཟུམ་ གསང་ཚིག་ཚུ་བཟུགས་པའི་སྐབས་ ཨིབ་བཞག་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ གསང་ཡིག་གི་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་བསྐྱར་བཞག་འབད་དེ་འདུག

བརྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྤྱི་ལོ་མེད་པའི་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞེ་བའི་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཚད་སྐྱོན་ཚུ་རོལ་འཛིན་འབྲེལ་སྤྱོད་ཨིན།

- བར་རིམ་ཞུ་ པ་: གསང་ཚིག་ཚུ་ཨིབ་བཞག་འབད་དེ་ཡོད་པ།
- རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ ཐོ་ཚོད་དཔག་ཚུགས་པའི་ གསང་ཚིག་ཚུ་ལག་ལེན་འབྲེལ་སྤྱོད་འདུག རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ གནས་སྤྱད་ལེ་ཤ་ནང་ར་123, rma@123, 567 ལ་སོགས་པའི་གསང་ཚིག་ཚུ་ལག་ལེན་འབྲེལ་སྤྱོད་འདུག དེ་གིས་ རིམ་ལུགས་ཀྱིས་གསང་ཚིག་ལུ་ཚད་འཛིན་མེད་པའི་བརྟེན་ཉེན་འབད་མ་ཨིན།

- ii. གནས་འཇུག་འབད་དེ་ཡོད་པའི་བརྟེན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ གསང་ཚིག་གི་ཚིག་འབྲུ་ཉུང་མཐའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དམ་འཛིན་མ་འབད་བར་འདུག
- iii. རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་གསང་ཚིག་གི་དུས་རྒྱུ་ཚུ་ཡང་དམ་འཛིན་འབད་དེ་མིན་འདུག དུས་ལུན་ཅིག་ལས་ གསང་ཚིག་ཚུ་གི་དུས་རྒྱུ་ཚུ་ཚེས་གངས་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ གསང་ཚིག་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་མེད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ ཕྱིས་ཁྲ་གསར་བཟོ་འབད་བཞིན་མ་ལས་ གསང་ཚིག་གཅིག་རང་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག
- iv. མདོན་གསལ་འབྲུང་དོ་བཟུམ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ འགོ་ཐོག་ནང་འཇུག་འབད་བའི་སྐབས་ བརྟེན་དོན་འཕྲུལ་རིག་འཛིན་སྐྱོང་པ་གིས་སྲ་སྲིག་འབད་ཡོད་པའི་ གསང་ཚིག་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་དམ་འཛིན་མ་འབད་བར་འདུག

ཆད་སྐྱོན་དེ་ཚུ་གིས་ བརྟེན་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་བསྐྱར་སྐྱོད་མ་འབད་བའི་བརྟེན་འབད་མ་མས། བརྟེན་དང་གལ་གནད་ཅན་གྱི་གནས་སྲུང་ཚུ་གནང་བ་མེད་པའི་ནང་འཇུག་དང་ བསྐྱར་བཅོས་ དེ་ལས་ ལོག་སྐྱོད་ལས་ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དམིགས་དོན་བསྐྱོད་དེ་ གསང་ཚིག་འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་དང་བརྟེན་དོན་འཕྲུལ་རིག་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་ཅིག་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ ཡོད་ཅུང་ དེ་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་བསྐྱར་སྐྱོད་དང་ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག དེ་ལས་བརྟེན་ བརྟེན་དོན་འཕྲུལ་རིག་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ཉེན་སྲུང་གི་གོ་རྟོགས་ཚུ་སྐྱོད་དེ་ཡོད་ཅུང་ ལང་མ་སྟེ་མ་སྐྱོད་པའི་བརྟེན་འབྲུང་མ་མས།

དེ་བཟུམ་མའི་ཆད་སྐྱོན་ཚུ་ཡོད་པ་ཅིན་ གནོད་འཚུབ་བཀའ་མི་ཚུ་གིས་ རིམ་ལུགས་ནང་ ནང་འཇུག་འབད་དེ་ རིམ་ལུགས་དང་ གནས་སྲུང་ཚུ་ལུ་གཡོ་བཅོས་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ brute force attacks ལ་སོགས་པའི་རིག་ཅུལ་ཚུའི་ཐོག་ལས་ གསང་ཚིག་ཚུ་འཇམ་རྒྱུ་ཉེན་སྲུང་གི་ཡིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དེ་རང་ དོན་སྲིན་ཅན་མེད་པ་ཅིན་ སྲིད་བྱུས་རྒྱུང་མ་ཅིག་གིས་ བརྟེན་དོན་འཕྲུལ་རིག་ཉེན་སྲུང་དེ་ རེས་བརྟེན་བཟོ་མི་ཚུ་གསལ་ཡིན་མ་ཤེས་དགོ་པ་དེ་ ལག་ཆེ་རྟོག་རྟོ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གསང་ཚིག་ཚུ་ ད་རྒྱུ་གི་གནས་སྲུང་ནང་ ཞིབ་བཞག་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ལྷག་མ་ཚུ་གསལ་པའི་སྲིག་བཀོད་ཐོག་ལས་ སྲུང་བཞག་འབད་དེ་ཡོད་ཟེར་བཤད་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ རིམ་ལུགས་ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ད་ལས་ཡར་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ གསང་ཚིག་བདེན་དཔྱད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྐྱོང་སྐྱོང་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཡིན་མ་སྟེ་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

གསང་ཚིག་བདེན་དཔྱད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྐྱོང་སྐྱོང་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ནིའི་འཆར་གཞི་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་བཞེད་ཐོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ བཞེད་ཤན་ཕྱིས་ཞིབ་སྐྱབས་ བདེན་དཔྱད་འབད་ནི་ཡིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་

དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེའི་བརྗོད་ཚུ་ཉེན་སྲུང་འབད་ཐབས་ལུ་ བརྗོད་ཚུ་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་ བསྟར་སྤྱོད་ འབད་དགོཔ་ཨིན། ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ གསང་ཚིག་ཚད་འཛིན་གྱི་གོ་རྟོགས་ཚུ་ཡང་འབད་དགོཔ་འདུག།

3.3.3 ལྷ་དང་འགན་ཁུར་ བསྟར་བཅོས་དང་འབྲེལ་ རང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་ དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་ ཡོད་པ།

རིམ་ལུགས་འཛིན་སྲོང་པ་གིས་ ལྷ་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་བསྟར་བཅོས་དང་ དགོངས་ལུ་ ཡང་ན་ དགོངས་གྲོལ་འབད་བའི་ སྐབས་ རང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་མེད་གཏང་དགོཔ་ཨིན། དེ་ཡང་ རིམ་ལུགས་གི་བརྗོད་ཚུ་ གནང་བ་མེད་པའི་ནང་ འཇུག་དང་ འོག་སྤྱོད་འབད་ནི་ལས་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྟར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ རང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་སྤྱོད་དེ་ ཡོད་མི་ཚུ་ ཁོང་ཚུ་གནས་སོར་འབྱོར་བའི་སྐབས་ དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། གཅིག་ བསྟར་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་བསྟར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ དེ་བཟུམ་མའི་གནད་དོན་བཞི་ངོས་འཛིན་ འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ དེ་ནང་ ལས་བྱེད་པ་དེ་ཚུ་ ལས་ཁུངས་སོ་སོ་ཚུ་ནང་ ལྷ་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་སྤྱོད་དེ་ ཉེ་མའི་ནང་འཇུག་ གི་དབང་ཆ་ཚུ་དགོས་པ་མིན་འདུག། ཁ་གསལ་ཚུ་ ཐིག་ཁྲམ་ལུ་ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་ལུ་ པའི་ ལས་བྱེད་པའི་ལྷ་དང་འགན་དང་ རང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་མཐུན་འགྲིགས་མེད་པ།

SI. No	Employee ID	Role Assigned in System	Designation	Department	User account status Active in the system
1	2013007	ALL_HRMS	Foreign Exchange Officer	Foreign Exchange and Reserve Management	Yes
2	2013013	PSD_VERIFIER	HR and Personnel Officer	Administration and Finance	Yes
3	2013038	RMM	Payment Systems Officer	Payment and Settlement System	Yes
4	2013012	PSD_VERIFIER	Internal Audit Officer	Internal Audit	Yes

ཐིག་ཁྲམ་ལུ་ པའི་ནང་ གསལ་སྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ བདེན་ དཔྱད་པའི་ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་སྤྱོད་དེ་ཡོད་མི་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་ དངུལ་སྤྱོད་དང་ བུན་སྤྱོད་རིམ་ལུགས་ལས་ཁུངས་ ལས་ རང་འཁོད་ཚུམ་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ནང་ གནས་སོར་སོང་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་འདུག། དེ་བཟུམ་སྟེ་རང་ ལས་བྱེད་པ་གསུམ་ལུ་ ཁོང་རའི་ལྷ་དང་འགན་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ནང་འཇུག་དབང་ཆ་སྤྱོད་དེ་འདུག།

དེ་བཟུམ་སྟེ་རང་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྟར་དང་ བསམ་གསལ་རྒྱུ་འཛིན་སྲོང་ལས་ཁུངས་ནང་ ལྷ་འབད་མི་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་ དཔལ་འབྱོར་ཞིབ་འཇོལ་དང་ ཕྱི་དངུལ་ལས་ཁུངས་ནང་གནས་སོར་འབད་དེ་ཡོད་ཅུང་ ཁོ་གི་ཉེ་མའི་ནང་འཇུག་གི་དབང་

ཆ་དེ་ ཆ་མེད་མ་གཏང་པར་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་དང་ བསགས་རྒྱུ་འཛིན་སྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་
ལག་ལེན་འབྲེལ་སྟེ་འདུག

གོང་འཁོད་ཀྱི་ཆད་སྐྱོན་ཚུ་གིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དེ་ དུས་ཐོག་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་
དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བའི་བརྟེན་འབྲེལ་མཁུ་ ལས་བྱེད་པའི་ལྷ་འགན་ཚུ་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་ ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུག་གི་
དབང་ཆ་སྐོད་མི་དེ་གིས་ མཐོ་བཞེན་བསམ་བཞེན་དང་ ཡང་ན་བསམ་བཞེན་མིན་པའི་དོར་བ་ཚུ་འབྱུང་སྟེ་ ངན་སྐྱོད་དང་
གཡོ་སྐྱོད་ཀྱི་ས་ཤོ་བྱིན་སྲིད་ནི་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་དང་ གནང་བ་ཚུ་ ལས་ཁུངས་ཚུ་ལས་སྟོན་
པའི་ལྷ་བ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཉེ་བཟོ་ཡོད་པ་སྟེ་བཤམ་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། གནང་དོན་དག་པ་ཅིག་ནང་ དཔེར་ན་ ལས་བྱེད་པའི་ནང་
འཁོད་གནས་སོར་ནང་ དབང་ཆ་དང་གནང་བ་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་སྟེ་དུས་མཐུན་མ་བཟོ་བར་འདུག ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ངོ་དེབ་
/གནས་སོར་ཚུ་ག་ཅི་རང་འབད་རུང་ རིམ་ལུགས་ནང་བསྐྱར་བཙུག་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ བརྟེན་འབྲེལ་རིག་ལས་ཁུངས་
ལུ་བརྟེན་འབད་ནིའི་བྱ་རིམ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིན། ཨིན་རུང་ ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་ ཡོངས་འབྲེལ་རིམ་
ལུགས་ནང་ དུས་མཐུན་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། བསྐྱར་བཙུག་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཞིབ་རྟོག་དེ་ བཞག་ཐབས་
ཅིག་མཛུགས་གནང་།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བདེན་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུག་གི་དབང་ཆ་ཚུ་ དུས་མཐུན་
འབད་དེ་འདུག དེ་གིས་མ་ཚད་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གནས་སོར་དང་ དགོངས་ལུ་འབད་བའི་སྐབས་ ལག་ལེན་པའི་ནང་འཇུག་
གི་དབང་ཆ་དུས་མཐུན་བཟོ་སྟེ་ ནང་འཇུག་ཚད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་སྲིད་སྲིད་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ མི་སྟོབས་སྟེ་ཚན་དང་
བརྟེན་འབྲེལ་རིག་ལས་ཁུངས་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིནམ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་
ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ངོས་བཟུང་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

3.2 གྲོག་རིག་ལས་རིམ་གྱི་ཉེན་སྲུང་སྲིད་སྲིད་མེད་པ།

གྲོག་རིག་ལས་རིམ་གྱི་ཉེན་སྲུང་དེ་ གནང་བ་མེད་པའི་ནང་འཇུག་དང་ བསྐྱར་བཙུག་མའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ལས་ ཉེན་སྲུང་
འབད་ཐབས་ལུ་ བརྟེན་འབྲེལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ ཉེན་སྲུང་གི་ཁྱད་ནམ་ཚུ་གསར་བཟོ་དང་ གཞི་བཙུགས་འབད་
ནིའི་བྱ་རིམ་ཅིག་ཨིན། བརྟེན་འབྲེལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ ནང་འཁོད་དང་ ཕྱིའི་ཉེན་ཁ་གཉིས་འོང་སྲིད་ནི་ཨིན།
གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གི་ཐད་ རིམ་ལུགས་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་
ནང་འཁོད་ལག་ལེན་འབྲེལ་ལས་ མང་ཆེ་ཤོས་ར་ ནང་འཁོད་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ཨིན་པས། ལོག་ཅིག་གི་ལ་ཐུག་ལས་ རྒྱ་དངུལ་

དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་གཉིས་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་
ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ལས་ གློག་ཐོག་གཞོན་སྒྲོན་(cyber-attacks) ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ལས་བཀག་འཛིན་
འབད་དགོ་པ་ཨིན།

གློག་ཐོག་བྱ་རན་ཚུ་ (Cybercrimes) མཚྏ་གས་དྲགས་སྤེལ་སེང་འགྲོ་དོ་ཡོད་པ་དང་ གློག་ཐོག་བྱ་རན་འབད་མི་ཚུ་
གིས་ གལ་གནད་ཅན་དང་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་དངུལ་འབྲེལ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་བདེ་དོན་ཚུ་ཨར་རྒྱན་འབད་ནི་དོན་ལས་
གལ་ཅན་གྱི་ཉེན་གཞི་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ལུ་ དུས་རྒྱུན་དུ་ གཞོན་པ་བཀག་འཛིན་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་གདམ་འབྲུ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་བདེ་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ ཉེན་ཁ་ཚུ་
བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆད་སྒྲོན་ཚུ་རོམ་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

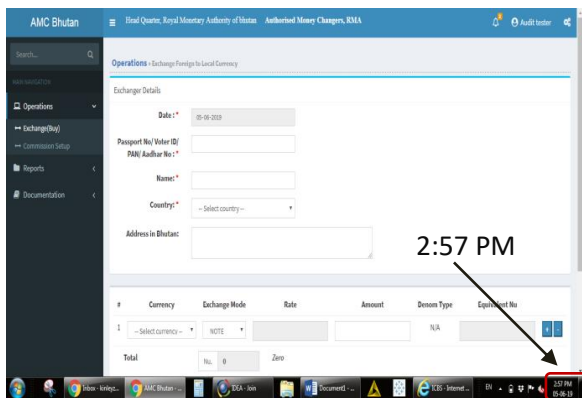
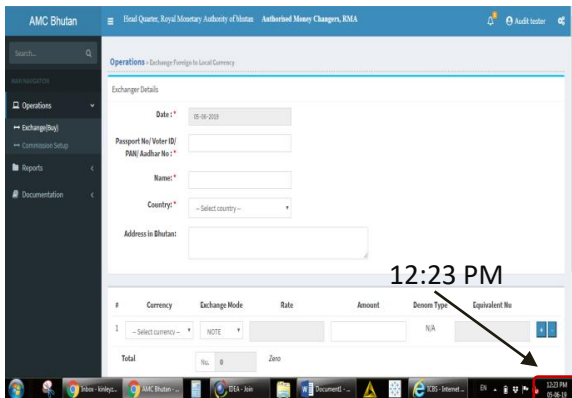
3.2.1 རིམ་ལུགས་ནང་ འབྲེལ་དུས་དུས་ཡུན་གྱི་ཚད་བཟོ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

འབྲེལ་དུས་དུས་ཡུན་ལུ་ཚད་བཟོ་འབད་ནི་དེ་ བདེ་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ནང་ མཉམ་སྦྲེབ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་
མཁོ་ཅན་གྱི་ཉེན་སྲུང་གི་ཁྱད་རྣམ་ཅིག་ཨིན། དེ་གིས་ འཕུལ་ཆས་དེ་ ཕྱིར་ཐོན་མ་འབད་ཚུན་ ག་དེམ་ཅི་ཚུན་ ལག་ལེན་
འཐབ་བརྟུབ་ག་གཏན་འབེབས་བཟོ་མ་ཨིན། དུས་ཡུན་དེ་གི་ཤུལ་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་ལག་ལེན་པ་འཐབ་ནི་དོན་ལས་
ལག་ལེན་གིས་ རང་འཕྲོལ་འབད་བའི་སྐབས་ ལོག་སྟེ་བདེན་དཔྱད་འབད་དགོ་པ་ཨིན།

ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ལུས་པའི་དུས་ཡུན་འཚམས་ཅིག་ལས་ རིམ་ལུགས་དེ་རང་འགུལ་ཐོག་ལས་ ཕྱིར་ཐོན་འབད་དགོ་པ་
ཨིན། ཉེན་སྲུང་གི་ཁྱད་རྣམ་དེ་གིས་ དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་དེ་ ལཱ་འབད་སའི་ས་ཁོངས་ནང་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ རིམ་
ལུགས་ནང་ལས་ཕྱིར་ཐོན་འབད་ནི་ བརྗེད་སོང་པའི་སྐབས་ གནང་བ་མེད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ནང་ རང་འཕྲོལ་
འབད་ནི་ལས་བཀག་འཛིན་འབད་མ་ཨིན།

རིམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་བདེན་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་
དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་
རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ འབྲེལ་དུས་དུས་ཡུན་གྱི་ཚད་བཟོ་མ་འབད་བར་ཡོད་པའི་རོམ་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་
རིམ་ལུགས་ཚུ་ ལག་ཐོག་ལས་ཕྱིར་ཐོན་མ་འབད་ཚུན་ ཚད་མེད་པའི་དུས་ཡུན་གྱི་རིང་ ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་སྟེ་འདུག
པར་རིས་² པའི་ནང་ གསལ་ལྟོན་འབད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་
པར་ཚུ་ཚོད་³ ལས་ལྟག་ (1993 ལོ་ཨེམ་ ལས་ 2:40 ལོ་ཨེམ་ ཚུན་) སོང་ཡོད་རུང་ ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་སྟེ་

འདུག དེ་བཟུམ་མའི་ཚད་འཛིན་ཚུ་ གཅིག་བསྐོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་
འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ཡང་ མིན་འདུག

པར་རིས་ལྷན་ པར་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ དུས་ལུན་ཚུ་ཚོད་ལ་ ལས་ལྷན་སོར་ཡོད་རུང་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་བཏབ་སྐྱོད་པུ་
འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་མ་བཟོ་མི་དེ་གིས་ གནང་བ་མེད་པའི་གཞོན་པ་བཀའ་མི་ཚུ་གིས་(སྤྱིར་བཏང་ལུ་ གཅིག་
མཚུངས་གྱི་ལས་སྡེ་ནི་ལུ་འབད་མི་) ལས་བྱེད་པ་གཞན་ཚུ་འི་རིམ་ལུགས་ནང་ བཟོ་འཛུལ་འབད་དེ་ བཟོ་དོན་དང་ གནས་
སྤུང་ཚུ་གཡོ་བཅོས་འབད་ནི་འི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་ གཞོན་པ་བཀའ་མི་མི་རོམ་དེ་ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ལྷན་ལས་སྐྱ་
ཚུ་ལས་ རྩིས་ལུ་འཚོལ་མི་འཐོབ་ནི་ཨིན་མཁའ་ས་ ལུ་ལས་ འགན་འཁུན་བཀའ་མི་ལུ་ཡང་ གཞོན་ནི་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་དེ་ ད་ལྟོ་ གློག་གསལ་གྱི་གནས་
རིམ་ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་ཟེར་བཤད་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོས་འདེབས་དང་
འཁྲིལ་ རིམ་ལུགས་རེ་རེ་བཞེན་དུ་ལུ་ འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་འི་
ཁས་ལེན་མཚན་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་དེ་ གློག་གསལ་གྱི་གནས་རིམ་ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ལག་ལེན་པ་དེ་
བཟོ་དོན་འཛུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་དང་གཅིག་ཁང་མེད་ཐོན་འབད་ཚུ་གསལ་ནི་ཨིན། ཨིན་རུང་ རྩིས་ཞིབ་གྱི་ཞིབ་རྟོགས་ནང་
བཤད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བཟོ་དུང་འབད་བའི་སྐབས་ བཟོ་དོན་འཛུལ་རིག་གི་
རིམ་ལུགས་དང་ གློག་གསལ་གྱི་གནས་རིམ་ནང་ འབྲེལ་དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་ཚུ་ མ་བཟོ་བར་འདུག རྒྱལ་གཞུང་
དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཁས་ལེན་མཚན་ཡོད་པ་བཞེན་དུ་ བཟོ་དོན་འཛུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་རེ་རེ་བཞེན་དུ་ལུ་ འབྲེལ་
དུས་དུས་ལུན་གྱི་ཚད་བཟོ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་ཨིན།

ལག་ལེན་པ་སོ་སོ་ཚུ་གིས་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ལུ་བྱ་སྐབས་བདེ་ཐབས་ལུ་དམིགས་ཏེ་ བཀག་ཚམེད་པར་བཞག་སྟེ་ཡོད་པ་
ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་གནད་དོན་དེ་ འགོ་ཐོག་ལུ་ བཀག་ཚམེད་པར་བཞག་དགོ་པའི་རྒྱ་མཚན་བཟེན་ཐོ་
བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ལས་ལེན་མཛད་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ འབད་མ་འབད་ བཟེན་པར་ཚུ་ཞིབ་སྐབས་ བདེན་དཔུང་འབད་
ནི་ཡིན།

3.2.3 རན་འདེབས་ཚད་འཛིན་ཚུ་ལང་མ་སྟེ་མེད་པ།

ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་བཙུགས་མི་གནས་སྟངས་ཚུ་ ཆ་གནས་དང་ཡོངས་ཚོགས་ དེ་ལས་ བྱངས་ལྡན་ཡོད་པ་ལེས་བརྟན་
བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ རན་འདེབས་ཚད་འཛིན་ཚུ་ཡང་ སློག་རིག་ཚད་འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་འབད་ནི་དཔེ་རིས་ཚུ་བཀོད་དེ་
འདུག། རན་འདེབས་ཚད་འཛིན་ཚུ་བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ནང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་ཡིན། དེ་གིས་གནས་སྟངས་
མཇུག་མ་སྟུང་བ་ཡོད་མི་ འབྲ་གཉིས་མ་ཡིན་མི་དང་ཆ་འཛོག་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་ བཙུགས་པ་ད་ཚར་ཅིག་གུ་བཀག་
ཚུགས་ནི་མས། དེ་བཟུམ་སྟེ་ བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ གཞི་བཙུགས་སྟེ་
ཡོད་མི་འདི་ནང་ཡང་ གནས་སྟངས་ཚུ་མཇུག་སྟུང་ཡོད་པ་དང་བྱངས་དང་ལྡན་པ་ཡོད་པ་ལེས་བརྟན་དོན་ལུ་ རན་འདེབས་ཚད་
འཛིན་སྲིད་སྲིད་དགོ་པ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ICBS, གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་ (AMC) རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་
བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མ་དེ་ (ICBS) རན་ལུ་ནང་འདེབས་ཚད་འཛིན་ལེགས་ཤོམ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་
རུང་ རིམ་ལུགས་གཞན་མི་གཉིས་ནང་ རན་འདེབས་ཚད་འཛིན་ལུགས་མེད་པ་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ འཛོལ་བ་བྱུང་ཡོད་མི་
ཚུ་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

3.2.3 གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ གྱིས་ ཆ་གནས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ།

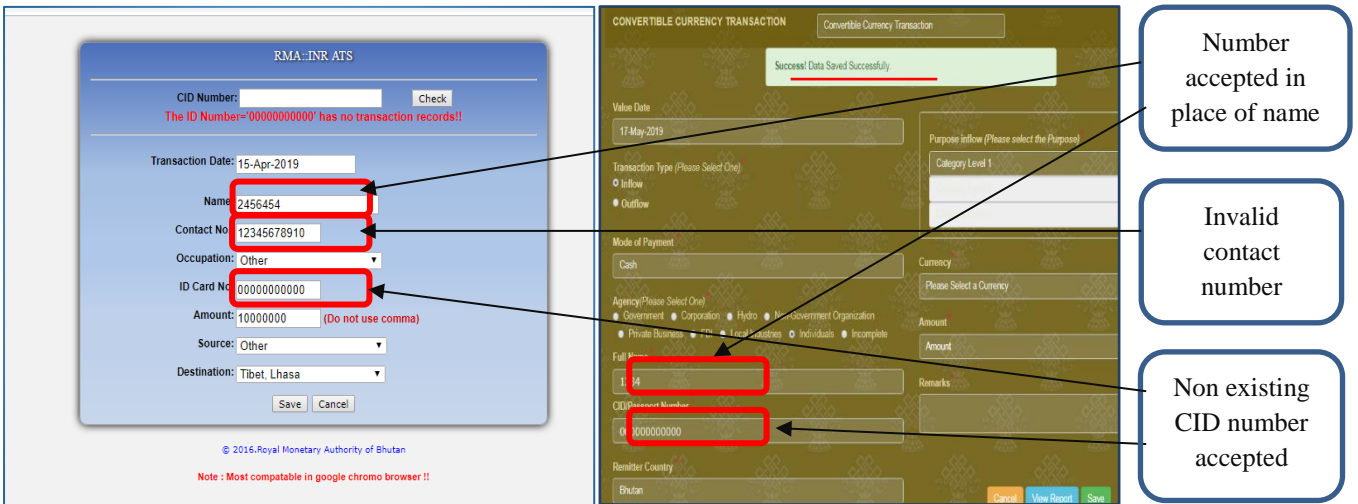
3.2.3.1 ཆ་གནས་མེད་པའི་མིང་དང་ འགྲུལ་འཕྲིན་གྱི་ཨང་གྲངས་ཚུ་ཡོད་པ།

རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་(INR) འདི་སྟོན་པ་ད་ མི་ངོ་རང་སོའི་ཁ་གསལ་ མིང་ མི་བྱངས་ངོ་སྟོན་ལག་ཁྱེར་ བརྒྱུད་
འཕྲིན་ཨང་དང་ འོང་འབབ་དང་ཐོན་ལུངས་ཚུ་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་བཙུགས་དགོ་པ་

ཡིན། དེ་བརྒྱུམ་སྟེ་ ཟ෍་འཛིན་ལྷན་ཚོལ་ཆ་ཡོད་མི་འདི་ རྒྱ་དཔུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་གྱིས་ མི་ངོམ་ཚོག་འཐད་པ་ལོག་ཅིག་ར་ རོས་ལེན་མི་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་མིང་དང་གཞན་ཁ་གསལ་ཚུ་ཉན་ཉན་སྟེ་རིམ་ལུགས་ནང་བཅུགས་དགོ།

ཡིན་རུང་ རྒྱ་དཔུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དཔུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ མི་ངོམ་ཚུ་གིས་ཆ་གནས་མེད་པའི་མིང་ཚུ་ བཅུགས་ཡོད་པ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་གྱི་བ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་ཡི།

རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ཨང་གྲངས་ཚུ་ མིང་སྟེ་རོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག་ དེ་ཡང་ ནང་ཡི་གུའི་སློབ་བཀོད་ནང་དགོཔ་ཡིན། དེ་ མ་ཚད་ རིམ་ལུགས་འདི་གིས་བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་གྲངས་ཚུ་ དཔུད་ཞིབ་སློབ་བཀོད་ལག་ལེན་མ་འཐབ་ལས་བརྟེན་ ཆ་གནས་ མེད་པའི་ཨང་གྲངས་ཚུ་རོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག་ (ཨང་གནས་པ་ ལས་མངམ་ཡང་ན་ཉུངམ) པར་རིས་༡༠ པའི་ནང་སྟོན་དོ་ བརྒྱུམ་ཡིན།

པར་རིས་༡༠ པ་: རྒྱ་དཔུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དཔུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ མི་ངོམ་གྱི་ཆ་གནས་མེད་པའི་མིང་ རོས་ལེན་ལག་ཁྱེར་ཨང་དང་བརྒྱུད་ འཕྲིན་ཨང་ཚུ་རོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ།

དེ་བརྒྱུམ་སྟེ་ USD ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྟོན་ལས་འཆར་སྟོན་ནིའི་གནས་སྤངས་ནང་བརྒྱུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་འདི་ གིས་ཆ་གནས་མེད་མི་ ཡང་ན་ ནང་འདེབས་སྟོང་མ་ཚུ་ཡང་ རོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག་ གྱི་ལོ་༢༠༡༥ གིས་གནས་སྤང་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་གྱི་བ་དབང་འཛིན་གྱི་དཔུད་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ མི་ངོམ་གྱི་མིང་ཚུ་ ཨང་གྲངས་ཀྱི་སློབ་བཀོད་ནང་ བཅུགས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་ ལམ་ལོག་རོ་དེབ་དུས་རྒྱུ་ཚུམ་ཚུ་ ཕྱིན་པའི་ཚུམ་གྱི་ཟ෍་ཚུམ་ ཡང་ན་ དེའི་ཤུམ་ལས་རང་ ཡོད་པ་དང་ དཔུལ་ཁང་རོ་སྟོན་ལག་ཁྱེར་ཨང་ཚུ་ ནང་འདེབས་ཆ་གནས་མེན་པ་སྟེ་བཅུགས་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་དག་པ་ ཅིག་ཡོད་མི་འདི་ པར་རིས་༡༡ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད།

	TRANSACTION_DATE	NAME	PASSNO	ISSUE_DATE	DEP_DATE	AMOUNT			
1	ATS	11410004077	AUD	26/04/1931	14/04/1903	FOREX/ATS/2018/14928			
2	RETURN FLIGHT 26.05.2017	11410008452	USD	03/05/1931	03/07/1901	FOREX/ATS/2017/6828			
YEAR	TRANSACTION_DATE	NAME	PASSNO	ISSUE_DATE	EXP_DATE	DEP_DATE	ATS_AMOUNT	CURRENCY	
1	2018	28/12/2018	KELYANG KHENDRUP DORJI	G108090	13/11/2017	11/12/0027	04/01/2019	3,000.00	USD
2	2018	12/04/2018	KJI	J455	02/02/2524	02/02/2524	02/02/2514	2,525.00	USD
3	2018	12/04/2018	IUH	K123	12/12/2145	12/12/2018	25/02/2521	333.00	USD
4	2018	13/01/2018	JIGME THONDRUP DORJI	G059381	18/02/2024	17/02/2024	15/01/2018	3,000.00	USD
5	2018	03/01/2018	DIKTSHYA SHARMA	g 057031	25/12/2023	24/12/2023	08/01/2018	1,000.00	USD
6	2018	03/01/2018	LHADON	G035787	09/01/2022	08/01/2022	05/01/2018	3,000.00	USD
NAME	PASSNO	CID	ISSUE_DATE						
Choney Dorji	G065111		19/08/2014						
11410004077	AUD		26/04/1931						
Tshering Namgyal	Z010380		08/07/2013						
11410008452	USD		03/05/1931						

པར་རིས་ཀྱི་ བ: USD ATS བྱིན་མ་དུ་འདེབས་ཚད་འཛིན་མེད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་ཀྱི་ པ་ལས་ གནས་སྤངས་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་སྟེ་ མིང་གི་དོན་ ལུ་གསལ་ལྟེན་རྒྱུ་ཚུ་ཅིག་ངོས་ལེན་འབད་བཏུ་བཟོ་ནི་དང་ བརྒྱད་འཛིན་ཨང་ཚུ་གི་ཨང་གངས་རྒྱུ་ཚུ་ཅིག་ངོས་ལེན་འབད་ བཏུ་བཟོ་ནི་ཨིན་ཟེར་ཁ་གསལ་འབད་ཡི།

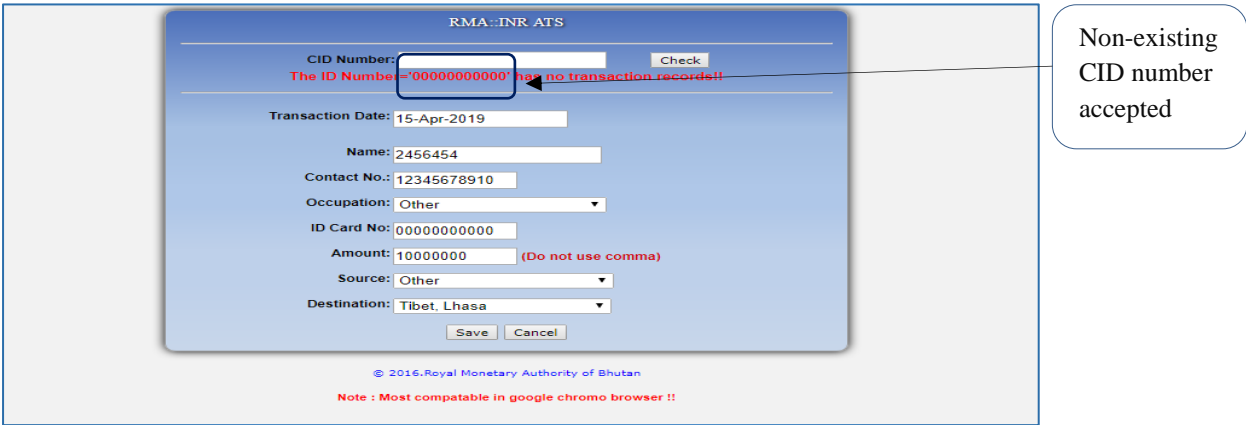
རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཁ་གསལ་འབད་མི་འདི་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན་ཅུང་ བཟུང་བཟོ་རྩིས་ཞིབ་ གྲྭ་བཟོ་དཔྱད་འབད་ནི་ཨིན།

༣.༤.༣.༡ ཆ་གནས་མེད་པའི་མི་ཁྲུངས་རྩིས་ཨང་ཚུ་དེ་ཡོད་པ།

མི་ཁྲུངས་རྩིས་ཨང་དེ་ མི་ངོས་ཚུ་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་རྩིས་ཨང་ཚུ་འབད་ཡོད་པའི་འབྲུང་གངས་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་ དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྤྱོད་ལས་འཆར་(གཞན་དངུལ) གྱི་ཚད་གཞི་བདེན་དཔྱད་འབད་ནི་དེ་ ངོས་ འཛིན་སྟོན་མི་འབད་ལག་ལེན་འབྲེལ་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ལས་བརྟེན་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་མི་ཁྲུངས་རྩིས་ ལག་ཁྱེར་ཨང་གངས་ཀྱི་ འབད་མི་འདི་ ཚུད་དགོ་པ་དེ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། ཨིན་ཅུང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོ་ གནས་སྤངས་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དཔྱད་ཞིབ་འབད་བའི་གྲྭ་བཟོ་ མི་ཁྲུངས་རྩིས་ལག་ཁྱེར་ནང་ ཨང་གངས་ཀྱི་ ལས་ ཉུང་སྟེ་ཡོད་མི་ཡང་རིམ་ལུགས་ཀྱིས་ ངོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་ ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་འབྲུང་ཡི།

རིམ་ལུགས་འདི་གིས་མི་ཁྲུངས་རྩིས་ལག་ཁྱེར་ཨང་གངས་ཀྱི་ཆ་འཛོག་ཡུན་གནས་དམ་འཛིན་མ་འབད་བའི་ཁར་ རྩིས་ ལག་ཁྱེར་ཨང་གངས་བཟུགས་སའི་ནང་ གང་བྱུང་གི་ཨང་གངས་ཚུ་ཡང་ ངོས་ལེན་འབད་ཡོད་མི་འདི་ པར་རིས་ཀྱི་ པའི་ རང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད། དེ་མ་ཚད་ རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ རྩིས་ལག་ཁྱེར་ཨང་གངས་པ་ད་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ལུ་གནས་གཞན་ཚུ་རང་འགྲུལ་གྱི་ཐོག་ལས་སྟོན་ནི་མེད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འབྲེལ་མི་ཚུ་གིས་ཁ་གསལ་ཚུ་ ལག་

ཐོག་ལས་བརྩམས་དགོས་འཕྲོད་མི་དེ་གིས་ རྩ་བ་དེ་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་བརྩམས་ནིའི་ཉེན་ལ་
འདུག

པར་རིས་ཀྱི་ པ: རྩ་བ་དེ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བརྒྱུ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ རྩོད་ལག་མཁུལ་ཨང་གྲངས་གང་ལྷན་ལེན་འབད་ཡོད་པ།
རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བཤམ་འདེབས་ཚད་འཛིན་སྤྱི་སྤྱི་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ རྩ་བ་དེ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བརྒྱུ་རིམ་
ལུགས་ནང་ གནས་སྟངས་ཆ་གནས་མེད་མི་ཚུ་ རིམ་ལེན་འབད་དེ་འདུག དེ་གིས་རྩོད་ལག་མཁུལ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྩ་
བ་དེ་བཟོ་ནི་ནང་ ཚད་འཛིན་འབད་མི་ཚུ་གསལ་ནི་དང་ རྩ་བ་དེ་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དམིགས་གཏང་སྟེ་ མི་རིམ་གྱི་ལ་
གསལ་ལེན་ཏེ་ ལྷོ་རེ་ལུ་ཐོབ་ཚད་བཟོ་ཡོད་མི་དེའི་དོན་ལུ་ རྩོད་ལག་མཁུལ་ཨང་གྲངས་འདི་ རིམ་ལེན་འབད་ཐབས་ལུ་
གཞན་དང་མ་འདྲ་བའི་ཐབས་ལམ་ཅིག་བཟོ་སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཚུ་གསལ་པར་འདུག རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་
བཤམ་འདེབས་ཀྱི་ཚད་འཛིན་སྤྱི་སྤྱི་སྟེ་མཉམ་སྟེ་འབད་མ་ཚུ་གསལ་པ་ཅིན་ བོར་འཁྲུལ་ཅན་དང་ ལྷོ་གཏང་མེད་པའི་སྟན་ལུ་
ཚུ་བཟོ་འདོན་འབད་དེ་ གོ་བདེ་ཅན་དང་ རིམ་བཟོན་གྱི་ལྷོ་ཚད་བཟོན་ནི་ལུ་ གཞོད་སྤྱོད་ནི་ཨིན།

རྩལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རིམ་ལུགས་བཟོ་བཀོད་དེ་གིས་ རྩོད་ལག་མཁུལ་ཨང་གྲངས་ཀྱི་
ལས་ཉུང་མ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ རིམ་ལེན་འབད་མི་འདི་ ཤོག་བྱང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ས་གནས་གཞན་ཁར་ལས་ རྩོད་ལག་
མཁུལ་ཨང་གྲངས་ཀྱི་ཚད་གཞི་མ་འདྲ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ རྩ་བ་དེ་ཚད་འཛིན་གྲོལ་འབད་ཚེག་པའི་ཚེག་ཐམ་ཡོད་པ་ལས་ཨིན་ཟེར་
ལ་གསལ་ལྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་ཅུང་ རྩལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལས་ཡར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་མི་ཚུ་གིས་
དོན་ལུ་ ལཱ་གཞི་གསལ་པ་མཉམ་སྟེ་འབད་དེ་ དེ་གིས་རྩོད་ལག་མཁུལ་གྱི་ཨང་གྲངས་ཀྱི་ ཐོབ་མི་ཚུ་ བཀག་ཚུ་གསལ་ནི་ཨིན།

བརྒྱུ་བཟོས་ཚུ་གཞི་བརྩམས་འབད་མ་ད་ཅིག་ཁར་ རྩལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཤུམ་བཟོན་ཏེ་ གནས་སྟངས་
ཀྱི་ས་ཁོངས་གཞན་མི་ཚུ་ནང་ཡང་ ལྷོན་ཆ་ཚུ་རིམ་ལེན་འབྱུང་པའི་སྐབས་ བརྒྱུ་བཟོས་འབད་དགོས་ཨིན། རྩལ་གཞུང་
དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ མ་ཁོངས་པའི་ནང་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་གོ་རའི་ནང་ བཤམ་འདེབས་བཟོན་
དཔུང་ སྤྱི་སྤྱི་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་ཨིན།

3.4 རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ བདེན་དཔུང་གི་ཚད་འཛིན་ཚུ་མེད་པ།

བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་འདི་གིས་ གནས་སྐབས་ཉམ་ཉམ་ཨིན་མ་ངེས་བརྟན་བཟོམ་ཨིན། དེ་གིས་སྡེ་ གནས་སྐབས་དོས་འཛིན་ འབད་ནི་དང་ ཚུལ་མིན་དང་བདེན་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཚུ་བཀག་ཞིའི་དོན་ལུ་ བརྟན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ནང་ བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་འདི་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོཔ་ཨིན།

རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་གི་ འོང་སྤོད་དང་ཟུང་སྤོད་རྒྱུ་ཚུ་མེད་པའི་སྤོད་པར་ ཕྱི་རྒྱལ་གི་དངུལ་མཁོ་མངག་འབད་མ་ད་ ཚོང་མཚོན་པ་བདེན་དཔུང་ འབད་ནི་ ཡང་ན་ རོ་སྤོད་ལག་ཁྱེར་ཚུ་ཡང་ རོས་འཛིན་འབད་མ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན་ དམིགས་བསལ་གི་རོ་སྤོད་ལག་ ཁྱེར་ཨང་གཅིག་གིས་ འོ་བསྐྱར་གི་ཐོབ་ཚད་USD 300 དེ་ ཉེ་མ་ལས་སྤོད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ཉེན་བརྟེན་ འབད་དེ་ མཁོ་མངག་འདི་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ཨིན། བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་གཞི་བཅུགས་འབད་མི་འདི་གིས་ རྒྱ་མཚན་མ་ འབད་བའི་ཕྱི་དངུལ་བརྒྱ་མོར་སྤོད་ལེན་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གིས་ སྤྱི་ལོ་2012 ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ མི་ ཕྱི་དངུལ་བརྒྱ་མོར་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་དང་ ཕྱི་དངུལ་བརྒྱ་མོར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་མི་ ལྷན་དུ་ཨིན་མ་ངེས་བརྟན་བཟོམ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གིས་ གནས་ཁ་རྒྱལ་ཡོད་པའི་བརྟན་དོན་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མ་ད་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་སྤྱི་ཚུ་མེད་པའི་སྤོད་པའི་སྤོད་ཚུ་བྱུང་སྟེ་འདུག

3.4.1 རྒྱ་དངུལ་ ཐོབ་ཚད་ལས་བཟུལ་ ཕྱིར་སྤོད་འབད་དེ་ཡོད་པ།

ཕྱི་དངུལ་མོར་བསྐྱར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་2012 ཅན་མ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གིས་ལྷན་བསྐྱུགས་འབད་ མི་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ འོ་བསྐྱར་འགོ་གྲུལ་འཚར་གཞི་ནང་ ལྷན་3 པ་ལས་6 པའི་ནང་ མི་ངོམ་རེ་གི་ལྷན་རེ་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་ 10,000 རེ་དང་ ལྷན་10 པ་ལས་3 པའི་ནང་ མི་ངོམ་རེ་གིས་ལྷན་རེ་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་30,000 རེ་ཐོབ་ནིའི་འོས་འབབ་འདུག དེ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱ་དངུལ་ཚུ་ཐོབ་ཚད་ལས་བཟུལ་སྤོད་པ་ད་བཀག་འཛིན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་རིམ་ལུགས་ནང་ བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོཔ་ཨིན། ཨིན་རུང་ སྤྱི་ལོ་2012 གི་གནས་སྐབས་དེ་ཕྱི་དཔུང་འབད་མ་ད་ རྒྱ་ དངུལ་ཐོབ་ཚད་10,000 ལས་བཟུལ་སྤོད་ཡོད་པའི་ གནས་སྐབས་44 ཟུར་སྤྱུགས་IV པའི་ནང་དང་ རྒྱ་དངུལ་ཐོབ་ཚད་ 30,000 ལས་བཟུལ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་44 དེ་ ཟུར་སྤྱུགས་V པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད། དེ་བཟུམ་མའི་ གནས་སྐབས་བྱུང་མི་འདི་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བདེན་དཔུང་ཚད་འཛིན་སྤྱི་ཚུ་མེད་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཨིན།

དེམ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དབྱེ་ཞིབ་གཏིང་ཟབ་འབད་དེ་ མི་ངོམ་ཚུག་འབད་པ་གིས་ཉིན་མ་ཅིག་ནང་ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་ལོག་ཅིག་ར་སྤྱོད་དེ་ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་ ཐོབ་ཚད་ལས་བཟུལ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ གནས་སྟངས་ཚུ་ཡང་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་ཡི། གནས་སྟངས་དེ་ནང་ ཉིན་མ་གཅིག་ནང་ མི་ངོམ་གཅིག་ལུ་ རྒྱ་དུལ་ཚར་ བརྒྱད་སྟོད་དེ་ ཡོངས་བསྟོམས་རྒྱ་དུལ་ ༡༤༠,༠༠༠ སྟོད་དེ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྟེ་ ཉིན་མ་གཅིག་ནང་ མི་ངོམ་ཚུག་འབད་པ་ གཅིག་ལུ་རྒྱ་དུལ་ ཚར་གཉིས་དང་ གསུམ་སྟོད་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མི་ངོམ་ཚུག་འབད་པ་ལུ་ལྷན་གཅིག་གི་ནང་འཁོད་ནང་ར་ ལུང་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ནང་ ལས་ཡང་ རྒྱ་དུལ་སྟོད་དེ་ ཐོབ་ཚད་ལས་བཟུལ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་དག་པ་ཅིག་ཅིག་ཡང་མཐོང་སྟེ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ རྒྱུམ་ཅིག་ལུ་ར་ མི་ངོམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་གཅིག་ལུ་ རྒྱ་དུལ་ཐིམ་ཕུག་དང་ཕུན་ཚོགས་གྲོང་གཉིས་ཚར་ལས་སྟོན་ ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་དུག་ཡོད་མི་འདི་ པར་རིས་ ༡༣ པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་ཡོད།

TRAN_DATE	MONTH	CID	OCCUP	AMOUNT	SOURCE	DEST	OFFICE
1 06-12-18	12	11603002424	Other	30,000.00	Savings	India, Delhi	RMA, Thimphu
2 10-12-18	12	11603002424	Corporate Employee	20,000.00	Savings	India, Kolkata	RMA, Phuntsholing
3 22-10-18	10	11704000277	Business owner	30,000.00	Savings	India, Sikkim	RMA, Phuntsholing
4 08-10-18	10	11704000277	Civil Servant	30,000.00	Salary	India, Amarnath	RMA, Thimphu
5 28-06-18	6	11915000257	Civil Servant	10,000.00	Salary	India, Siliguri	RMA, Phuntsholing
6 07-06-18	6	11915000257	Business owner	5,000.00	Savings	Nepal, Lumbini	RMA, Thimphu

པར་རིས་ ༡༣ པ་: ལྷན་གཅིག་གི་ནང་འཁོད་ནང་ཡིག་ཚང་སོ་སོ་ལས་ མི་ངོམ་ཚུག་ལུ་རྒྱ་དུལ་གཉིས་ལྷན་བྱིན་ཡོད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ལྷན་གཅིག་གི་ནང་མ་འཁོད་པའི་ རྒྱ་དུལ་ཚར་ལས་བཟུལ་བྱིན་ མི་ཚུ་ ཞིབ་དབྱེད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བདེན་དུད་དམ་དམ་སྟེ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་ཟེར་ཨིན་མས། དེ་ མ་ཚད་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་ལུ་ ཐོབ་ཚད་དང་ནང་འདེབས་མཁོ་མངག་འབད་ནི་ཚུ་གི་སྟོན་ལས་ སྤྱོད་བརྒྱུ་ཡང་བྱིན་ནི་ ཟེར་ཨིན་མས། གནས་སྟངས་ལ་ལུ་ཅིག་ གློག་རིག་ཡོངས་འབྲེལ་མཐུན་འབྲེལ་ཚད་མི་ལུ་བརྟེན་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ བདེན་དུད་ཉེན་སྲུང་ཟེར་བའི་འཕྲུལ་རྟུགས་ཀྱི་ལོག་ཅིག་ར་ཨེབ་ལས་བརྟེན་འོང་སྲིད་ཟེར་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ སྤྱང་བཞག་བདེན་དུད་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པའི་གཞོན་པ་ཚུ་འོ་སྟོན་ལས་ གོ་རྟོགས་སྟོན་ ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ལས་ལེན་མཚན་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ གནད་དོན་དང་འབྲེལ་རྒྱ་ དུལ་ཚུ་ཐོབ་སྐྱེལ་ལས་མ་བཟུལ་མ་དེས་བརྟེན་བཟོ་བབས་ལུ་ བདེན་དུད་ཀྱི་དམ་འཛིན་ཚུ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པ་ཨིན།

དེམ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བཀག་སྤྱད་འཕྲུལ་རྟུགས་བདེན་དུད་ནང་ ཞིབ་དབྱེད་འབྲེལ་གཉིས་མ་ བཟོ་དགོ་པ་ཨིན། དེ་གིས་གློག་རིག་ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གནད་དོན་འབྱུང་ཅུང་ འབྲེལ་གཉིས་མ་གྱི་གནས་སྟངས་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ནང་ སྤྱང་བཞག་མི་འབད་ནི་ཨིན།

3.4.3 ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་ལས་བཟུལ་ཏེ་ཡོད་པ།

ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་2012 ཅན་མའི་ཟུར་སྲུགས་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ USD རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱོད་དེ་ མི་ངོམ་རེ་ལུ་USD 300 རེ་ཨིན་པས།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནས་སྤྱད་ཚུ་དབྱེ་དབྱེད་འབད་མ་ད་ ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་ 2012 ཅན་མའི་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ མི་ངོམ་ཚུ་ལུ་ USD ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་ལས་བཟུལ་བྱིན་ཡོད་པའི་གནས་སྤྱད་ཚུ་འདུག གནས་སྤྱད་དེ་ཚུའི་ བཅུད་སྤྱད་པར་རིམ་ཐོག་ལུ་ཐིག་ཁམ་ཆུ་ པ་དང་ ལ་གསལ་ཟུར་སྲུགས་VI པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་ཡོད།

ཐིག་ཁམ་ཆུ་ པ་: ལོ་རེ་ནང་USD རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱོད་3000 ཡོད་མི་ལས་བཟུལ་ཡོད་པ།

མི་ཁྲམ་རོ་སྐྱོད་ལག་ ཁྲམ་ཨང་།	སྤྱི་ལོ་2012 ལུ་ཚར་ག་དེ་ཅིག་སྐྱོད་ ཡོད་པ།	USD ATS Amount
10206002726	2	27000.00
11970002727	2	6000.00
EC0307274	3	2340.00
11206000233	3	2600.00
11970004063	3	6000.00
11277007207	3	1000.00
11206002727	3	2303.00
11473002660	3	202.00
11473002064	3	2620.00
11473002466	3	2670.00
11970002067	3	4000.00
11970007420	3	6000.00
11277002320	3	2222.00
10203000227	3	6000.00
10604002660	3	6000.00
10277002727	3	2302.00

དབྱེ་དབྱེད་གྱི་གསལ་སྟོན་འབད་མི་ནང་ མི་ངོམ་རེ་ལུ་ USD ཚར་བདུན་བྱིན་དེ་ཡོངས་བསྟོམས་USD 27,000 ཉིན་མ་ ཅིག་ལུ་བྱིན་མི་འདི་གིས་ ཐོ་བཀོད་ཚར་བདུན་སྟོན་ཡོད་པའི་བར་སྟོན་མ་ཨིན། གནས་སྤྱད་གཞན་མི་ཚུ་ནང་འབད་བ་ཅིན་ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་གྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་འདི་ ལོ་རེ་དེ་ནང་རང་ ཐོབ་སྐྱེལ་ལས་བཟུལ་ཏེ་བྱིན་ཏེ་འདུག།

ཀྱུལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐོབ་སྐྱེལ་གྱི་ཚད་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བདེན་དཔྱད་ཚད་འཛིན་དམ་དམ་
 གྲེ་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ལས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་གནས་སྤངས་གཞན་ལ་ལུ་ཅིག་ གློག་རིག་ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་
 མཐུད་འབྲེལ་མེད་པ་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ ཐོ་བཀོད་ཚུག་འབབ་ལོག་ཅིག་ར་ཨེབ་མི་ལས་བརྟེན་འོང་གི།

ངོས་ལེན་འབད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ ཀྱུལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སོར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་༢༠༡༥ ཚན་
 མ་དང་འབྲེལ་ བདེན་དཔྱད་ཚད་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱིང་འབད་ལག་ལེན་འབབ་དགོ་པ་ཨིན། གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ རིམ་ལུགས་
 ཅན་ཐོ་བཀོད་འདྲ་གཉེས་མ་བཀག་ནི་དོན་ལུ་ བདེན་དཔྱད་ཉེན་སྲུང་ནང་ འདྲ་གཉེས་མ་ཞིབ་དཔྱད་གཞི་བཙུགས་འབད་
 དགོ་པ་ཨིན།

**༣.༥.༣ ཀྱུ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་གྱིས་ ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ལས་དམའ་བའི་
 དངུལ་གྱི་འབོར་ཚད་ ངོས་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པ།**

འདི་བཟུམ་སྟེ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ གི་ཀྱུ་དངུལ་ཡོངས་འབྲེལ་གནས་སྤྱད་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མ་ད་ ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སོར་ལག་ལེན་ལམ་
 སྟོན་༢༠༡༥ ཚན་མ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ ཀྱུ་དངུལ་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ལས་དམའ་སྟེ་ ཕྱིན་པའི་གནས་སྤངས་ཡང་འདུག
 ལམ་སྟོན་ལྟར་དུ་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱུང་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་ ཀྱུ་དངུལ་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་འདི་རྒྱུ་ཕྱིན་དགོ་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་
 རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ མི་ངོམ་རེ་ལུ་ ཀྱུ་དངུལ་༠, ༡༠༠, ༣༠༠ ཕྱིན་ཡོད་པ་སྟེ་སྟོན་ཡོད་མི་འདི་ འོག་ལུ་པར་རིས་༡༤ པའི་
 ཅན་སྟོན་དེ་ཡོད།

	TRAN_DATE	NAME	OCCUP	CID	AMOUNT ▲	DEST	OFFICE
1	25-10-18		Other	20244889911	0.00	India, Bodhgaya	RMA, Thimphu
2	06-09-18		Business owner	10906002169	100.00	India, Sikkim	RMA, Thimphu
3	28-11-18		Other	10203002582	300.00	India, Sikkim	RMA, Thimphu
4	10-12-18		House Wife	11514004354	300.00	India, Sikkim	RMA, Mongar

པར་རིས་༡༤ པ་: ལམ་སྟོན་ནང་གསལ་བཀོད་འབད་མི་དང་མ་འབྲེལ་བར་ ཀྱུ་དངུལ་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ལས་དམའ་ཕྱིན་ཡོད་པ།

དངུལ་གྱི་འབོར་ཚད་གྲུང་ཀོར་ཡང་ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ རིམ་ལུགས་ནང་ ངོས་ལེན་འབད་མི་འདི་ཉ་ལས་སི་སི་ཅིག་ཨིན་པས།
 གོང་ལུ་བཤད་དེ་ཡོད་པའི་ནོར་འབྲུལ་དང་ཚད་སྟོན་ཚུ་གེར་ ཀྱུ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་
 བདེན་དཔྱད་ཚད་འཛིན་གཞི་བཙུགས་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ཨིན་པས། རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ དེ་བཟུམ་མའི་ཞིབ་དཔྱད་མེད་པ་
 ཅིན་ ཀྱུ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་འོང་སྟེ་དང་ཟད་སྟེ་ དེ་ལས་ ཚད་འཛིན་དང་ལྟ་རྟོག་གི་དོན་ལུ་ རིམ་
 ལུགས་གཞི་བཙུགས་འབད་མི་འདི་ ལྷངས་མེད་པ་འགྲོ་ཞི་མས། དེ་གིས་སྟེ་ ཀྱུ་དངུལ་ཕྱིར་བབ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ཚད་འཛིན་

འབད་མི་ཚུགས་པའི་ཁར་ དེ་གིས་རྒྱ་དབུལ་ཕྱི་བབ་འབད་མ་ད་ ཚུལ་མིན་འབད་དེ་ མི་ངོམ་ཅིག་ལུ་ རོ་སྤོད་ལག་ཁྱེར་ཨང་
མ་འབྲམ་གི་ཐོག་ལས་ རྒྱ་དབུལ་ལོག་ཅི་ར་བྱིན་ཏེ་འདུག།

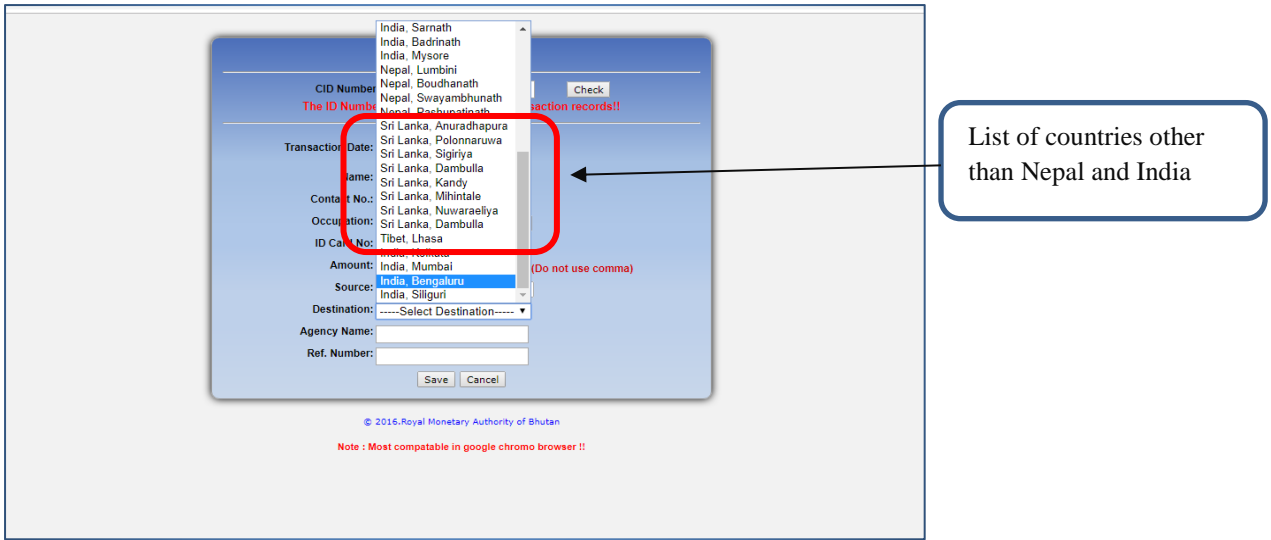
རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ཕྱི་དབུལ་སོར་བསྐྱར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་༢༠༡༥ ཚན་མ་དང་འཁྲིལ་
བ་ཅིན་ ལྷ་རིམ་ལུ་ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྤོད་ལས་འཆར་གྱི་བསྐྱོམས་༡༠,༠༠༠ ཡིན་མ་དང་ དེ་ནང་ རྒྱ་དབུལ་ཕྱིར་སྤོད་འབད་
ནིའི་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་དེ་༥༠༠ ཡིན་ཟེར་བའི་ ཁྲིམས་དོན་ཚུད་དེ་མིན་འདུག་ཟེར་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་
ཞིབ་རྟོག་འདི་ཆ་གནས་འབད་བཞག་རུང་ བརྟུབ་ཡིན།

ལན་གསལ་ལུ་མི་ལུ་ངོས་ལན་འབད་དེ་ ཕྱི་དབུལ་སོར་བསྐྱར་ལག་ལེན་ལམ་སྟོན་༢༠༡༥ ཚན་མའི་ བདེན་ལཱ་ལྷན་ རྒྱ་
དབུལ་ཕྱིན་ནིའི་ཉུང་མཐའ་ཚད་གཞི་མི་འདི་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་འདི་
གིས་ཨང་གྲངས་ཀླད་ཀོར་ཡང་ངོས་ལེན་འབད་མི་འདི་ ཉ་ལས་སི་སི་ཅིག་ཡིན་མ་ལས་ རྒྱ་དབུལ་གྱི་ཉུང་མཐའ་ཚད་དེ་ཅིག་
ཡིན་ཟེར་མི་ཅིག་ རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཉན་ཉན་བཟོ་དགོས་ཡིན། རྒྱ་དབུལ་༢༠༠ རེ་བྱིན་སྲོལ་ཡོད་མི་འདི་
རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འོས་འབབ་མེད་པའི་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་ཡི། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དབུལ་
ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བདེན་དཔྱད་ཚད་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱིང་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་ཡིན།

**༣.༥.༤ རྒྱ་དབུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དབུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ རྒྱ་དབུལ་དགོས་མཁོ་མེད་པའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཚུའི་ཐོ་ཡིག་ཚུད་དེ་ཡོད་པ།**

ཕྱི་དབུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་༢༠༡༥ ཚན་མ་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་ནེ་སུལ་ལུ་
འགྲོ་མི་གི་རྒྱང་མ་ཅིག་ལུ་ རྒྱ་དབུལ་ཕྱིན་དགོས་སྤེལ་འཁོད་དེ་འདུག། རྒྱ་དབུལ་སྤོད་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ འགྲོ་ཡུལ་ཐོ་ཡིག་ནང་ རྒྱ་
གར་དང་ནེ་སུལ་ཚུ་ཚུད་དགོས་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་བདེན་དཔྱད་འབད་མ་ད་ རྒྱལ་འགལ་སྤེལ་ རྒྱ་དབུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་
དབུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ འགྲོ་སའི་ཡུལ་མེན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་(Sri Lanka) དང་རྒྱ་ནག་ཚུ་ ཐོ་ཡིག་ནང་ཚུད་དེ་ཡོད་
མི་འདི་ པར་རིས་༡༥ པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་ཡོད།

པར་རིས་ཀྱི་ཕ་མི་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ལཱ་ལྷན་ཁང་གི་ལྷན་ཁུངས་ལྟར་

རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ འགྲོ་ཡུལ་རྒྱ་གར་དང་ནེ་ལཱ་ལྷན་ཁུངས་ཅིག་མེན་པར་ གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ལས་ བཀག་དམ་འབད་དགོ་ པའི་ས་གནས་ཚུ་ལུ་ཡང་ རྒྱ་དངུལ་བྱིན་ནི་ཨིན་མས། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ ལོ་ལྷན་ལུ་འགན་སྐྱོང་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ལུ་ཞུ་ དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མ་དུ་ རྒྱ་དངུལ་འགྲོ་ཡུལ་རྒྱ་གར་གྱི་ལུ་བྱིན་མི་གནས་སྐྱེད་སྤྱོད་དང་ (Sri Lanka) ལུ་ བྱིན་ཡོད་པའི་གནས་སྐྱེད་སྤྱོད་གསུམ་ ལྷོ་ཁྱོག་འབད་དེ་ཡོད། གནས་སྐྱེད་སྤྱོད་ལུ་བྱིན་མི་འདི་ རྒྱ་དངུལ་ སོར་བསྐྱར་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་༢༠༡༥ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་མ་འབད་བའི་བརྒྱུ་ལུ་ལུ་ བྱིན་ཡུལ་

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་འགྲོ་ཡུལ་(Sri Lanka) དང་རྒྱ་གར་ཐོ་ཡི་ ལུ་བཅུགས་མི་འདི་ མཐའ་མཇུག་གི་འགྲོ་ཡུལ་འདི་ བཅུ་འཛོག་འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ཨིན་ཟེར་ ལ་གསལ་ལྟར་སྤྱོད་ ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱ་དངུལ་དེ་བཟུམ་མའི་འགྲོ་ཡུལ་ནང་བྱིན་མི་འདི་ འགྲོ་ཡུལ་རྒྱ་གར་ལས་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ འགྲོ་ཡུལ་ལས་ཟད་ འགྲོ་སྤྱོད་བྱིན་མི་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གོང་གི་ལན་གསལ་ཚུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་འབད་དེ་ ཞིབ་ཁྱོག་འདི་ཆ་ གནས་མཛེན་གནང་དགོ་པའི་གསལ་འདེབས་སྤུལ་ལུ་

རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ལུ་ཞུ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལན་གསལ་ཚུ་ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་འབད་ཡི། ཨིན་རུང་ འགྲོ་ཡུལ་གྱི་ལམ་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ ལུ་ཚུན་དགོས་དང་ དེ་ལྟར་ འགྲོ་ཡུལ་ (Sri Lanka) དང་བོད་ཡུལ་འདི་ རིམ་ལུགས་ནང་མཐའ་མཇུག་གི་འགྲོ་ཡུལ་ གྱི་བཅུགས་དགོས་ཨིན། འགྲོ་ཡུལ་ Sri Lanka དང་ བོད་ཡུལ་བཟུམ་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་བྱིན་ཡོད་མི་དེ་ མ་བདེན་མ་འོང་ སྤྱི་ནི་ཨིན་མ་ལས་ དེ་གིས་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཀྱིས་བརྟེན་དེ་ལུ་བདེན་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་ དང་ བཅོ་འདོན་འབད་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་བཅོ་ནི་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྤྱོད་ རྒྱ་དངུལ་ཟད་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་ལུ་གསལ་ ལུ་སྤུལ་ཐོག་ལས་ ཁོང་ཚུ་ལུ་གོ་ཁྱོགས་ཡང་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན།

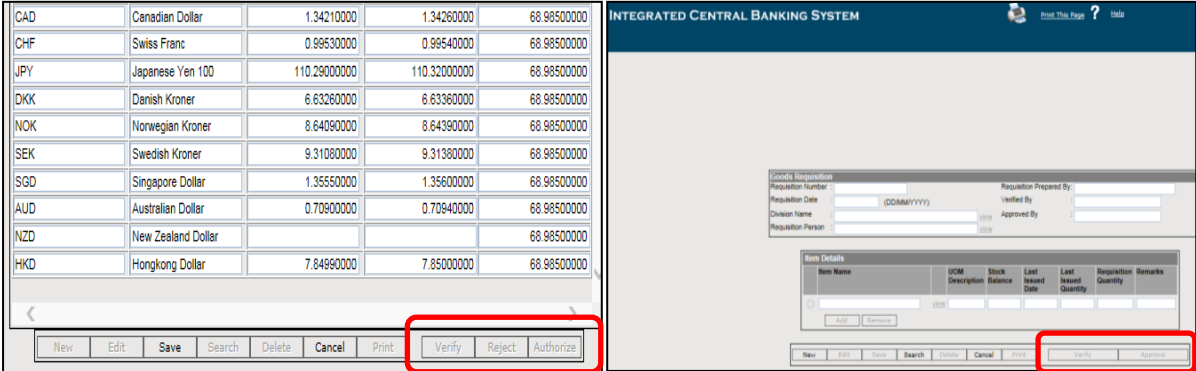
3.6 གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ མ་མཐུན་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཚུན་ ལྷན་སྐྱེ་དབྱེ་ཕྱེས་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

ལཱ་གི་འགན་ཁུར་དབྱེ་བ་ཕྱེས་མི་འདི་གིས་ ལཱ་གི་དབྱེ་བ་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་ཨིན། དེ་ཡང་ གལ་ཆེ་བའི་བརྟེན་དོན་ལག་ལེན་ བྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ མི་ངོམ་གཅིག་གི་ནང་འཇུག་དང་ ཡང་ན་ ཚོད་འཛིན་འབད་མ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ཨིན། ལཱ་ འགན་ཕྱེས་ནི་འདི་ ལག་དེབ་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་དགོས་དང་ ཡང་ན་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ རང་བཞིན་གྱི་ཚོད་ འཛིན་འབད་བརྟེན་བཟོ་དགོས་ཨིན།

གནས་སྟངས་འདི་བཟུམ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཐོག་ལས་ རང་བཞིན་ལཱ་འགན་དབྱེ་ཕྱེས་དབྱེ་དབྱུད་འབད་ཡོད་པ་མ་ཚོད་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་རིམ་ ལུགས་ནང་ལུ་ གལ་ཆེ་བའི་ལཱ་འགན་ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་མི་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་སྲོན་འགོག་འབད་ཡོད་མེད་ཚུ་ རེས་གཏན་ བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་དབྱེ་དབྱུད་འབད་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བདེན་དབྱུད་འབད་མ་ད་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ ནང་ སྲོད་ལེན་གྱི་སྐྱོད་གསར་སྐྱུན་འབད་མི་ བདེན་དབྱུད་འབད་མི་གི་སྲོད་ལེན་བདེན་དབྱུད་འབད་ནི་དང་ དབང་འཛིན་གྱི་ སྲོད་ལེན་གནང་བ་གནང་ནི་བཅས་ རིམ་པ་གསུམ་སྐྱེ་འདུག གསར་སྐྱུན་འབད་མི་འདི་གིས་ བདེན་དབྱུད་དང་གནང་བའི་དོན་ ལུ་ལྷ་ཡིག་སྐུལ་མ་ཚོགས་པའི་ཁར་ བདེན་དབྱུད་དང་གནང་བ་གནང་མི་ཚོག་ནི་ཨིན་པས།

རིམ་ལུགས་འདི་གོང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་ ཚོད་འཛིན་མི་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་གིས་འབད་ གཅིག་བསྐྱོམ་ དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གིས་ ལག་ལེན་པ་ལ་ལུ་ཅིག་ལུ་གོ་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ རིམ་པ་གསུམ་ ཆ་རའི་འགན་ཁུར་ལག་ལེན་འབབ་བཟུག་མི་འདི་ པར་རིས་༡༤ པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་ཡོད།

པར་རིས་༡༤ པ་: གསར་བཟོ་འབད་མི་གི་བདེན་དབྱུད་དང་གནང་འགོལ་གྱི་གནས་པར་ལ།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དེ་གིས་ སྤྱོད་ལེན་གསར་བཟོ་འབད་བརྟུབ་པའི་ཁར་ སྤྱོད་ལེན་དེ་ བདེན་དཔྱད་ཡང་འབད་བརྟུབ་སྤྱོད་པའི་ངོས་འཛིན་འབྲུང་སྤྱོད་པ་ཨིན། གནས་སྤངས་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དེ་གིས་ སྤྱོད་ལེན་ཅོག་འབད་པ་དེ་ལུ་ གནང་བ་དང་ དབང་ཚད་ཡང་བྱིན་ཏེ་འདུག དཔེར་ བདེན་དཔྱད་དང་གནང་བ་ཡང་བྱིན་ཏེ་འདུག སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ པའི་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ གིས་ གནས་སྤང་དབྱེད་པ་འབད་ཡོད་མི་འདིའི་བཅུས་སྤྱད་ཐིག་ལྟེ་ལཱ་ལྷན་ སྤྱོད་ཏེ་ཡོད།

ཐིག་ལྟེ་ལཱ་ལྷན་ པ་: སྤྱོད་ལེན་གསར་བཟོ་དང་བདེན་དཔྱད་འབད་ཡོད་པ་དང་ གནས་སྤངས་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དེ་གིས་ གནང་འགྲོལ་འབད་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་ཚུ།

བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་ས་གནས།	གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གིས་སྤྱོད་ལེན་ གསར་བཟོ་དང་ བདེན་དཔྱད་འབད་ཡོད་ པའི་གནས་སྤངས་ཚུ།	གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གིས་ སྤྱོད་ ལེན་གསར་བཟོ་དང་ བདེན་དཔྱད་ དེ་ལས་ གནང་འགྲོལ་འབད་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་ཚུ།
དངུལ་འཛིན་སྤྱོད་དང་ དངུལ་སྐྱོམ་བཀོལ་ སྤྱོད།	༧༤༥	༤༠༤
ཕྱི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་གྱི་ཚད་གཞི།	༡༧༩	༡༧༩
དངུལ་ཁང་དང་བདག་སྤྱོད་ཚུལ་འཛིན་ནང་ལུ་ ཚུལ་ཞིབ་ལྟེ་གཞུང་འབད་ནི།	༧༧༠	༤༩༧

ཐིག་ལྟེ་ལཱ་ལྷན་ པ་གིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ མ་མཐུན་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཚུན་ལྡན་ སྤྱོད་ལེན་མ་འབད་བར་ཡོད་མི་ཚུ་སྤོན་ཨིན། ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ མི་ངོམ་ཚུ་ལུ་གནས་ཚད་ག་ར་གི་ཚད་ འཛིན་འབད་ནིའི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་ཅིན་ ལས་བྱེད་པ་ལ་ལུ་ཅིག་ ངལ་གསོ་འགྲོལ་ད་ དེ་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ གཞན་མི་གིས་ འབད་ཚུགས་ཟེར་བདེན་བཤད་འབད་དེ་ཡོད།

ལཱ་འགན་དབྱེད་ཕྱིས་མེད་མི་གཙོ་བོ་ར་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ ལག་ལེན་འབབ་མི་གིས་ གོགས་རམ་བྱིན་མི་ཚུ་ འོས་འབབ་མེད་པ་ལས་ཨིན་མས། སྤྱབས་བདེ་ཐབས་ལུ་དམིགས་གཏད་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ལ་ལུ་ ཅིག་གིས་ ཁོང་རའི་ལཱ་འགན་ལས་ལྷག་པའི་གོགས་རམ་དབང་ཆ་འབད་དེ་འདུག དེ་གིས་སྤྱོད་ ལཱ་འགན་དབྱེད་ཕྱིས་འབད་མི་ འདི་ རོ་མ་དང་རིན་ཚུང་ལེ་སྤོམ་མེད་པ་སྤྱོད་ཏེ་གོ་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། འཛིན་སྤྱོད་གིས་ཁེ་ཕན་ཚད་འཛིན་ དུས་མཚམས་ལྟ་ རྟོག་ཚུ་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོཔ་ཨིན།

- ལཱ་འགན་དབྱེད་ཕྱིས་ལུགས་ཚན་མེད་པ་ཅིན་ དེ་གིས་ཉེན་ཁ་འོང་སྲིད་ (༡) ལོག་སྤྱོད་འབད་ནི་གོ་སྐབས་མང་ཐོན་འོང་ (༢) མཚོ་བཞིན་ཡང་ན་མཚོ་བཞིན་མིན་པའི་ཚུལ་མིན་བྱ་སྤྱོད་དང་ (༣) རོར་བ་དང་གཡོ་སྐྱུ་ཚུ་ཤེས་མ་ཚུགས་པར་ དུས་

རྒྱུ་དུ་ལམ་ལུགས་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟོན་ནི་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་འབད་བ་ཅིན་ གཅིག་བསྟོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་འདི་ གསར་བཏོན་དམ་འཛིན་བསམ་གཞི་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་མཚོ་བོ་དེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ གསར་སྐྱུན་པ་ བདེན་དཔུང་འབད་མི་དང་གནང་བ་གནང་མི་ཚུ་ཚུན་དེ་ཡོད་ཟེར་ཁ་གསར་རྒྱབ་རུག། རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ ལཱ་ཚུ་དབྱེ་སྟེ་འབད་ནི་འགན་ཁུར་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཡིན་མཁས་ བདེན་དོན་དང་འཕུལ་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གསར་བཏོན་དམ་འཛིན་གཞི་རྩ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དེ་དོན་ལུ་ བཙོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོཔ་སྟེ་ཁ་གསལ་རྒྱབ་རུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་མེད་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ལཱ་འགན་དབྱེ་སྟེ་འབད་ནི་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་ལ་མིན་ཐོག་ལས་ དབྱེ་སྟེ་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ ཚུལ་དང་མཐུན་སྟེ་དབྱེ་སྟེ་འབད་ནི་ འགན་ཁུར་འདི་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ ཐོག་ནི་ཡིན། དེ་མ་ཚད་ མི་སྟོབས་མ་ལངས་པའི་དཀའ་ངལ་ལས་བརྟེན་ ལཱ་འགན་དབྱེ་སྟེ་འབད་ནི་འདི་ བན་ཐོགས་ཅན་དང་པན་རུས་མེད་པ་ཡིན་མ་ཉུ་གོ་སྟེ་ཡོད། ཡིན་ཅུང་ རྒྱུ་མཐུས་ཚད་འཛིན་འདི་འཛིན་སྐྱོང་གིས་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་ཡིན།

3.2 རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ གསར་ལྷ་ལངས་སྟེ་མེད་པ།

གཅིག་བསྟོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གནང་འགོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་གི་ དགོས་མཁོའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གནས་སྟངས་ཚུ་ ཚུམ་ཞིབ་ཀྱི་རྩིས་ཤུལ་དང་ ཐོ་བོ་དེ་གི་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་མི་དེའི་ཐོག་ལས་ གསལ་ལྷ་འབད་ཚུགས་པ་ཡིན། ཚུམ་ཞིབ་ཀྱི་རྩིས་ཤུལ་དང་ ཐོ་བོ་དེ་གིས་ཉེན་སྲུང་ཐབས་ལམ་དམིགས་དོན་ མི་ངོའི་འགན་འཁུར་ ལས་རིམ་བཟོ་འདོན་ གཞི་སྐྱུ་ལས་སྐྱ་ ཡང་ན་ དཔུང་རིམ་མེད་པའི་འགྱུར་བ་དང་ རིམ་ལུགས་ལས་བརྟེན་བྱུང་པའི་འཛོལ་བ་ཚུ་ མཐར་ཕྱིན་སྟེ་ འབད་ཚུགས་པའི་ཐབས་ལམ་བྱིན་མ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ འགན་འཁུར་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཚད་འཛིན་སྟོབས་ཤུགས་མེད་མི་ཚུ་བདེ་ལ་བཟུན་ནི་དོན་ལུ་ ཚུམ་ཞིབ་ཀྱི་རྩིས་ཤུལ་དང་ཐོ་བོ་དེ་ནང་ དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་གནས་ནི་ཡིན།

ཚུམ་ཞིབ་བྱ་རིམ་སྐབས་ལུ་ བདེན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ནང་ སྟོན་མི་ཐོ་ཡིག་སྟོབས་ཤུགས་ཉུང་ཤོས་ཅིག་ཡིན་སྟེ་ མཐོང་ཡི། ལག་ལེན་པའི་སྟོན་ཐོ་འདི་གིས་ སྟོན་མི་ལས་སྐྱའི་བདེན་དོན་ གནས་སྟངས་དང་ལྷན་ཆེས་དང་ ཅུས་རྒྱགས་ཚུ་ ཐོ་བོ་དེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ བཏོན་འབད་མ་ཡིན། དེ་བཟུམ་སྟེ་ གཅིག་བསྟོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གིས་ གནས་སྟངས་བཙུགས་ནི་དེ་དོན་ལུ་ རྒྱུ་མ་ཚུགས་ལག་ལེན་པའི་སྟོན་ཐོ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་མ་མེན་པར་ གནས་སྟངས་ཞིབ་དཔུང་ དབང་ཚད་བྱིན་ནི་དང་ཅིག་

ཁར་ རྫོང་ལེན་ཡིག་འབྲེལ་གནས་སྤྱད་ནང་ལུ་ལང་ལམ་ལོ་ལོ་ལུ་གཅིག་བསྐྱོར་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་འབད་མ་ཨིན།

ཕྱིས་ཞིབ་ཐོ་བཀོད་ཚུ་རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ ཆད་སྐྱོན་ངོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

- i. གཅིག་བསྐྱོར་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྷེ་གཞུང་ནང་ཡོད་པའི་ ཕྱིས་ཞིབ་ཐོ་ཡིག་དཔེ་རིམ་འདི་གིས་གནས་སྤྱད་སྐྱོང་མ་ཚུ་ཡང་ རོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག དེ་བཟུམ་སྟེ་ རྫོང་ལེན་འབད་མ་ད་ ལག་ལེན་འབྲེལ་མི་འདི་གིས་ ཁ་གསལ་ཚུ་ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བར་ གནང་བ་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་འདི་ འོག་ལུ་པར་རིམ་༡༧ པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་ཡོད།

CREATEDBY	MODIFIEDBY	VERIFIEDBY	AUTHORISED
66		85	
50005		50071	
85		86	
86		79	
86		79	

པར་རིམ་༡༧ པ་གཅིག་བསྐྱོར་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྷེ་གཞུང་གིས་ དབང་ཚད་ཡོད་པའི་བཅད་ཐིག་ནང་ རྫོང་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་དེ་ལས་བརྟེན་ རྩལ་ལས་རྫོང་ལེན་འབད་མིའི་རྗེས་རྩལ་ཚུ་ ལག་ལེན་པ་དང་འབྲེལ་གཏུག་འབད་མི་བརྟེན་ཅི་མས། དེ་འབད་མ་ལས་ རྫོང་ལེན་འདི་ནང་གཡོ་སྐྱུའི་ལས་སྐོར་ལེ་ཨིན་མ་ལས་ གཡོ་སྐྱུའི་ལས་སྐོར་ག་གིས་འབད་ཡི་ག་ཤེས་མི་ཚུ་གསལ་ཅི་ཨིན་པས།

- ii. ཕྱིས་ཤོག་བརྟོན་གཏང་མི་ཚུ་གིས་ ཕྱིས་ཤོག་ཨང་ ཕྱིས་ཤོག་འདི་ག་གི་བརྟོན་གཏང་ཡི་ག་ དེའི་དུས་ཚོད་ཚུ་ ཐོ་དེབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཕྱིས་ཤོག་བརྟོན་གཏང་མི་གིས་ཐོ་ཡིག་རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་མིན་འདུག དེ་གིས་ཚབ་སྟེ་ ཕྱིས་ཤོག་བརྟོན་གཏང་མི་ཚུ་གིས་ཐོ་བཀོད་དེ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དེ་འདུག
- iii. རིམ་ལུགས་འདི་གཞི་བཙུགས་འབད་མ་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ མངོན་གསལ་ཐོབ་ཅིའི་དོན་ལུ་ ཕྱིས་ཞིབ་ཐོ་བཀོད་དང་ རྗེས་རྩལ་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་དང་བསྐྱར་ཞིབ་མ་འབད་བས།

རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཕྱིས་ཞིབ་ཐོ་བཀོད་དང་རྗེས་རྩལ་ལང་མ་སྟེ་མེད་མི་འདི་གིས་ མི་ངོ་མ་ཤེས་པའི་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ རྫོང་ལེན་ཚུ་ནང་ ལྷག་འབྲེལ་དང་ འགྲུ་བཅོས་ཚུ་འབད་ཅིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ རིམ་ལུགས་དང་ དེའི་གནས་སྤྱད་ཚུ་ལེན་སྤྱོད་མི་ཐོན་མ་ད་ རིམ་ལུགས་བདག་སྐྱོང་པ་ཚུ་གིས་འགན་འཁུལ་ཚུ་བཀའ་མི་ཚུ་གསལ།

ཕྱིས་ཞིབ་རྗེས་རྩལ་གནས་སྤྱད་ ལས་སྐོར་གོད་པ་ཅན་ རིམ་ལུགས་འཛུལ་བ་ གཡོ་སྐྱུའི་ལས་སྐོར་དང་བར་ཆད་བྱུང་མི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་མ་འབད་བ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་བཀོད་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་བར་ཆད་རྒྱབ་ཅི་ཨིན།

ཀྱུལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ སྐབས་བབས་ལུ་ རིམ་ལུགས་འདི་ནང་སྡོད་ལེན་ཁ་གསལ་ ཅུ་ས་ ཚད་དང་ ལག་ལེན་པའི་དོ་སྡོད་ལག་ཁྱེར་ཨང་ཚུ་གིས་ཐོ་བཀོད་ཡོད་ཟེར་ཨིན་མས། ཀྱུལ་སྡོན་དོ་སྡོད་ལུ་གཞི་བཟག་སྟེ་ མཚུག་ལས་མཚུག་སུ་ཇེས་ཤུལ་གཞུང་ནིའི་དོན་ལུ་ ཐོ་བཀོད་དེ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ ཐོ་བཀོད་དེ་ ཅུ་ས་ཀྱུན་དུ་ ལྷོག་པ་ འབད་ནི་སྟེ་ཨིན་མས།

ཀྱུལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ཁས་ལེན་འབད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ འོས་འབབ་དང་ལྡན་པའི་རྩིས་ཞིབ་ཐོ་བཀོད་དང་ཇེས་ ཤུལ་ཚུ་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ གསར་བཟོ་དང་རྒྱན་སྐྱོང་འབད་དགོས་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ རྩིས་ཞིབ་ཐོ་ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་འབྲུལ་ ཚས་གཞི་བཟུགས་འབད་ནི་དང་ འདི་གིས་ཞིབ་དཔྱད་ཚད་འཇལ་དང་ རྒྱུན་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་གསལ་བསྐྱུགས་དོན་ལུ་རྒྱུང་མ་ ཅིག་མེན་པར་ བྱིམས་འགལ་ཉེན་སུང་བཀག་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ རྩོན་འགོག་སྟེ་ཡང་ལག་ལེན་འབབ་བརྟུབ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ གསར་བཟོ་དང་རྒྱན་སྐྱོང་འབད་དགོས་ཨིན།

3.1 ལག་ལེན་པའི་སྡོད་བཅར་མ་བྱིན་པར་ཡོད་པ།

བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་མཐར་འཁྲོལ་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་འདི་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ལྷོགས་གྲུབ་ལུ་ རག་ལས་ནི་ཨིན། རིམ་ལུགས་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་དེ་ ཐོན་ཤུགས་ཚུ་ཡར་འཕེལ་གཏང་སྟེ་ རིམ་ལུགས་ལུ་ ཤུལ་གསལ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་དང་ བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་སྟེ་ཚན་ལུ་ སྡོད་བཅར་བྱིན་དགོས་ཁག་ ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན། རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་ ལྷོགས་གྲུབ་ཅན་སྟེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ཞབས་ཏྲུག་འདི་བར་ཆད་མེད་པར་ བྱིན་ཚུགས་ནི་ཨིན།

དེ་བཟུམ་སྟེ་ བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འབབ་ནི་དོན་ལུ་ ཡོན་ཏན་བཟུང་སོར་འབད་ནི་འདི་ཡང་ མཐར་ འཁྲོལ་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད། གནས་སོར་འགྱུ་མི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ ལས་ཁུངས་འདི་ལས་ གནས་སོར་འགྱུ་མ་ད་ རིམ་ལུགས་ནང་འབྲེལ་ཡོད་ལཱ་གི་རྒྱུན་ཤེས་ནི་དང་ བྱི་ཐོན་འགྱུ་མི་དང་ བན་ལོང་མི་ལས་བྱེད་པ་ གཉིས་ཀྱིས་བར་ན་ འགན་ཁུངས་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ འཕྲོ་མཐུད་འབད་ནི་དེས་བརྟན་དོན་ལུ་ ཡོན་ཏན་བཟུང་སོར་འབད་ནིའི་ལམ་ ལུགས་ཅིག་དགོས་ཨིན།

ཀྱུལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ལག་ལེན་པའི་སྡོད་བཅར་དང་ ཡོན་ཏན་བཟུང་སོར་ གྱི་ ཐང་ གཤམ་གསལ་ཚུ་དོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

- i. བན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་དཀའ་ངལ་སེལ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་བྱེད་པ་གོང་མ་ཚུ་གིས་ གསར་པ་འཇུག་མི་དང་ གནས་སོར་གསར་པ་སྡོད་མི་ཚུ་ལུ་ ཐབས་ལམ་ ལམ་སྟོན་ཉུང་སུ་ཅིག་རྒྱུང་མ་ཅིག་བྱིན་ལུགས་

- ii. བད་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་འདི་འགོ་བརྩམས་ཞིན་མ་ལས་ ལུགས་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་བཟུང་ཚུ་འགོ་འདྲེན་ མ་པ་ལས་རང་མ་འཐབ་པར་འདུག རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ ཅི་དཔུང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ལན་གསལ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ རིམ་ལུགས་བཟོ་སྐྱབ་གོང་འཕེལ་ནང་ལུ་ཡང་ གྲལ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ ལུགས་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་བཟུང་ཚུ་མ་བྱིན་ཟེར་ཨིན་མས།
- iii. ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ་དང་ལས་བྱེད་པ་མི་ཁར་གནས་སོར་འགྲོ་མི་གིས་ ལས་བྱེད་པ་གསར་པ་ཚུ་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཡོན་ཏན་བརྗེ་སོར་ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་འབྲེལ་བ་འཐབ་མི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ གནས་སོར་འབད་མ་དེ་ ཡོན་ཏན་བརྗེ་སོར་གྱི་ཐབས་ལམ་ ལེགས་ཤོམ་མེད་པའི་བརྗེ་སོར་ཨིན།

རིམ་ལུགས་སྤྱོད་བཟུང་དང་གོམས་འདུན་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་དང་ ལས་བྱེད་པ་གནས་སོར་འགྲོ་མི་དང་འོང་མི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཡོན་ཏན་བརྗེ་སོར་མེད་པ་ལས་བརྗེ་ ད་ལྟོ་ཡང་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ མང་ཤོས་ཉམས་སྤོང་མེད་པ་མ་ཚད་ ད་ལྟོ་ཡང་ཁོང་རའི་ལཱ་རྒྱུན་གྱི་སྐོར་ལས་ཉམ་གོ་བས། དེ་གི་སྐོར་ལས་ འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ གནས་སྤངས་དེ་གིས་ སྤྱོད་བྱེད་ལྟེ་ཡོད།

རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་གོ་བའི་གནས་སྤངས།

ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སོར་ལས་ཁུངས་དང་སྤྱོད་སྤྲོད་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སོར་ རིན་གོང་དང་ དངུལ་ཕུང་རིན་གོང་ཕྱི་བརྗེ་སྤོང་འབད་ནིའི་ ཐབས་གཞི་དང་འགྲོ་ལུགས་ཚུ་ཉམ་གོ་བས། དེ་འབད་མ་ལས་ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ བརྗེ་སོར་རིན་གོང་ཕྱི་བརྗེ་སྤོང་ཡོད་མི་འདི་ (MS Excel) བཟོ་ཏན་ཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ རིན་གོང་ལག་ཐོག་ལས་ ག་བསྐྱར་འབད་དེ་འདུག

རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་བརྩམས་ཡོད་པའི་ བྱ་རིམ་ཚ་ཚང་དང་ ཐབས་གཞི་ཚུ་ ཁ་གསལ་ཤེས་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་བྱེད་པ་ ཚུ་གིས་ ཉེ་མ་ལས་ལས་ཁུངས་འདི་ནང་སྤོང་མི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་འདྲི་བསྐྱབ་འབད་དགོ།

རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་བཟུང་མེད་རུང་ ལཱ་གཞི་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱར་བཟོ་ ཨིན་མ་ལས་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ལྷོ་བཟོ་ཡོད་ཨིན། མི་ངོམ་ག་ར་གིས་རང་སོའི་རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ འབད་མི་ལཱ་གཞི་གི་བྱ་རིམ་དང་གནས་སྤངས་ཚུ་ཉམ་གོ་བའི་གཞི་ཚུ་ཡིན། རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བཟུང་ལེགས་ཤོམ་མ་བྱིན་པ་དང་ ཡང་ན་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བཟུང་འདི་ལམ་ལུགས་ལྟེ་གསལ་འཐབ་པ་སྤེལ་བྱིན་སྤོང་པ་ ཅིན་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ཁོང་རའི་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བྱ་རིམ་ཚུ་ཤེས་མི་ཚུགས།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལན་གསལ་ལུ་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ ཚད་ག་དེ་སྟེ་དབྱུང་ཞིབ་འབད་ན་
 དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ མཁོ་མངག་ག་དེ་སྟེ་ ནང་འདེབས་འབད་ནི་ཚུ་འི་
 སློང་བདར་བྱིན་ནི་ཨིན་མ་སྟེ་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ རིམ་ལུགས་གཞན་གྱིས་དོན་ལུ་ཡང་ སློང་བདར་བྱིན་ནི་ཨིན་
 ཟེར་བཤད་དེ་ཡོད།

ལན་གསལ་འདི་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་
 བད་དོན་འཕྲུལ་རིག་ལག་ལེན་འཐབ་མི་རྒྱུ་ཚུ་ལུ་ སློང་བདར་བྱིན་ནི་མེན་པར་ ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རིམ་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་འགྲོ་
 བྱི་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་ལཱ་གི་བྱ་རིམ་ཚུ་འོས་ལས་ཡང་ སློང་བདར་བྱིན་དགོས་སྟེ་ནན་སྐུལ་འབད་ནི་ཨིན། དེ་མ་ཚད་
 རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་སྟེ་ནང་ལུ་ ཡོན་ཏན་བརྗེ་མོར་གྱི་བྱ་རིམ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོས་ཨིན།

༣.༢ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུད་གྱི་འཆར་གཞི་མེད་པ།

ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ཚོང་འབྲེལ་ལུ་རྒྱ་རན་ཚབས་ཅན་ ཡང་ན་ བར་ཆད་བྱུང་པའི་སྐབས་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུད་
 འཆར་གཞི་བཟོ་དགོས་དེ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། འཆར་གཞི་འདི་གིས་ རྒྱ་རན་བྱུང་པའི་སྐབས་ལུ་ཡང་ ཚོང་འབྲེལ་ལུ་གཞོན་
 པ་ཨ་རྩིས་རེ་བྱུང་སྟེ་ ཚོང་འབྲེལ་ཨ་རྩིས་བཟུམ་ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནི་ཨིན། དབྱུང་རིམ་མེད་པ་ ལག་ཆེ་བའི་རིམ་ལུགས་
 གནས་སྐབས་ལུ་གཞོན་པ་བྱུང་མི་འདི་གིས་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཤུལ་ཕོག་ནི་རྒྱུ་ཚུ་ལེན་མེན་པར་ ལས་སྟེ་འི་བརྩིས་མཐོང་ལུ་
 ཡང་གཞོན་པ་བྱུང་ནི་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱ་རན་བྱུང་པའི་སྐབས་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་སྟེ་རྒྱུན་མཐུད་ཐོག་ལས་ ཚོང་
 འབྲེལ་ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུད་འཆར་གཞི་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་དེ་ གལ་ཅན་
 ཅིག་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱ་རན་ཚབས་ཅན་ལོག་སེལ་ནི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་ཤེས་ཅིག་ ཨིན་རུང་ རྒྱལ་
 གཞུང་དངུལ་དབང་འཛིན་ལུ་ད་ལྟོ་ཡང་ སློ་འབྱར་ཉེན་ཚུབ་དང་ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་ལུ་ བར་ཆད་བྱུང་མ་ད་ ལག་ལེན་པ་
 ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱུན་མཐུད་ཞབས་ཏོག་བྱིན་ནི་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་
 རྒྱུན་མཐུད་འཆར་གཞི་ཁ་གསལ་ཡོངས་རྫོགས་ཅིག་མིན་འདུག འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུད་འཆར་
 གཞི་ནང་ཚུད་དགོས་ཨིན།

༡. ཚོང་འབྲེལ་ཕན་གཞོན་བརྟག་ཞིབ།
༢. སློ་འབྱར་རྒྱ་རན་བྱུང་མ་ད་ འབྲེལ་ཡོད་བད་དོན་དང་བཅས་ འགན་ཁག་འབག་མི་ཚུ་དགོས།
༣. ལས་སྟེ་འི་འཛིགས་སྐུལ་དབྱུང་ཞིབ་འབད་དགོས།

- ༤. ཚོང་འབྲེལ་ལས་སྡེ་རྒྱུན་མཐུན་ལག་ལེན་དོན་ལུ་ གལ་ཆེ་བའི་ལྷ་ཚུ་ རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོས།
- ༥. བན་དོན་དང་ གནས་སྤྱད་ཚུ་བཅུམ་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་རྒྱ་དངོས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོས།
- ༦. གནས་སྤྱད་དང་ ས་གནས་རྒྱབ་སྐྱོན་གྱི་བན་དོན་ཚུ་དགོས།
- ༧. ལས་སྡེ་འོ་ནང་ ཕྱོགས་ག་རའི་བར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་དགོས།

སློའ་འབྲུར་རྒྱུན་ལོག་བཟོ་ཞི་འཆར་གཞི་ནང་ རིམ་ལུགས་གོང་འཕེལ་བཟོ་ཞི་དང་ རྒྱུན་ལོག་ཚུ་ སེལ་ཞི་རྒྱུང་མ་ཅིག་ཚུ་ད་ དེ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་གྱི་འཆར་གཞི་ཆ་ཚང་ཅིག་མེད་པ་ཅིན་ དེ་གིས་ སློའ་འབྲུར་རྒྱུན་ལོག་སྐབས་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་ལུ་གཞོན་ཞི་མ་ཚད་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་དེ་ཕན་ལུ་ཅན་ཅན་ ལག་ལེན་འབབ་ཞི་ཤེས་བརྟན་བཟོ་ཞི་ལུ་ བར་ཆན་རྒྱབ་ཞི་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ གལ་ཆེ་བའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ གནས་སྤྱད་རྒྱབ་སྐྱོན་འདྲི་ཉིན་བསྟར་ ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པ་དང་ གལ་ཅན་ཚུ་ཕུན་ཚོགས་གྲིང་རྒྱབ་སྐྱོན་ས་གནས་ནང་ རྒྱབ་རྟེན་བཞག་སྟེ་ཡོད་ཟེར་ཨིན་མས།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གསར་བཏོད་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཤོས་ལན་འབད་ ཡོད། ཨིན་ཅུང་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་དེ་ གནས་སྤྱད་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ཞི་རྒྱུང་མ་ཅིག་མེད་པར་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་ལག་ལེན་འབབ་ཞི་ཤེས་བརྟན་བཟོ་ཞི་དོན་ལུ་ གལ་ཆེ་བའི་ལྷ་འགན་དང་ལས་སྡེ་ཚུ་ཚུད་ཡོད་པ་ལས་ ཚ་ཁྲུང་ཅན་ཅིག་ཨིན་མས། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུན་མཐུན་འཆར་གཞི་ ཆ་ཚང་ཅིག་གཞི་བཟུགས་ འབད་དགོས་ཨིན།

༣.༡༠ རིམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ལང་མ་སྟེ་རྒྱུན་སྐྱོང་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

གཅིག་བསྟོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དང་ གནད་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་གལ་ཆེ་བའི་ལྷ་འགན་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ ཡོངས་ཚོགས་དང་ ཏུས་མཐུན་གྱི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ དེ་འཕྲོ་ལས་ གྲ་སྒྲིག་ འབད་དགོས་ཨིན། བན་དོན་བརྒྱུད་འབྲེལ་འཕུལ་རིག་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ རྒྱུན་སྐྱོང་དང་ཡར་སྐྱེད་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་སྐབས་ལུ་ ཡིག་ཆས་ཚུ་ ཚང་མ་སྟེ་སྟོན་ཞི་འགྲོགས་རམ་འབད་མ་ཚད་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་ལེགས་ཤོམ་ འབབ་ཚུགས་ཞི་དང་ གོམས་འདྲིས་ཚུ་ད་བཟུག་ཞི་ དེ་ལས་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རྩིས་ཞིབ་གྱི་དོན་ལུ་ཡང་ ལྷན་འབབ་ འབད་མ་ཨིན། རིམ་ལུགས་ཡིག་ཆས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ ཚུགས་ཞི་དང་ ད་ལྟོ་ཚུན་གྱི་ལྷན་འབབ་དང་ གོང་འཕེལ་ཚུ་འི་ རྩིས་ལུ་གཞུང་ཚུགས་ཞི་ཨིན།

གནད་དོན་དེ་གི་ཐད་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མ་འོང་པ་ལུ་ཡར་རྒྱས་དང་ རྒྱུན་སྲུང་གོགས་རམ་དོན་ལུ་ ད་
ལྟོ་གནས་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ ལངས་སྤེལ་ཡོད་མེད་ དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཡིག་ཆས་
ཚུ་ལངས་སྤེལ་མེད་པའི་ངོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། གཅིག་བསྐོམ་དཔུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གིས་
དམིགས་བསལ་ཞབས་ཏྲོག་དགོས་མཁོ་མ་གཏོགས་ གཞན་རིམ་ལུགས་ཚུའི་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ (གཅིག་བསྐོམ་དཔུལ་
ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དཔུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དཔུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གནད་འགོལ་
དཔུལ་སོར་རིམ་ལུགས) ཚུ་ནང་ ཡིག་ཆས་ཚུ་ལངས་སྤེལ་མེད་འདུག།

ད་ལྟོ་བཟུམ་ཅིག་སྟེ་བ་ཅིན་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ རིམ་ལུགས་རྒྱུན་སྲུང་དང་རྒྱ་སྐྱེད་འབད་བའི་སྐབས་
དམིགས་བསལ་ལུ་གཅིག་བསྐོམ་དཔུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ ཐིག་ལམ་ག་རེ་ནང་ ལག་ཐོག་ལས་
འབད་དེ་འདུག དེ་ཚུ་ཡང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་ལས་གཤེགས་ཚུ་གི་མཉམ་མུང་དང་ རྒྱགས་ཀྱིས་ཉ་གོ་བའི་ཡོན་ཏན་ལུ་
གཞི་བཞག་སྟེ་ཨིན་མ་ལས་ དེ་གིས་དུས་ཚོད་ལེ་ཤ་བསྐོར་ཏེ་འདུག དེ་འབད་ཕམ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དཔུལ་ལས་དབང་འཛིན་
ནང་ མ་འོང་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་དང་གོགས་རམ་གྱི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཡིག་ཆས་དང་ཡོན་ཏན་ཚུ་ རྒྱུན་སྲུང་འབད་དེ་
མེད་པ་ལས་ ཤེས་རྒྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་དཔུལ་ལས་དབང་འཛིན་ལས་ ཐོན་འགྲོ་བ་ཅིན་ ཡོན་ཏན་
ཚུ་ག་ར་འབྱུང་ནི་ཨིན་མས།

ཡིག་སློན་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་ལས་བརྟན་ རྒྱལ་གཞུང་དཔུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་
ལམ་ལུགས་མེད་པར་གཞི་བཟུགས་འབད་ཅུག དེ་མ་ཚད་ ཡིག་ཆས་ཚུ་ལངས་སྤེལ་མེད་པ་ལས་ ནང་འཁོད་དང་ཕྱི་ཁའི་ལས་
སྤེལ་ཚུ་གིས་ ལཱ་རྒྱུ་གི་ཤེས་རྟོག་ཚུ་ གསལ་ཏྲོག་ཏོ་མེད་པ་མ་ཚད་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་དང་ ལྷན་ལུ་བཟོ་འདོན་
རྒྱུན་བརྟན་དེས་གཏན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་པ་ཚུའི་འཆར་སྤྲོད་ཚུ་ཡང་ གོ་བ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་མ་ལེན་
པས། ཡིག་ཆས་ལངས་སྤེལ་མེད་མི་ལས་བརྟན་ རིམ་ལུགས་ལག་སྐྱོད་དང་རྒྱུན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ལཱ་ཁག་འོང་།

རྒྱལ་གཞུང་དཔུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ གཅིག་བསྐོམ་དཔུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རིམ་ལུགས་ཡིག་ཆས་དང་ དགོས་མཁོའི་མཉེན་ཆས་ དེ་ལས་ དཔེ་རིས་ཡིག་ཆས་དང་ གོས་ཚོད་ ཞིབ་
རྟོག་ཚུ་ འབྲེལ་གཏུག་རྒྱབ་རྟེན་སྟེ་ཡོད་ཟེར་ཁ་གསལ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

གཅིག་བསྐོམ་དཔུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་ རིམ་ལུགས་ཡིག་ཆས་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་ལས་ རྒྱལ་
གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མ་འོང་པའི་འབྲེལ་གཏུག་རྒྱབ་རྟེན་དང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དོན་ལུ་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་
ལུགས་གོ་རེའི་རིམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་ལངས་དགོས་སྟེ་ ཡང་བསྐྱར་དུ་ ལཱ་བསྐྱེད་ནི་ཨིན།

ལེབ་ ༤ པེ་ གྲོས་འདེབས་ཚུ།

ལེབ་ ༣ པེ་ཆ་ཤས་ ༢ པེ་འོག་ལུ་གསལ་སྟོན་འབད་མི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་
འཛིན་གྱི་ གཅིག་བསྟོན་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུ་གསལ་སྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་
ལུ་གསལ་ དེ་ལས་ བདག་སྐྱོང་རྩིས་འཛིན་རིམ་ཚན་གྱི་རིམ་ལུ་གསལ་སྟེ་ འཛིན་ཚད་དང་དོན་སྲིད་རྒྱ་སྐྱོད་གཏང་བབས་ལུ་
དམིགས་ཏེ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོས་འདེབས་དག་པ་ཅིག་བཞེད་དེ་ཡོད། གྲོས་འདེབས་ཚུ་ཡང་གཤམ་
འཁོད་ལྟར་ཨིན།

༤.༡. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་རིམ་ལུ་གསལ་གསར་བཟོ་འབད་མི་ ཚུ་ དེ་འདྲོད་བསྐྱོད་མི་དགོས་དོན་གྱི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལག་ལེན་གྱི་འཛིན་ཚད་ཚུ་ཡར་ཤུག་བཟོ་ནི་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་ཁེ་ཕན་
དང་འོས་འབབ་ཚུ་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུ་གསལ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ ཚོང་
འབྲེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་རང་འགྲུལ་ཐོག་ལུ་བཟོ་རུག་ རིམ་ལུ་གསལ་གསར་བཟོ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཟད་འགོ་
སློམ་འབྲི་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རིམ་ལུ་གསལ་གསར་བཟོ་འབད་མི་གི་དམིགས་དོན་ཚུ་གྲུབ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ་འདི་ གཤམ་
ཚེ་ཤུགས་ཅིག་ཨིན་མ་དང་ ཟད་འགོ་གཏང་མི་གི་ཁེ་ཕན་བཟོ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུ་གསལ་འདི་ག་དེ་ཤུག་ཤུག་ལག་ལེན་
འབབ་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་ ཨིན་རུང་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་དོན་ལུ་བསལ་འབྲུག་འབད་མི་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུ་གསལ་
ཚུ་ ལག་ལེན་ལེགས་ཤོམ་མ་འབབ་པ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་བྱིན་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡི།
དོན་མཐར་ཐུག་ལུ་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུ་གསལ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལག་
ལེན་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་སྟེ་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་འབད་བར་འདུག་ དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་གྱི་
འོང་སྐྱོད་དང་ཟད་སྐྱོད་ལྟ་རྟོག་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་གསལ་གསར་བཟོ་འབད་མི་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུ་གསལ་
གསར་བཟོ་འབད་མི་དེ་གིས་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུ་གསལ་གྱི་འོང་སྐྱོད་དང་ཟད་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱེན་ལུ་ཀུན་
ཚད་སྟེ་སྟོན་ནི་མིན་འདུག།

དེ་འབད་ཤ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས།

- ⊖ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་ཚད་འཛིན་སྲིད་སྲིད་བཟོ་ནི་ཨིན་མི་ རིམ་ལུགས་འདི་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་གིས་ གནང་གོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ནུས་ལུ་འབད་དགོ་པ་དང་
- ⊖ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་གྱི་སྟམ་ལུ་ཀུན་ཚད་སྤོམ་ཅི་ནིའི་དོན་ལུ་ དངུལ་ཁང་ཚུ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ རིམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་མ་གར་གིས་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་གྱི་སྟོན་ལེན་གར་འི་དོན་ལུ་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་ འདི་གིས་ དུས་ཐོག་གི་རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་གྱི་སྟོན་ལེན་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ནང་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཚུ་གསལ་

༤.༡. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ བདག་སྲོང་རྩིས་འཛིན་རིམ་ཚན་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་སྲིད་སྲིད་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐྱོམ་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ དེ་ལས་ བདག་སྲོང་རྩིས་འཛིན་རིམ་ཚན་གྱི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་ཚུ་ལངམ་སྤེལ་མེད་པ་དང་ སྲིད་སྲིད་མེད་པའི་དོན་འཛིན་བྱུང་ཡོད་པ་ལས་ འདི་གིས་ གནང་བ་མེད་པར་ལྷ་འཕྲུལ་འབད་ནི་ སྲུང་སྲོབ་ལས་འགལ་བའི་ལཱ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ དེས་མེད་དང་སློ་གཏང་མ་ཚུགས་པའི་བན་དོན་ཚུ་སྟོན་ནི་ཨིན་པས། དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དམིགས་བསལ་གྱི་འོག་ལུ་བཀོད་མི་གནད་དོན་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གི་ཉམས་སྲུང་དང་སློ་གཏང་རྒྱུ་སྲོང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་སྲིད་སྲིད་སྤེལ་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་བསྐྱར་སྲོད་འབད་དགོ་ཅེ་

- ⊖ གནང་བ་མེད་པར་ལྷ་འཕྲུལ་འབད་ནི་དང་ གནས་སྲུང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ གསང་བ་ཕྱིར་བཤད་འབད་ནི་ ཡང་ན་ བཟླག་སྟོར་ཤོར་ནི་གི་ཉེན་ཁ་མར་ཕབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷ་འཕྲུལ་གྱི་དབང་ཆ་དང་ཐོབ་དབང་སྲོད་ནི་གི་ ལྷ་འཕྲུལ་དམ་འཛིན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་
- ⊖ དོན་སྲིལ་ཅན་གྱི་བན་དོན་འཕུལ་རིག་ཉེན་སྲུང་གི་འཛིན་སྲོང་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བན་དོན་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་བསྐྱར་སྲོད་འབད་དགོ་

- ☉ རྒྱ་དབུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དབུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ཀྱིས་ ཆ་གནས་མེད་མི་དང་ འབྲ་གཉིས་འབད་མི་གནས་སྤྱད་རོལ་ལེན་མི་འབད་ནི་དང་ དེས་བདེན་མེན་མི་ ཡང་ན་ རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་བདེན་དོན་སྟོན་ནི་ལས་བཀག་ནིའི་དོན་ལུ་ བྱང་འདེབས་ཀྱི་དམ་འཛིན་ཚུ་སྦྱིང་སྦྱིང་སྦྱེ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ☉ ལོ་རིམ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལས་འཆར་(རྒྱ་དབུལ་དང་ཡུ་ཨེས་ངོ་ལར་གཉིས་ཆ་ར་)འདི་ ཚོགས་པའི་ཚད་གཞི་ ཡང་ན་ ཐོབ་སྐལ་གྱི་ནང་འཁོད་ལུ་སྐྱོད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱ་དབུལ་དང་ཡོངས་འབྲེལ་དབུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བདེན་ཁུངས་ཀྱི་དམ་འཛིན་སྦྱིང་སྦྱིང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ☉ ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ཁྲ་གསར་བ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ཁྲ་འཛིན་སྐྱོང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་དང་ སྤྱིར་བཏང་ལག་ལེན་པའི་རྩིས་ཁྲ་གསར་བཟོ་འབད་ནི་ལས་འཛུམ་ནི་ དེ་ལས་ ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་མིང་ཉུགས་བཀོད་ནི་གི་སྲོལ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- ☉ གསང་ཡིག་གི་རིང་འབྱུང་དང་ གསང་ཡིག་མགོ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་(ཨང་གསལ་ཚན་དང་མཚན་ཉུགས་མཉམ་སྡེ་འབད་མི་) གསང་ཡིག་གི་དུས་ཚད་བཟོ་ནི་ འགོ་ཐོག་ནང་འཇུལ་འབད་ཞེན་མ་ལས་གསང་ཡིག་སོར་ནི་དེ་ལས་ གསང་ཡིག་ཚུ་བརྗེ་སོར་འབད་ནི་ལས་བཀག་དམ་འབད་ནི་ཚུ་བརྩིས་ཏེ་ དོན་སྤྱོད་ཚན་གྱི་གསང་ཡིག་འཛིན་སྐྱོང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ☉ བདེན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཕྱི་ཁའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ལས་སྤྱད་སྐྱོབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་ནང་མཐོང་མི་ཉེན་ཁ་ཚུ་བསལ་ནི།
- ☉ གནང་བ་མེད་པར་ལྷ་འཇུལ་འབད་ཚུགས་པའི་ཉེན་ཁ་མར་པབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཆ་གནས་མེད་པའི་གསང་ཡིག་ཡང་ན་ སྐྱོད་མིང་གི་ཐོག་ལས་ནང་འཇུལ་འབད་ནིའི་དཔལ་བཅམ་ནི་དང་ འབྲེལ་དུས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཚུ་ཡང་ཚད་འཛིན་འབད་དགོཔ།
- ☉ ཁོང་རའི་རྒྱུན་སྲོལ་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ར་འབད་ཚུགས་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྱུང་སྐྱེན་ ཡང་ན་ རྒྱུན་རྒྱུ་ཚུ་གི་སྐབས་ལུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཚུགས་པའི་ ཀྱུན་ཚང་ཚོང་འབྲེལ་འཕྲོ་མཐུད་ཀྱི་འཆར་གཞི་གསར་བཟོ་འབད་ནི།
- ☉ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་དང་ ལཱ་གི་གོ་རིམ་ཚུ་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་གི་གོ་རྟོགས་ཚུ་ཤེས་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་སྐྱོང་བརྟན་བྱིན་དགོ།

༤.༣. **རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་** གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་གི་
ཚད་འཛིན་རྒྱ་རྒྱུད་གཏང་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱི་དངུལ་ཚུ་བརྗེ་སོར་འབད་ནི་ནང་ལྷན་ཉེན་དང་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དང་གཅིག་ཁར་
 ལྷིམས་འགལ་ཐོག་ལས་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་ནི་གི་ལག་ལེན་ཚུ་ཡང་བཀག་ཆ་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་
 དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་ནི་འདི་གཞི་བཙུགས་འབད་རུག་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་གྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་
 ལུགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ལོ་ལྷན་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ གཤམ་གསལ་གྱི་གོས་འདེབས་ཚུ་
 བཀོད་པ་ཨིན།

- ⊖ ད་ལྟོའི་གནས་སྐབས་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་ནང་ལུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་
 མི་ཚུ་ གྲུ་ཚང་སླེ་ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་མིན་འདུག་ ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སོར་དང་འབྲེལ་བའི་སྲོད་ལེན་ཚུ་དོན་སྲིད་ཐོག་
 ལས་ལྷན་ཉེན་དང་ཚད་འབད་ནི་ནང་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་མི་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོཔ་ཁག་
 ཆེས་ཡོད་མི་འདི་བརྗེ་སོར་འབད་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་བདེན་དང་ གྲུ་ཚང་ གྲོ་
 གཏང་ཚུ་གསལ་ དེ་ལས་ དུས་མཐུན་ཡོད་པའི་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་མི་གི་ཐོ་ཚུ་ གནང་གྲོལ་
 དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་འདི་ག་ནི་བ་གལ་ཆེ།
- ⊖ དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་སྲོད་མི་ གནང་བ་
 ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་མི་གི་ཐོ་ཚུ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སྲོད་མི་ཐོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཁྱད་པར་
 ཡོད་པའི་རོས་འཛིན་བྱུང་ཡི། འདི་ལས་བརྟེན་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ དངུལ་བརྗེ་སོར་གྱི་ཚོང་ལུ་
 ཚུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་ཨིན་པས། དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ ལྷིམས་འགལ་ཐོག་ལས་དངུལ་བརྗེ་སོར་གྱི་ཚོང་ལུ་
 འབད་མི་ཚུ་བཀག་ཆ་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་མི་
 ཁྱད་པར་ཚུ་བདེན་དམུད་འབད་དེ་བསལ་དགོཔ་དང་ མ་འོངས་པའི་ནང་ལུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་
 འབད་ནི་གི་ཚོག་ཐམ་ཚུ་སྲོད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ།
- ⊖ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བསྐྱབ་བཀོད་ཚིངས་ཡིག་ནང་
 ལུ་གསལ་བཀོད་དེ་འབད་དེ་ཡོད་མི་ དོགས་མཁོ་ཚུ་བསྐྱར་སྲོད་འབད་དགོཔ་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་ དངུལ་བརྗེ་
 སོར་གྱི་ཚོང་ལུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ལས་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་
 ཐམ་སྟོན་དགོ།

- ⊙ རིམ་ལུགས་འདི་དོན་སློན་ཐོག་ལས་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ལེགས་ཤོམ་སྡེ་ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་དངུལ་བརྗེ་སོར་འབད་མི་ཚུ་ ཏུས་མཚམས་ཀྱི་ཞིབ་དཔྱད་དང་ ལྷ་རྟོག་འགྲོ་འབྲེན་འབབ་དགོ

༤.༤. རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལཱ་འགན་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་དབྱེ་བ་བྱེ་དགོཔ།

མི་རི་ཚུ་གི་བར་ན་ དམིགས་བསལ་གྱི་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ལག་ལེན་ནང་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ གཡོ་སྐྱུ་གི་ལས་སྐྱ་ཚུ་བྱུང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ ཡང་ན་ མཚོ་བཞེན་བསམ་བཞེན་མིན་པའི་ལོག་སྲོད་/འཛོལ་སྲོད་ཚུ་བྱུང་ནི་ལས་མར་ཕབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རང་སོའི་ལཱ་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་དབྱེ་བ་བྱེ་དགོཔ་དང་ འདི་ཚུ་ ལཱ་འགན་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་དབྱེ་བ་བྱེ་ཐོག་ལས་ ལག་དེབ་དང་ རང་འགུལ་གྱི་རིམ་ལུགས་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་གཞི་བཙུགས་འབད་བཏུབ། ལཱ་འགན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ཚུ་ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ལུ་ སློད་ལེན་-ཞིབ་དཔྱད་ཀྱི་རོ་བོ་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ འ་རྒྱ་དགོངས་དོན་འདི་ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ནང་ལུ་ ཡོངས་རྫོགས་སྡེ་གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

དེ་འབདམ་ལས་བརྟེན་ ལཱ་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཉེ་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་དབྱེ་བ་བྱེ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སློད་ལེན་-ཞིབ་དཔྱད་ཀྱི་དགོངས་དོན་འདི་བསྟར་སློད་འབད་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ

ལེའུ་ཡུལ་པ་: མཚུགས་དོན།

རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལཱ་འགན་དང་ འགན་དབང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ དངུལ་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་བརྟན་ལེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ འགན་དབང་དེ་གྲུབ་ཐབས་དང་ དེའི་ལག་ལེན་གྱི་འཛོལ་ཚད་ཡར་དྲག་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་གལ་གནད་ཅན་ཨིན་མ་ཉ་གོ་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་ (Integrated Central Banking System) དང་ རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་ (Indian Rupee and Online Convertible Currency (INR & CC) system) དེ་ལས་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་ (Authorized Money Changer) ཚུ་ལུ་ ཚུམ་ཞིབ་དུས་མཚམས་ ༠༡/༠༡/༢༠༡༥ ལས་ ༢༡/༡༢/༢༠༡༥ ཚུན་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་ཚུམ་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན། ཚུམ་ཞིབ་དེ་ཡང་ གཙོ་བོ་རང་ གནང་ཁ་ཁ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ ལྷོ་དངུལ་ཚུའི་ནང་ འཁོད་གྱི་ལག་ལེན་དང་ ཚད་འཛིན་ཚུ་ འཛོལ་ཚད་དང་ དོན་སྤོང་ཅན་སྟེ་འབད་ཡོད་མེད་བརྟན་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གི་ཐོག་ཁར་ ཚུམ་ཞིབ་དེ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་གི་ སྤྱིར་བཏང་དང་ ལས་རིམ་གྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་ལང་མ་ཡོད་མེད་ བརྟན་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

གཅིག་བསྐོས་དངུལ་ཁང་ལས་དོན་རིམ་ལུགས་ལྟེ་གཞུང་གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་བྱུང་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ རང་འགྲུལ་སོར་སྟེ་ དགོས་མཁོའི་ལས་སྤོང་གི་བརྟན་དོན་ཚུ་འཐོབ་ཚུགས་སྟེ་འདུག དེ་བཟུམ་སྟེ་རང་རྒྱ་དངུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དངུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ ལོ་བསྐྱར་འགོ་འགྲུལ་འཆར་གཞིའི་ལྷོ་དངུལ་གྱི་ཚད་གཞི་ཚུ་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི་འཇམ་རྟོང་རྟོ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ གནང་འགྲོལ་དངུལ་སོར་རིམ་ལུགས་དེ་གིས་ རོ་ཚབ་ཚུ་བརྒྱུད་དུ་ ལྷོ་དངུལ་སོར་བསྐྱར་འབད་ནི་ལུ་ ཕན་ཐབས་འབད་དེ་འདུག།

ལེགས་ཚའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་མ་བཟུམ་བར་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷན་འཐབ་གྱི་ལེགས་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་ ཚད་སྤོང་དང་ རོར་འཁྲུལ་ཚུ་ཡང་ མང་རབས་ཅིག་ རོས་འཛིན་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དམིགས་བསལ་དུ་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཡོངས་རྫོགས་འབད་ལག་ལེན་མ་འཐབ་དང་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུའི་དགོས་དོན་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག། བརྟན་དོན་སོ་སོ་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལས་སྤོང་ཚུ་ལུ་ ལང་མ་སྟེ་རྒྱབ་རྟེན་མི་འབད་བས། དེ་གིས་མ་ཚད་ གནང་ཁ་ཁ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་ཚུ་ ལང་མ་སྟེ་མིན་འདུག།

ཚད་སྤོང་དེ་ཚུ་གཙོ་བོ་རང་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་དང་ སྤོང་བྱས་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ཡུན་རིང་མ་འགོ་མི་ལས་བརྟེན་འབྱུང་ཅུག། རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བརྟན་དོན་འཕྲུལ་རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ དོན་སྤོང་

ཅན་དང་ ཡིད་བརྟན་རླང་བ་བཟོ་བྱས་ལུ་ ཚད་སྐྱོན་ཚུ་ སེལ་ནི་དང་ དམ་འཛིན་ཚུ་སྤྲིང་སྤྲིང་སྤྲེ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནིའི་
དོན་ལས་ ཁོས་འདེབས་བཞི་སྤུལ་ཉེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་ རྒྱ་དཔུལ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་དཔུལ་བསྐྱར་རིམ་ལུགས་
དང་ གནང་འགོལ་དཔུལ་སོར་རིམ་ལུགས་གཉིས་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་སྤྱོད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་ལུ་ ཕྱི་
ནང་གཉིས་ཆ་ར་ལས་ ཉེན་ཁ་ཚུ་འོང་སྲིད།

རྒྱལ་གཞུང་དཔུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱིས་ བརྟན་དོན་བརྒྱུད་འབྲེལ་འཕུལ་རིག་ལུ་བསྐྱུལ་ལུགས་མཛད་དེ་ བརྟན་དོན་འཕུལ་
རིག་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་མི་ནང་ དུས་ཡུན་དང་ འབད་བཟོན་བསྐྱེད་མི་ཚུ་ བརྟན་འཛིན་འབད་དེ་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ འཛིན་ཚད་དང་ དོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་སློབ་ལས་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་བྱས་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་
སྤྱན་འབྲེལ་གྱི་ལེགས་བཅོས་འབད་དེ་ བརྟན་དོན་འཕུལ་རིག་གི་དམ་འཛིན་དང་བྱས་ལས་ཚུ་ གསར་བཟོ་དང་ གཞི་
བཙུགས་འབད་འོང་མཐོ་བའི་རེ་བ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་ཡོད་པ་ཨིན།

APPENDICES

Appendix I - Details of Standalone Authorized Money Changers without trade license

Sl. No	Name of AMC	location	Registered at DoT	Registered at RMA	Registered both with DoT and
1	Bhutan Money Exchanger	Thimphu	yes	yes	yes
2	Shearee Square Money Changer	Thimphu	no	yes	
3	K.C Handicraft	Paro	no	yes	
4	Druk Money Changer	Thimphu	no	yes	
5	H & Q Bhutan	Thimphu	no	yes	
6	LhenTshog Handicraft	Thimphu	no	yes	
7	jitssen Authoized Money Changer	Thimphu	yes	yes	yes
8	Bhutan Xchanger	Thimphu	yes	yes	yes
9	Tandin Money Changer	Thimphu	yes	no	
10	Sonam Authorized Money Changer	Paro Air port	yes	no	
11	ST Authorized Money Changer	Paro Town	yes	no	
12	TK authorized Money Chnger	Paro Town	yes	no	
13	National Handicraft Eporium	Thimphu Town	yes	no	
14	Jigme Thubten Money Exchanger	Paro Town	yes	no	
15	Money Change Service	Thimphu Town	yes	no	
16	Tashi Authorized Exchanger	Paro Town	yes	no	

Appendix II - List of Money Exchangers without valid AMC license from RMA

sl. No	Name of Agent	license number	Activities
1	Bhutan Money Exchange	1029615	Hotel license of Wangdue Phodrang, Tabiting
2	K.C Handicraft	1006096	Inactive License Number
3	Druk Money Chnager	R108459	Retail License
4	H and Q Bhutan	1037010	Tours and Travels Agent
5	Lhentsog Handicraft	R1007330	Retail License
6	Jitssen Authorized Money Chnager	1039818	Money Changing Business
7	Bhutan Xchanger	1040840	Money Changing Business
8	Shaeree Square Authorized Money Chnger	nil	No license Number

Appendix III - List of Tourist Hotel with/without AMC license from RMA

Sl. No	Name of Hotel	Location	AMC License Issued by RMA
1	Village Lodge	Bumthang	no
2	Mountain Resort	Bumthang	no
3	Aman Kora	Bumthang	no
4	Jakar Village Lodge	Bumthang	no
5	Valley Lodge	Bumthang	no
6	Hotel Yu-Gharling	Bumthang	no
7	Gongkhar Guest House	Bumthang	no
8	Jakar View Guest House	Bumthang	no
9	Rinchenling Lodge	Bumthang	no
10	River Lodge	Bumthang	no
11	Swiss Guest House	Bumthang	no
12	Wangdicholing Lodge	Bumthang	no
13	Chhume Nature Resort	Bumthang	yes
14	Hotel Peling	Bumthang	no
15	Kaila Guest House	Bumthang	no
16	Hotel Mipham	Bumthang	no
17	Yoezerling Guest House	Bumthang	no
18	Ugyenling (BTCL)	Bumthang	no
19	Dekyil Guest House	Bumthang	no
20	Ogyen Choling Heritage House	Bumthang	no
21	Tashi Namgay Grand	Chukha	no
22	Hotel Ga Me Ga	Chukha	no
23	Hotel Druk	Chukha	no
24	Lhaki Hotel	Chukha	no
25	The Park Hotel	Chukha	no
26	Hotel Gadhen Namgayling	Chukha	no
27	Hotel Legphel	Chukha	no
28	Hotel Alem	Chukha	no
29	Hotel Palm	Chukha	no
30	Hotel Amochhu View	Chukha	no
31	Soenam Zhingkha	Haa	no
32	Hotel Lhayul	Haa	no
33	Hotel Risum	Haa	no
34	Hotel Wangchuk	Mongar	no
35	Trogon Villa	Mongar	no
36	Bhutan Spirit Sanctuary	Paro	yes
37	Le Meriden Riverfront	Paro	yes
38	Amankora Resort	Paro	no
39	Hotel Zhiwaling	Paro	yes
40	Uma Resort	Paro	yes
41	Heven Resort	Paro	no
42	Six Senses	Paro	no
43	Himalayan Keys Forest Resort	Paro	no
44	Naktseel Resort	Paro	no
45	Basecamp	Paro	no
46	Kitchu Resort	Paro	no

Appendix III - List of Tourist Hotel with/without AMC license from RMA

Sl. No	Name of Hotel	Location	AMC License Issued by RMA
47	Mandala Resort	Paro	no
48	Metta Resort	Paro	no
49	Reven's Nest	Paro	no
50	Tashi Namgey Resort	Paro	no
51	Hotel Drukchen	Paro	no
52	Hotel Gangtey Palace	Paro	no
53	Hotel Olathang	Paro	yes
54	Khangkhu Resort	Paro	no
55	Tenzingling Resort	Paro	yes
56	Tiger Nest Resort	Paro	no
57	Udumwara resort	Paro	no
58	Rema Resort	Paro	no
59	Paro Village Lodge	Paro	no
60	Hotel Dewachen	Paro	no
61	Janka Resort	Paro	no
62	Namsey Chhoeling Resort	Paro	no
63	Spirit of Bhutan Resort	Paro	yes
64	Namjo Heritage	Paro	no
65	Taksang Village Resort	Paro	no
66	Uma Resort	Punakha	yes
67	Amankora	Punakha	no
68	Kuenzangzing Resort	Punakha	no
69	Six Senses	Punakha	no
70	RKPO	Punakha	no
71	Zhingkhram	Punakha	yes
72	Meri Puensum Resort	Punakha	no
73	Dhensa Resort	Punakha	yes
74	Damchen Resort	Punakha	no
75	Drupchu Resort	Punakha	no
76	Vara Resort	Punakha	no
77	Hotel Kingaling and Spa (New)	Punakha	no
78	Dumra Farm Resort	Punakha	no
79	Punakha Residency (New)	Punakha	no
80	Khuru Resort	Punakha	no
81	Zangto Pelri Hotel	Punakha	yes
82	The Four Boutique Hotel	Punakha	no
83	Hotel Sonam Gang	Punakha	no
84	Dungsam Trashiling Resort	Samdrup Jongkhar	no
85	Le Meriden	Thimphu	yes
86	Amankora Thimphu	Thimphu	no
87	Taj Tashi	Thimphu	yes
88	Six Senses	Thimphu	no
89	Hotel Ariya	Thimphu	yes
90	Druk Hotel	Thimphu	yes
91	Terma linca	Thimphu	yes
92	Norkhill Boutique Hotel & Spa	Thimphu	yes

Appendix III - List of Tourist Hotel with/without AMC license from RMA

Sl. No	Name of Hotel	Location	AMC License Issued by RMA
93	dusitD2 Yarkey	Thimphu	yes
94	Dorji Element	Thimphu	no
95	Gyelsa Boutique	Thimphu	no
96	Hotel Gakyil	Thimphu	yes
97	Hotel Pedling	Thimphu	yes
98	Hotel Thimphu Tower	Thimphu	no
99	Khang Residency	Thimphu	no
100	Namseling Boutique Hotel	Thimphu	no
101	Norbuling	Thimphu	yes
102	Tashi Yoedling	Thimphu	no
103	Zone Executive Apartment	Thimphu	no
104	Tara Phendeyling	Thimphu	yes
105	Kisa Villa	Thimphu	no
106	Hotel Migmar	Thimphu	no
107	Hotel Jomolhari	Thimphu	yes
108	Hotel Namgay Heritage	Thimphu	no
109	Bhutan Suites	Thimphu	no
110	Hotel Galingkha	Thimphu	no
111	Hotel Kisa	Thimphu	no
112	Hotel Phuntsho Pelri	Thimphu	no
113	Hotel River View	Thimphu	yes
114	Osel	Thimphu	yes
115	Hotel River Side	Thimphu	no
116	Hotel Bhutan	Thimphu	no
117	City Hotel	Thimphu	no
118	Ramada	Thimphu	yes
119	Hotel White Tara	Thimphu	no
120	Hotel Yeedzin	Thimphu	no
121	Hotel Ro Chog Pel	Thimphu	no
122	Wangchuk Resort (Taba)	Thimphu	no
123	Jambeyyang Resort	Thimphu	yes
124	Peaceful resort	Thimphu	no
125	Zhiwaling Ascent	Thimphu	no
126	Amodhara Hotel	Thimphu	no
127	Kunden Hotel	Thimphu	yes
128	Hotel Drukylul	Thimphu	no
129	Kuenphen Rabten Resort	Thimphu	no
130	Hotel Norpheling	Thimphu	no
131	Dewa thimphu	Thimphu	yes
132	Hotel Lhayul	Thimphu	no
133	Druk Doethjung Lodge	Trashigang	no
134	Druk Doethjung Hotel	Trashigang	no
135	Lingkhar Lodge	Trashigang	no
136	Damphu resort	Tsirang	no
137	Yangkhil	Trongsa	no
138	Wangdi Eco Lodge	Wangdue	no

Appendix III - List of Tourist Hotel with/without AMC license from RMA

Sl. No	Name of Hotel	Location	AMC License Issued by RMA
139	Punatsangchu Cottage	Wangdue	no
140	Pema Karpo	Wangdue	no
141	Hotel YT	Wangdue	no
142	Dragon Nest Resort	Wangdue	no
143	Amankora Resort	Wangdue	no
144	Gangtey Lodge	Wangdue	no
145	Gakiling Guest House	Wangdue	no
146	Dewachen Hotel	Wangdue	no
147	RKPO	Wangdue	no

Appendix IV - List of individuals issued with more 10,000 INR ATS in the same month

CID	No. of times INR taken during the same month	Month	INR Amount (Taken during the same month)
12008002566	3	September	30,000.00
10906002341	3	July	30,000.00
10714001136	3	April	30,000.00
10705001446	3	August	30,000.00
10811001450	4	September	21,000.00
12006002634	2	August	20,000.00
11915001915	2	April	20,000.00
11911001138	2	April	20,000.00
11910001787	2	March	20,000.00
11910000837	2	September	20,000.00
11812000866	2	March	20,000.00
11805002502	2	March	20,000.00
11705001440	2	March	20,000.00
11608000213	2	May	20,000.00
11607001792	2	March	20,000.00
11513006292	2	March	20,000.00
11513000446	2	March	20,000.00
11512003841	2	March	20,000.00
11510001292	2	September	20,000.00
11509001437	2	April	20,000.00
11508000118	2	May	20,000.00
11506004712	2	March	20,000.00
11401001165	2	March	20,000.00
11106002200	2	March	20,000.00
11101002038	2	March	20,000.00
11007000781	2	March	20,000.00
11006000751	2	September	20,000.00
11005003231	2	April	20,000.00
10903000925	2	August	20,000.00
10811000521	2	April	20,000.00
10811000070	2	April	20,000.00
10807000420	2	March	20,000.00
10805000156	2	June	20,000.00
10801002339	2	April	20,000.00
10712001831	2	March	20,000.00
10708002140	2	March	20,000.00
10607002094	2	March	20,000.00
10607000563	2	March	20,000.00
10502001176	2	March	20,000.00
10502000835	2	March	20,000.00
10211002754	3	September	20,000.00
10203003447	2	March	20,000.00
10203002594	2	March	20,000.00
10203000870	2	March	20,000.00
10102002500	2	May	20,000.00

Appendix IV - List of individuals issued with more 10,000 INR ATS in the same month

CID	No. of times INR taken during the same month	Month	INR Amount (Taken during the same month)
10101002426	2	March	20,000.00
10705003938	2	June	17,000.00
10706001515	3	March	16,900.00
11913001497	2	March	16,000.00
11915000257	2	June	15,000.00
10906000936	2	July	14,500.00
11604000690	3	August	11,400.00
11405000637	2	May	11,100.00
11503001552	3	May	11,000.00
10811001450	3	July	10,500.00

Appendix V - List of Individuals issued with more than 30,000 INR ATS in the same month

CID	No. of times INR taken during the same month	Month	INR Amount (Taken during the same month)
11308000917	8	January	160,000.00
485	3	January	90,000.00
12001003680	2	February	60,000.00
11915000385	2	January	60,000.00
11912001625	2	November	60,000.00
11810001699	2	December	60,000.00
11704000277	2	October	60,000.00
11703000513	2	February	60,000.00
11608002053	2	January	60,000.00
11606001043	2	January	60,000.00
11513001452	2	December	60,000.00
11503000123	2	December	60,000.00
11410007060	2	February	60,000.00
11410005882	2	February	60,000.00
11410001417	2	November	60,000.00
11410000844	2	February	60,000.00
11407001541	2	February	60,000.00
11405001157	2	February	60,000.00
11102001267	2	January	60,000.00
10903000623	2	November	60,000.00
10801001494	2	January	60,000.00
10712001139	2	October	60,000.00
10702000507	2	February	60,000.00
10605001816	2	October	60,000.00
10604000107	2	January	60,000.00
10603000320	2	October	60,000.00
10102001577	2	February	60,000.00
11505003155	2	October	55,000.00
11503002713	2	November	55,000.00
10904003095	2	January	54,000.00
11501002198	2	December	51,000.00
11603002424	2	December	50,000.00
11410010748	2	November	50,000.00
10802001900	3	December	50,000.00
10203005156	2	November	49,500.00
11605000207	2	November	45,000.00
11512004281	2	December	45,000.00
10605002938	2	December	45,000.00
10811001450	5	October	41,000.00
12008000975	2	October	40,000.00
11811000595	2	December	40,000.00
11606000708	2	November	40,000.00
11410008897	2	January	40,000.00
11315000779	2	November	40,000.00
11111000251	3	February	40,000.00

Appendix V - List of Individuals issued with more than 30,000 INR ATS in the same month

CID	No. of times INR taken during the same month	Month	INR Amount (Taken during the same month)
11206000887	2	January	38,000.00
11906000856	2	October	37,000.00
11315000294	4	November	37,000.00
11906000789	2	December	35,000.00
11513003381	2	February	35,000.00
11503000061	2	January	35,000.00
11109000740	2	January	35,000.00
10702001550	2	December	35,000.00
10703001434	2	November	32,000.00
11510003137	2	November	31,000.00

Appendix VI - Issuance of USD ATS exceeding the USD 3000 quota in one year

Year	Transaction Date	CID	Name	Passport Number	Currency	ATS Amount	Equivalent Currency Amount	Remarks
2018	18/08/2018	10211002974	DECHEN WANGMO	G033356	USD	1307.00	1307.00	ATS USD 1307 ON CREDITCARD
2018	08/08/2018	10211002974	DECHEN WANGMO	G033356	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	06/01/2018	10605004460	JETSHEN PELZIN	G083164	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	06/01/2018	10605004460	JETSHEN PELZIN	G083164	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	07/03/2018	10802000481	TESIN CHOEKI TOBGYAL	G 084977	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	07/03/2018	10802000481	TESIN CHOEKI TOBGYAL	G 084977	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	04/01/2018	10806002196	SANGAY WANGCHUK	G094976	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	31/01/2018	11211001701	Prakriti Rai	G051948	USD	3000.00	3000.00	ATS on Debit Card
2018	31/01/2018	11211001701	Prakriti Rai	G051948	USD	3000.00	3000.00	ATS on Debit Card
2018	31/01/2018	11211001701	Prakriti Rai	G051948	USD	3000.00	3000.00	ATS on Debit Card
2018	03/09/2018	11312003470	TSHEWANG NAMGAY	G084183	USD	692.00	692.00	ATS USD 692 ON HIS INTT CREDITCARD
2018	01/09/2018	11312003470	TSHEWANG NAMGAY	G084183	USD	2600.00	2600.00	ATS
2018	05/01/2018	11410001570	CHOKI DOLMA	G047174	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	05/01/2018	11410001570	CHOKI DOLMA	G047174	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	23/07/2018	11410003171	CHIMI DORJI NORBU	G105997	USD	1065.00	1065.00	ATS USD 1065 ON HIS CREDITCARD
2018	23/07/2018	11410003171	CHIMI DORJI NORBU	G105997	USD	3000.00	3000.00	ATS
2018	09/04/2018	11410003171	Chimi Dorji Norbu	G105997	USD	635.00	635.00	USD 635 ATS ON CREDIT CARD

Appendix VI - Issuance of USD ATS exceeding the USD 3000 quota in one year

Year	Transaction Date	CID	Name	Passport Number	Currency	ATS Amount	Equivalent Currency Amount	Remarks
2018	20/02/2018	11410003171	Chimi Dorji Norbu	G105997	USD	1300.00	1300.00	ats usd 1300 to visa international credit card
2018	03/10/2018	11410004061	DENKI LHAMU	G031653	USD	3000.00	3000.00	USD 3000 ATS ON CREDITCARD
2018	26/08/2018	11410004061	DENKI LHAMO	G031653	USD	2000.00	2000.00	ATS
2018	25/12/2018	11410005063	PHUNTSHO WANGMO	G041296	USD	3000.00	3000.00	ATS USD 3000 ON INTT CREDITCARD FROM INTT DEBIT CARD
2018	16/06/2018	11410005063	PHUNTSHO WANGMO	Z017405	USD	1500.00	1500.00	ATS USD 1500 ON INTT DEBIT CARD
2018	17/04/2018	11410005063	PHUNTSHO WANGMO	G041296	USD	1500.00	1500.00	USD 1500 ATS ON DEBIT CARD
2018	06/04/2018	11512003546	DORJI WANGCHUK	G088917	USD	2305.00	2305.00	USD 2305 ATS ON CREDIT CARD
2018	06/04/2018	11512003546	DORJI WANGCHUK	G088917	USD	2305.00	2305.00	USD 2305 ATS ON CREDIT CARD
2018	29/03/2018	11513004068	THINLEY GYELTSHEN	G060789	USD	2310.00	2310.00	USD 2310 FOR ATS ON CREDIT CARD
2018	29/03/2018	11513004068	THINLEY GYELTSHEN	G060789	USD	2310.00	2310.00	USD 2310 FOR ATS ON CREDIT CARD
2018	19/01/2018	11513004660	YESHEY WANGCHUK	G103891	USD	1542.00	1542.00	ATS
2018	19/01/2018	11513004660	YESHEY WANGCHUK	G103891	USD	1542.00	1542.00	ATS
2018	25/08/2018	11704003901	RABTEN WANGYAL	G048814	USD	1403.00	1403.00	ATS USD 1403 ON INTT CREDIT CARD
2018	23/08/2018	11704003901	RABTEN WANGYAL	G048814	USD	2000.00	2000.00	ATS
2018	03/10/2018	11806000433	PRAKASH RASAILY	G078404	USD	210.00	210.00	USD 210 ATS ON CREDITCARD

Appendix VI - Issuance of USD ATS exceeding the USD 3000 quota in one year

Year	Transaction Date	CID	Name	Passport Number	Currency	ATS Amount	Equivalent Currency Amount	Remarks
2018	03/10/2018	11806000433	PRAKASH RASAILY	G078404	USD	2790.00	2790.00	USD 2790 ATS ON CREDITCARD
2018	14/09/2018	11806000433	PRAKASH RASAILY	G078404	USD	600.00	600.00	ATS
2018	18/06/2018	EC0301415	RAMOS WILLIAMOR CUBILLO	EC0301415	USD	1450.00	1450.00	ATS
2018	18/06/2018	EC0301415	RAMOS WILLIAMOR CUBILLO	EC0301415	USD	1450.00	1450.00	ATS
2018	18/06/2018	EC0301415	RAMOS WILLIAMOR CUBILLO	EC0301415	USD	1450.00	1450.00	ATS

ANNEXURE

༄ || རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན།
ROYAL MONETARY AUTHORITY OF BHUTAN

RMA/DIA-08/2019-20/ 3025

October 16, 2019

The Deputy Auditor General
Department of Performance & Commercial Audit
Royal Audit Authority
Thimphu.

Subject: Response to Information Technology Systems Audit of the RMA

Dear Dasho,

The RMA would like to thank the RAA and the IT system audit team for successful completion of system audit of the RMA. We have enclosed the responses provided against the number of each observation of the system audit conducted by the RAA for the period January- December 2018.

We would also like to request for an exit meeting to resolve the issues in the presence of the Honb'le Governor before finalization of the report.

We would once again like to thank RAA and the system audit team for their courtesy and professionalism exhibited during the audit period.

Thanking you,

Yours Sincerely,

(Phajo Dorjee)
Deputy Governor

Cc:

1. Ms. Sonam Wangmo, Assistance Audit Auditor General, Performance & System Audit Division, RAA, Thimphu for kind information.
2. Ms. Kinley Zam, Senior Audit Officer, Thematic Audit Division, RAA, Thimphu for kind information.

POST BOX:154, CHHOPHEL LAM, KAWAJANGSA, THIMPHU BHUTAN
TEL# :(+975-2-323110, 323111, 323112, 321699) FAX :(+975-2-322847)
SWIFT:RMABBTBT

༄ || ལྷན་ཁག་གཞི་རྒྱུ་དང་དུལ་ལས་དབང་འཛིན། ||
ROYAL MONETARY AUTHORITY OF BHUTAN

Response to the observation on Information Technology Systems Audit by the RAA for the Period January-December 2018

3.1.1 INR & CC system does not generate comprehensive INR and CC inflow and outflow report

The RMA web based system was an initiative taken to capture foreign exchange flows through the commercial banks on real time basis. The RMA had provided mass training to the banks staffs on the system and provided adequate time frame for the banks to shift from manual reporting system to system based reporting. However, it was noted that the transactions reported in the system were incomplete and was not reported on real time basis. Further upon inspection of the banks in 2017 it was noted that it entails extra time and workload for the banks as the system was not integrated to the bank's core system, which was not feasible due to banks security reasons.

As such the foreign exchange flows are currently being compiled partially from the system and remaining from excel reports and will continue until proper solution to capture the comprehensive foreign exchange flows is put in place.

3.1.2 AMC system is not optimally utilized for regulation.

(i) Low transactions record of Hotels and use of AMC online system.

For minimal cash transaction at the AMC's, we would like to inform that advance payment for hotel reservations are remitted directly to TCBs account through banking channel. Further, with the advancement of payment methods (cards, payment gateway), funds are directly credited into the hotel's account with the banks. In the recent years, the RMA has also set up exchange counter at the entry point in Paro and Phuntsholing to facilitate exchange services, whereby majority of the foreign currency are exchanged at the point of entry.

During RMA's annual inspections it was also noted that few of the AMC's were not using AMC online system mainly due to system compatibility with their core system and due to the high staff turnover or transfer of the staff trained by the RMA without training the successor. As such the RMA has upgraded the system in 2018 and has been providing training on the AMC's system at the RMA as well as over the counter during the time of inspection. Further, the RMA will also be carrying our ad hoc inspection henceforth.

(ii) Responded under section 3.2.3 below

(iii) Renewal of AMC license for inactive business

Prior to 2018, AMC licenses were issued for unlimited validity period. In 2018 the MoI was amended incorporating the validity of AMC license (one year) and renewal of the license to be based on the performance/operation of the business. After the amendments, the RMA notified all the AMC (dated 24 April 2018) license holders to renew their existing license and those opting to provide the exchange facility was issued license with validity for a year.

Subsequently, we also conducted inspection of the AMC's located at Thimphu, Paro, Punakha and Phuntsholing from 13 May to 6 June 2019. During the inspection our team reiterated the requirements as per MoI and also informed that the renewal of license will be based on the operation of business and fulfilment of the requirement under MoI.

It was internally discussed that the renewal/cancellation of AMC license will be carried based on the performance/operation of the business for 3 consecutive years and it has only been a year since the implementation of the amendments.

3.1.3 ICBS does not support some core functions of RMA

ICBS system consists of different integrated modules, such as HR, Inventory, Currency and Banking, etc. The system has been enhanced over time, based on the change request, which are mostly related to changes in the accounting policy from GAAP to IFRS. The implementation is still under the transition stage and is expected to be fully compliant by 2022. Till date, the accounting conversion and the related financial reporting were developed compliant with IFRS. Given that the accounting conversion is an on-going process, requiring new requirements and scope to be finalized by the business owners, the existing system will be further enhanced to support new accounting policy. Therefore we would appreciate if the observation can be dropped.

3.2 Lapses in regulation of AMC

3.2.1 (i and ii) Discrepancies between RMA and DoT list of AMC

Section 362 of the FSA states that the Authority may regulate financial services other than banking, insurance or securities business by adopting regulations to establish systems of licensing and regulation consistent with the sections of this Act applicable to financial services, including but not limited to cooperatives, lending companies, Foreign Exchange dealers or money transmitters, and any services which is deemed financial in nature

Further, as per section 14 of the FERR 2018 any person other than authorized bank may apply for a license from the RMA to carry out money changing business in Bhutan. As such, the RMA issues AMC license based on the trade license issued by DoT.

With regard to the requirement of trade license, we are currently verifying the validity of the trade license of all the AMCs registered with RMA.

In the recent AMC inspection, we have also come to notice that AMC license is also being issued by Department of Small and Cottage Industry (DSCI), and those licensed by DSCI is not registered with the RMA. In this regard, we are in discussion with the DSCI to clarify on the authority for issuance of AMC license. Based on the outcome of the meeting we will issue notification advising those licensed by DCSI to register with the RMA. We are also collecting the list of AMC license issued by DCSI and have already registered and licensed few. We have also issued notification notifying those individuals facilitating exchange services without AMC license to register with RMA for AMC license on 28th September 2019.

The RMA will resolve the discrepancy with DCSI; therefore, we request that the observation be dropped.

3.2.1 (iii) Hotels not issued with AMC license by RMA.

AMC license is provided to those individuals opting to provide exchange facility. As such it is not mandatory for all hotels to have AMC license, only those individuals opting to provide exchange facility is required to have AMC license issued by the RMA.

The AMC's are only permitted to buy foreign currency (FC) whereas the banks are permitted to buy and sell foreign currency. To curb illegal FC exchange, the RMA has upgraded the AMC system in 2018, whereby the systems are linked and the cash receipt are system

༄ || རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན།།
ROYAL MONETARY AUTHORITY OF BHUTAN

generated. As such the clients/ tourist selling FC to AMC's can buyback/reconvert FC from the banks exchange counter at exit point upon submission of the system generated cash receipt.

Further, the RMA has also issued notification advising the general public facilitating exchange services to register with RMA for AMC license. We propose to issue such notifications on annual basis and when deemed necessary.

3.2.2 Inadequate supervisions of AMCs.

The RMA has been conducting inspection of the AMCs on annual basis whereby they verify the infrastructure and transactions (reports available). The RMA prior to issuance of license conduct onsite inspection to verify infrastructure and location requirement. Further, we will also be initiating ad hoc inspection henceforth.

3.2.3 Comprehensive information on AMC not captured in the AMC System (Publication of AMCs on the RMA website and AMC system).

We have the updated list of AMC which we continue to update upon renewal of AMCs. We are in the process of reviewing the AMC application form and will be incorporating changes with applicant details where necessary. And as recommended we will host the updated lists on the RMA website and AMC online system for monitoring purpose. Therefore we would appreciate if the above observation can be dropped.

3.3.1 Improper procedures for user account creation

The users are created based on the office memo, specifying rights and privileges, from the head of the department and the same memo is archived for future reference. In order to further streamline the procedures and controls, the department will reinstate template forms, adhering to the principle of least privilege, by the end of December 2019.

3.3.2 Shortcomings in user account management

Currently, the username is created based on the internal naming convention. In few cases, there were shortcomings to adopt the same convention. Those usernames, which are not consistent, will be rectified accordingly.

3.3.3 Weak password management

The passwords are currently masked and stored in unreadable format. In order to further secure the system, a strong password validation will be enforced to the users hereafter.

3.3.4 Access right not updated with change in role and responsibility

Access rights and permission are created based on the request from the department. In few cases, such as during internal staff transfer, the rights and permissions have not been updated accordingly. The department will institute a process wherein any profile change/transfer will be informed to DIT to make concomitant changes in the system. However, the access rights have been updated in the online system. Considering the ratification, we request that the observation be dropped.

3.4.1 Session timeout not set for the system

Session timeout is currently configured at the desktop level, which will automatically log out the users within a predefined idle time. Based on the recommendation, session timeout will be developed and calibrated for each system.

3.4.2 Unlimited unsuccessful logon attempts

The number of unsuccessful logons will be limited to 3 attempts and after that the user will be disabled. It was initially kept open to provide flexibility to diverse users.

3.4.3 Vulnerabilities in INR & CC and AMC system

DIT is currently exploring on conducting comprehensive vulnerability and penetrating testing for the systems accessible via RMA website. The findings will be treated accordingly.

3.5.1.1 Invalid Names and contact numbers

The names field will be developed to accept only alphabets and the contact numbers to accept only numeric digits by December 2019.

3.5.1.2 Invalid CID numbers

The current system design accepts CID less than 11 digits since there are cases wherein we have to release INR to different card holders, such as special resident permits having different CID length. Nevertheless, we will incorporate a new field for special permit number and CID field will be restricted to accept 11 digits.

3.6.1 INR issued more than allowable limit

We will enforce strict validation in the system to check the limit for INR without exception to the rule. Further, we will train the end users on how to check the limits and input the requisition. In some cases, the reasons could be attributed to the Internet connectivity issues wherein the users tend to save same record multiple times by clicking on save button.

3.6.2 USD ATS exceeded the quota

We will enforce strict validation control to check the quota limit. However, in some cases, the reasons could be attributed to the Internet connectivity issues wherein the users tend to save same record multiple times by clicking on save button.

3.6.3 INR system accepting amount below the minimum amount

As per Foreign Exchange Operational Guidelines 2018, Annex II, the total ATS per month is 10,000/-. There are no provisions where it states that the minimum INR amount to be issued should be INR 500. Therefore, this observation can be dropped.

3.6.4 INR and CC system contains list of countries where INR is not required

Destination such as Sri Lanka and Tibet are also listed in the system because we consider the final destinations of the travel. The INR is issued for such destinations if the travel is routed via India for on route expenses. Considering the above response, we request that the observation be dropped.

3.7 Improper segregation of incompatible duties of ICBS

ICBS design is based on maker- checker concept, consisting of creator, verifier and authorizer. While it's the responsibility of the concerned department to segregate functional duties, the DIT will make concerted effort to enforce maker-checker principle.

3.8 Lack of adequate surveillance in the systems

Currently, the system logs transaction details, timestamp and user ID. Based on the recommendation, the logs will be further reviewed to capture end-to-end trails and will timely monitor the logs.

༄ || ལྷན་ཁག་གཞི་རྒྱུ་དང་དཔྱད་ལམ་སྐོར་བའི་ལྷན་ཁག་། ||

ROYAL MONETARY AUTHORITY OF BHUTAN

3.9 User training not provided

As mentioned above, we will train the end users on how to check the limits and input the requisition for INR & CC system. Additionally, we will also provide user training for all other system.

3.10 Lack of Business Continuity Plan

Database backup is performed daily at the primary site and stored at the primary and Phuentsholing backup site.

3.11 Inadequate system documentation

System documentation pertaining to ICBS, such as the software requirement specification, design document, minutes and memos are available for reference.

RECOMMENDATIONS

4.1 RMA should ensure that the IT systems developed are used for intended purpose

- ✓ RMA will ensure that AMC system is used by all Authorized Money Changers by end of December 2019.
- ✓ As such the foreign exchange flows are currently being compiled partially from the system and remaining from excel reports and will continue until proper solution to capture the comprehensive foreign exchange flows is put in place since this initiative involves external stakeholders(banks).
- ✓ ICBS system caters to all the core business functions, however, the accounting conversion is an ongoing process, requiring new requirements and scope to be finalized by the business owners, the existing system will be further enhanced to support new accounting policy.

4.2 RMA should institute robust IT controls in ICBS, INR & CC and AMC systems

- ✓ RMA will institute and enforce robust IT controls in the systems particularly in the areas recommended by the RAA. All of the recommendations will be implemented by end of December 2019.

4.3 RMA should institute mechanism to enhance management of Authorized Money Changers

- ✓ As recommended the RMA will host the updated lists on the website and AMC online system for monitoring purpose.
- ✓ Based on the outcome of the meeting we will issue notification advising those licensed by DCSI to register with the RMA. We are also collecting the list of AMC license issued by DCSI and have already registered and licensed few. We have also issued notification notifying those individuals facilitating exchange services without AMC license to register with RMA for AMC license on 28th September 2019.
- ✓ RMA are in the process of reviewing the AMC application form and will be incorporating changes with applicant details where necessary including MOI.
- ✓ RMA will also be initiating ad hoc inspection henceforth.

4.4 RMA should enforce proper segregation of duties

- ✓ While it's the responsibility of the concerned department to segregate functional duties, the RMA will make concerted effort to enforce maker-checker principle.

ཕྱི་མཁའ་རྒྱུ་ལྷན་ཁང་། ༡༦༡༨༢

AIN: 16182

www.bhutanaudit.gov.bt